

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

4ΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

ΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 2014-2020

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

κ. Αντώνης Ψαράκης Προϊστάμενος ΕΥΔ Πελοποννήσου: Δεύτερη ημέρα αυτής της σειράς των εκδηλώσεων και της προβολής και του έργου του προγράμματος που ουσιαστικά πλησιάζει στο μέσο της περιόδου της προγραμματικής. Με την προβολή λοιπόν που είχαμε χθες των έργων και γενικά της συμβολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης το πρόγραμμά μας και γενικότερα σε όλα τα συγχρηματοδοτούμενα έργα στο Κράτος Μέλος ταυτόχρονα με μια πάρα πολύ γόνιμη τεχνική συνάντηση που είχαμε χθες και ευχαριστώ ιδιαίτερα για αυτό τα στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον κ. Γκόγκο και τον κ. Κονίδα, διότι έτσι μπορέσαμε να διευκρινίσουμε πράγματα τα οποία θα μας βοηθήσουν πάρα πολύ αποτελεσματικά όπως φάνηκε στη συνέχεια και είναι πολύ μεγάλη επιτυχία του προγράμματος να μπορέσουμε να λύσουμε αυτά τα προβλήματα και να προχωρήσουμε με πιο γρήγορους ρυθμούς. Ταυτόχρονα να θυμίσω ότι έρχεται σιγά σιγά και ο σχεδιασμός της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Σήμερα λοιπόν στις εργασίες της 4^{ης} Επιτροπής παρακολούθησης με ένα πλήθος θεμάτων, όπου θα δοθεί η δυνατότητα να παρουσιάσουμε και όλες τις επιμέρους δράσεις που γίνονται τόσο στο κομμάτι των χωρικών παρεμβάσεων και στους υπόλοιπους άξονες προτεραιότητας του προγράμματος. Είναι λοιπόν πάρα πολύ σημαντική. Όπως ενημερώθηκα και από την καταγραφή των παρουσιών έχουμε απαρτία, οπότε είναι άμεσα δυνατή η κίνηση των εργασιών. Θα παρακαλούσα καταρχήν να έχω από μέρους σας την έγκρισή σας για την ημερήσια διάταξη που έχετε στους φακέλους σας, αν υπάρχει κάποια αντίρρηση να την κατέγραφα. Ωραία. Ευχαριστώ πάρα πολύ. Επίσης όπως συνηθίζουμε έχουμε τα πρακτικά της προηγούμενης συνεδρίασης της περσινής που έλαβε χώρα στο Αποστολοπούλειο Πνευματικό Κέντρο της Τρίπολης. Τα πρακτικά είναι επίσης αναρτημένα στο δίαυλο μέσω του οποίου έχετε όλοι κληθεί για την παρουσία σας σήμερα. Αν υπάρχει κάποια αντίρρηση ή παρατήρηση – δεν υπάρχει- πάρα πολύ ωραία ευχαριστώ πάρα πολύ. Να προχωρήσουμε στο τρίτο θέμα του εισαγωγικού μας μέρους, σύμφωνα πάντα με την ημερήσια διάταξη που έχετε στους φακέλους σας και να παρακαλέσω τον Πρόεδρο της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Πελοπόννησος 2014-2020 τον Περιφερειάρχη Πελοποννήσου κ. Πέτρο Τατούλη να πάρει το λόγο.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης Πέτρος: Εγώ θα ήθελα να καλωσορίσω όλα τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, επιλέξαμε την Καλαμάτα γιατί είναι η Πρωτεύουσα Πόλις της Περιφέρειας μας, είναι η Πόλις με την μεγαλύτερη ανάπτυξη, αλλά είναι και η Πόλις η οποία ιδιαιτέρως έχει δεχθεί τα ευεργετικά αποτελέσματα των συγχρηματοδοτούμενων Επιχειρησιακών έργων. Βρισκόμαστε σε ένα έργο εδώ το οποίο έχει ξεκινήσει από παλιά από το ΓΚΠΣ και

έχει τελειώσει. Ήταν έργο γέφυρα, ήταν μια σημαντική κατάκτηση για την Περιφέρεια Πελοποννήσου και ιδιαίτερα για την Καλαμάτα και χαίρομαι πάρα πολύ για αυτό το αποτέλεσμα. Άλλωστε η Καλαμάτα έχει δεχθεί μια πληθώρα προγραμμάτων και έργων, μάλλον έργων μέσα από τα προγράμματά μας πάνω στο θέμα της σχολικής εκπαίδευσης, πάνω στα θέματα πολιτισμού, στα θέματα περιβάλλοντος, ύδρευσης και οδικών διαδικασιών και κοινωνικών διαδικασιών και για αυτό το λόγο επελέγη η Καλαμάτα για να γίνει αυτή η 4^η συνεδρίαση επιτροπής παρακολούθησης. Η σημερινή 4^η συνεδρίαση επιτροπής παρακολούθησης είναι από τις πιο κρίσιμες συνεδριάσεις για τους εξής λόγους. Πρώτον γιατί είναι στο μέρος της συνολικής διάρκειας εφαρμογής του ΠΕΠ και του ΕΣΠΑ της περιόδου 2014-2020 και έτσι έχει ιδιαίτερη σημασία τόσο ο απολογισμός της και κυρίως ο προγραμματισμός μέχρι το τέλος του 2019. Ο δεύτερος λόγος γιατί είναι στο χρονικό όριο αποτίμησης της δυνατότητας επίτευξης των στόχων του πλαισίου επίδοσης και της εξασφάλισης του αποθεματικού επίδοσης, το οποίο αντιστοιχεί όπως είναι γνωστό στο 6% του προϋπολογισμού του προγράμματος. Ο τρίτος λόγος είναι λίγες ημέρες πριν την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αναθεώρηση του προγράμματος, όπως υπεβλήθη μετά την ομόφωνη έγκρισή της, πριν περίπου τεσσερισήμισι μήνες, από όλα τα μέλη αυτής της Επιτροπής Παρακολούθησης. Ως εκ τούτου οι αποφάσεις και τα συμπεράσματα αυτής της συνεδρίασης θα έχουν ως σημείο αναφοράς την πρόταση αναθεώρησης του προγράμματος και το κρίνω πάρα πολύ σημαντικό. Ο τέταρτος λόγος γιατί είναι στο μέσο προς το τέλος των διαβουλεύσεων επί των νέων κανονισμών σχεδιασμού και εφαρμογής της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027, η οποία αφενός θα πρέπει να ολοκληρώνει τα αποτελέσματα της εφαρμογής των προγραμμάτων της τρέχουσας περιόδου 2014-2020, αφετέρου θα πρέπει να είναι η αφετηρία μιας αναπτυξιακής πορείας για την Χώρα μας και για της Περιφέρειας. Όπως σε κάθε προγραμματικής περίοδο, έτσι και στην τρέχουσα όλο το επιχειρησιακό πρόγραμμα τα πρώτα χρόνια μετά την έγκρισή τους, αντιμετωπίζει τις παιδικές ασθένειες θα έλεγα, διαχείρισης και υλοποίησης. Αυτές οι παιδικές ασθένειες οφείλονται κατά κύριο λόγο στο εκάστοτε νέο θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο διαχείρισης και υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων κάθε περιόδου. Πρέπει δε να παραδεχθούμε ότι παρά τις λεκτικές αναφορές σε ενωσιακό αλλά και σε εθνικό επίπεδο για ανάγκη απλούστευσης αυτού του πλαισίου καταλήγει να είναι πιο πολύπλοκο και πιο αυστηρό αρχής γενομένης από τους ενωσιακούς κανονισμούς και γίνεται δαιδαλώδες και δυσλειτουργικό σε εθνικό επίπεδο. Έτσι στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο οι παιδικές ασθένειες των επιχειρησιακών προγραμμάτων και ιδιαίτερα των περιφερειακών ήταν έντονες τρία χρόνια μετά την έγκρισή τους, δηλαδή μέχρι και το τέλος του 2017 με ιδιαίτερες επιπτώσεις σε κάθε πρόγραμμα ανάλογα τη διάρθρωσή του και τη χρηματοδοτική βαρύτητα των δράσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα εφαρμογής. Υπό αυτές τις γενικές συνθήκες διαχείρισης και υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, το πρόγραμμα της Περιφέρειας Πελοποννήσου συγκεντρώνοντας παραπάνω από το 40% των πόρων του σε δύο άξονες προτεραιότητας στην επιχειρηματικότητα και στην κοινωνική ένταξη και η διαχείρισή τους υπόκειται στις έντονες παιδικές ασθένειες. Κατάφερε όμως να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά όλες τις δυσκολίες έναρξης της εφαρμογής του μέχρι το τέλος του 2017. Αυτό το πετύχαμε με εντατικές προσπάθειες της διαχειριστικής αρχής του προγράμματος, αλλά και με την πολύ καλή συνεργασία των δικαιούχων μας υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Δήμων μας καθώς και με την πολύ καλή συνεργασία της πολιτικής ηγεσίας και των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και όλων των υπολοίπων εμπλεκόμενων Υπουργείων. Παράλληλα με την πρόταση αναθεώρησης του προγράμματος και την αντίστοιχη

απόλυτα τεκμηριωμένη τροποποίηση του πλαισίου επίδοσης με την στενή πολύ καλή συνεργασία και υποστήριξη των υπηρεσιών και θέλω ιδιαίτερα να το τονίσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αντιμετωπίστηκαν με τον καλύτερο τρόπο τα θέματα του πλαισίου επίδοσης του οποίου οι στόχοι το 2018 θα επιτευχθούν συμβάλλοντας τα μέγιστα σε αυτό η σημαντική επιτάχυνση του προγράμματος κατά το έτος 2018. Αφού λοιπόν αντιμετωπίσαμε τις αρχικές δυσκολίες μέχρι και το 2017, κατά το έτος 2018 η πρόοδος του προγράμματός μας ήταν ιδιαίτερα σημαντική και μάλιστα με την ουσιαστική έναρξη εφαρμογής των στρατηγικών χωρικής ανάπτυξης δηλαδή των δύο ΒΑΑ που έχουμε εξειδικεύσει και ενός ΤΑΠΤΟΚ, οι οποίες δεσμεύουν σχεδόν 37 εκατομμύρια € ποσό που αντιστοιχεί στο 13% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι στο πλαίσιο του προγράμματός μας είναι σε εξέλιξη σχεδιασμού από την Περιφέρεια σε πολύ στενή συνεργασία με τους δύο Δήμους της Μάνης, της Ανατολικής και Δυτικής Μάνης και άλλους τοπικούς φορείς της συγκεκριμένης περιοχής μια στρατηγική ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων με προϋπολογισμό 12 εκατομμύρια 100 χιλιάδες €. Επίσης έχει ανατεθεί η πρόσφατη μελέτη διερεύνησης της δυνατότητας και σκοπιμότητας σχεδιασμού και εφαρμογής μια ακόμα στρατηγικής ΟΧΕ στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας. Από τα παραπάνω όσον αφορά στις στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης είναι εμφανής η σημασία που δίνουμε για αυτό το εργαλείο χωρικής συνοχής, τα οποία έχουν ιδιαίτερη ανάγκη η Περιφέρεια Πελοποννήσου σύμφωνα με τα αναπτυξιακά της χαρακτηριστικά. Η επιτυχής εφαρμογή αυτών των εργαλείων ανάπτυξης σε αυτή την περίοδο θα μας δώσει τη δυνατότητα ευρείας χρήσης των συγκεκριμένων εργαλείων κατά την νέα επόμενη προγραμματική περίοδο 2021- 2027 κατά την οποία η χωρική ανάπτυξη καταλαμβάνει ιδιαίτερη θέση στην πολιτική συνοχής. Πέραν όμως αυτών των ιδιαίτερων παρεμβάσεων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματός της οι κυριότερες παρεμβάσεις που έχουν ενταχθεί και υλοποιούνται με ταχείς ρυθμούς αναφέρονται στα εξής: Σημαντικές οδικές υποδομές που συνδέουν το παραγωγικό και τουριστικό κέντρο της Περιφέρειας με τα διευρωπαϊκά δίκτυα προϋπολογισμού 62 εκατομμύρια €. Σημαντικά έργα διαχείρισης πόσιμου νερού προϋπολογισμού 19,3 εκ. €. Σημαντικά έργα διαχείρισης υποδομών στους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης προϋπολογισμού 25 εκ. €. Ιδιαίτερα δε έχει δοθεί στην τουριστική προβολή της Περιφέρειας με σημαντικά θετικά αποτελέσματα στην τουριστική κίνηση στην Περιφέρειά μας, ενώ ήδη έχουν δημοσιευτεί προσκλήσεις προς δυνητικούς δικαιούχους έργων πολιτισμού προϋπολογισμού 11 εκ. €. Όσον αφορά στη διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων με εκχωρημένους πόρους στην Περιφέρεια από το τομεακό πρόγραμμα του περιβάλλοντος της τάξης των 75 εκ. € θα λυθούν τα επί πολλά έτη έντονα προβλήματα της Περιφέρειας Πελοποννήσου στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων ενώ απαιτούνται περισσότεροι πόροι για την επίλυση των προβλημάτων της διαχείρισης των λυμάτων. Επιπρόσθετα η Περιφέρεια Πελοποννήσου σύντομα μέχρι το Φεβρουάριο του 2019 θα έχει έτοιμη πρόταση ολιστικής αντιμετώπισης της διαχείρισης των λυμάτων την οποία θα υποβάλλει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της εξειδίκευσης του εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού διαχείρισης λυμάτων. Με αυτά τα δεδομένα κατόπιν της σημαντικής επιτάχυνσης της εφαρμογής του προγράμματός μας κατά το έτος 2018 και σύμφωνα με τις εξειδικεύσεις ύψους 40 εκ. € που έρχονται προς συζήτηση και έγκριση από την επιτροπή μας στην σημερινή της συνεδρίαση το έτος 2019 θα είναι το έτος πλήρους ενεργοποίησης και πολύ ψηλού βαθμού υλοποίησης του προγράμματός μας. Σύμφωνα δε με τον προγραμματισμό της

διαχειριστικής αρχής του προγράμματος, όπως θα παρουσιαστεί από τον Προϊστάμενο της η πλήρης ενεργοποίησης του προγράμματος τον επόμενο μήνα του έτους 2018 και εντός του έτους 2019 θα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις εξής κατηγορίες έργων: 1. Επιχειρηματικότητας και Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας. 2. Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού . 3. Πρωτοβάθμιας περίθαλψης- ψυχική υγεία. 4. Κοινωνικής ένταξης και αντιμετώπισης της φτώχειας. 5. Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. 6. Σε πολιτικές προστασίας. 7. Σε νέες οδικές υποδομές για την ολοκλήρωση ενός σύγχρονου δικτύου μεταφορών. Με αυτές τις διαχειριστικές ενέργειες κατοχυρώνουμε την απόλυτη επιτυχία έγκαιρης εφαρμογής του προγράμματός μας για να εξασφαλίσουμε τα επιδιωκόμενα αναπτυξιακά αποτελέσματα για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας. Παράλληλα έχουμε ξεκινήσει την προετοιμασία μας για τη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027, η οποία φαίνεται να είναι δυσκολότερη στην εφαρμογή της αλλά με πολλές προκλήσεις στο έντονο ανταγωνιστικό περιβάλλον που λειτουργεί η Χώρα και οι Περιφέρειές της κατόπιν της επί πολλά έτη δημοσιονομικής και οικονομικής κρίσης που διέρχεται η Χώρα μας.

κ. Αντώνης Ψαράκης Προϊστάμενος ΕΥΔ Πελοποννήσου: Θα περάσουμε στο 2^ο μέρος με την παρουσίαση της προόδου υλοποίησης. Πριν περάσω δεν ξέρω αν θέλετε κ.Γκόγκο κ. Κονίδα κάποια αρχική παρέμβαση για κάτι ή θέλετε μετά την ολοκλήρωση και των οριζόντιων θεμάτων, όπως συνηθίζουμε. Βεβαίως ευχαριστώ.

κ. Χρίστος Γκόγκος Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Συντονιστής των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ε.Ε.: Απλά δύο λόγια ίσως. Δύο λόγια γιατί νομίζουμε ότι θα ήταν πολύ μεγάλη παράλειψη αρχικά να μην πούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στην Περιφέρεια, στον Περιφερειάρχη, στις υπηρεσίες της διαχειριστικής αρχής σε όλους τους συνεργάτες για την φιλοξενία. Επίσης για τη χθεσινή εκδήλωση στο χώρο αυτό που είναι ένας χώρος τέχνης και πολιτισμού, ένα εμβληματικό έργο όχι μόνο για την Πόλη της Καλαμάτας αλλά και για όλη την Περιφέρεια της Πελοποννήσου. Συζητήσαμε με το συνάδελφό μου τον Βασίλη τον Κονίδα που είναι και ο υπεύθυνος χειριστής από την πλευρά του ευρωπαϊκού ταμείου περιφερειακής ανάπτυξης του προγράμματός σας εδώ. Εγώ έχω το ρόλο του συντονιστή των περιφερειακών προγραμμάτων για όσους δεν το γνωρίζουν από την πλευρά της Γενικής Διεύθυνσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής την οποία υπηρετώ από το 1981. Είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε αυτήν την πολύ όμορφη εκδήλωση στα πλαίσια του τι κάνει η Ευρώπη σε αυτή την Περιφέρεια και συζητούσαμε λέγοντας ότι εκτιμήσαμε ιδιαίτερα τον τρόπο που όλο αυτό στήθηκε, καθώς επίσης και τα μηνύματα που προσπαθήσατε να περάσετε για το τι σημαίνει Ευρώπη όχι μόνο στην Πελοπόννησο αλλά και γενικότερα στην Χώρα μας. Και είχαμε την ευκαιρία να το κάνουμε αυτό σε ένα χώρο, ο οποίος δεν αποτελεί αποτέλεσμα έμπνευσης των ανθρώπων που το σχεδίασαν, καθώς επίσης και των ανθρώπων που προφανώς, χωρίς να ξέρουμε το ιστορικό του έργου αυτού, έχουν δουλέψει σκληρά για να γίνει αυτό που βλέπουμε σήμερα, αλλά και ένας χώρος που είναι αποτέλεσμα έμπνευσης ενός πολύ μεγάλου Ευρωπαίου και κυρίως ανθρώπου τον οποίο είχα την τιμή να δουλέψω και να δουλέψω για το όραμά του Ζακ Ντελόρ, ένας άνθρωπος ο οποίος

οραματίστηκε την πολιτική συνοχής εδώ και τριάντα χρόνια και για αυτό το λόγο το έργο αυτό είναι και αποτέλεσμα αυτού του οραματιστή. Και όχι μόνο αυτό όπως και πολλά άλλα έργα που έχουν γίνει όπως πολύ καλά ξέρουμε στην Χώρα μας. Αυτά ήθελα να πω εισαγωγικά. Προφανώς όπως πάρα πολύ σωστά τόνισε και ο κ. Περιφερειάρχης έχουμε πολλά να κάνουμε μπροστά μας. Είναι μια αλήθεια και αυτό δεν συμβαίνει μόνο για το περιφερειακό πρόγραμμα εδώ Πελοποννήσου. Είχα την ευκαιρία να πάω σε πολύ περισσότερα προηγούμενως. Μπορούμε να έχουμε καλύτερο αποτέλεσμα. Θα έλεγα ίσως, το αξίζουμε. Είναι κρίσιμο το timing όπως είτε και ο κ. Περιφερειάρχης τις λεπτομέρειες θα τις δούμε στη συνέχεια. Εμείς με προσοχή θα ακούσουμε τις παρεμβάσεις όλων των μελών και ενδεχομένως να κάνουμε και από την πλευρά μας κάποια σχόλια προς το τέλος για να δούμε πως μπορούμε να πορευτούμε λίγο καλύτερα γιατί ομολογουμένως έχουμε χάσει, αν το δούμε συνολικά και αντικειμενικά, αρκετό έδαφος σε αυτά τα πρώτα χρόνια υλοποίησης των προγραμμάτων. Ευχαριστούμε και πάλι από την πλευρά μας και θα τα πούμε και στη συνέχεια και πιο αναλυτικά.

κ. Αντώνης Ψαράκης : Ευχαριστώ πάρα πολύ. Νομίζω ότι σε πολύ λίγο χρόνο είπατε αρκετά χρήσιμα πράγματα για να γίνουν κατανοητά σε όλους μας από πλευράς ευρωπαϊκής επιτροπής. Να παρακαλέσω το Γιώργο το Λογοθέτη, που είναι ο εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα Επενδύσεων και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης έχει το λόγο για ένα σύντομο χαιρετισμό.

κ. Γιώργος Λογοθέτης εκπρόσωπος του Γ.Γ. Επενδύσεων και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης : Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Καλή σας μέρα και από την μεριά του Υπουργείου Οικονομίας. Να απευθύνουμε ένα χαιρετισμό εκ μέρους του Γενικού Γραμματέα Επενδύσεων και Ανάπτυξης του κ. Κορκολή. Ευχαριστούμε για την πρόσκληση για τη συμμετοχή μας στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματός σας και θέλουμε και εμείς από τη δική μας μεριά να δώσουμε συγχαρητήρια για την όλη διοργάνωση και ειδικά για την εκδήλωση η οποία έγινε χθες και ήταν θαυμάσια. Και όπως αναφερθήκατε και εσείς και ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής επιτροπής πραγματικά είναι ένα έργο πνοής. Έχουμε προσπαθήσει όλοι από τη μεριά μας εσείς να το υλοποιήσετε εμείς να το χρηματοδοτήσουμε. Έχουμε περάσει πάρα πολλές αγωνίες και νομίζω ότι το να το βλέπουμε να λειτουργεί χθες και σήμερα, πραγματικά είναι ένα κατόρθωμα το οποίο οφείλεται στην τεράστια προσπάθεια που έχουμε κάνει. Να κάνω και μια σύντομη αναφορά και για την πρόοδο υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2014 -2020. Να πούμε ότι το ΕΣΠΑ 2014-2020 εμφανίζει υψηλά ποσοστά ενεργοποίησης των δράσεων του στο πλαίσιο των διαθέσιμων πόρων. Με βάση τα πρόσφατα στοιχεία τα οποία έχουμε από το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, η ενεργοποίηση του ΕΣΠΑ ανέρχεται στο 88,1% , οι εντάξεις στο 66,7% , οι νομικές δεσμεύσεις στο 46,2% και οι δαπάνες στο 21,1%. Από όλους μας καταβάλλεται σήμερα μια προσπάθεια για εντατικοποίηση των ενεργειών ωρίμανσης και ένταξης νέων έργων και σύμφωνα με τα σχέδια δράσης τα οποία έχουμε στη διάθεσή μας από όλες τις διαχειριστικές προβλέπεται να ενταχθούν το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα έργα ύψους 4,5 δις €. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των Υπηρεσιών μας οι συνολικές δαπάνες του ΕΣΠΑ 2014-2020 αναμένονται να φτάσουν στο 25% στο τέλος του 2018 και στο 40% στο τέλος του 2019 διατηρώντας τη Χώρα μας στις κορυφαίες στην απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων με βάση και τα επίσημα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Παρά το ότι

έχουμε μια αρκετά καλή εικόνα ως το πούμε μέχρι σήμερα, το Υπουργείο μας οι διαχειριστικές αρχές οι τελικοί δικαιούχοι πρέπει να εντατικοποιήσουμε τις προσπάθειές μας για ταχύτερη συμβασιοποίηση και υλοποίηση των έργων. Ο στόχος των δαπανών για το 2018 εκτιμάται στα 2,5 δις εκ. € περίπου. Και αυτός ο στόχος φαίνεται με βάση και τα στοιχεία τα οποία έχουμε σε συνεργασία με τις διαχειριστικές να είναι απόλυτα εφικτός. Παρόλα αυτά νομίζω ότι πρέπει όλοι οι εμπλεκόμενοι να καταβάλλουμε σημαντική προσπάθεια τόσο για την επιτάχυνση υλοποίησης των ήδη ενταγμένων έργων αλλά και για την έγκαιρη ενεργοποίηση των νέων δράσεων. Είχαμε σημαντικά προβλήματα αντιμετωπίσει το προηγούμενο διάστημα με καθυστερήσεις τα πιο πολλά από αυτά έχουν λυθεί και είμαστε σε συνεχή συνεργασία με όλους για να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε το οποιοδήποτε πρόβλημα θεσμικής φύσης παρουσιαστεί με οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση. Είναι γνωστό ότι η διαδικασία της αναθεώρησης ολοκληρώνεται, τα ενταξιακά προγράμματα έχουν όλα υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναμένονται οι εγκρίσεις στα μέσα Δεκεμβρίου. Άρα είναι κάτι το οποίο θα σημάνει την ενεργοποίησή τους περαιτέρω με βάση τα σχέδια τα οποία έχουμε προγραμματίσει. Ένα σημείο το οποίο θα ήθελα να τονίσουμε και μάλιστα είναι ένα σημείο το οποίο αφορά τα ημιτελή έργα. Να τονίσουμε ότι την περίοδο 2007-2013 δεν είχαμε καμία απώλεια κοινοτικής συνδρομής στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2007-2013. Συνεπώς έχουμε κάποια ημιτελή έργα. Η παράκληση και η παραίνεση από εμάς και η βοήθεια από εμάς θα είναι πάντα μαζί σας ώστε να τα κλείσουμε ως το Μάρτη του 2019. Δεν πρέπει να διακινδυνεύσουμε κανένα ευρώ επιστροφής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σε ότι αφορά τη νέα προγραμματική περίοδο πρέπει να πούμε ότι έχει ξεκινήσει η διαβούλευση των προτάσεων της Επιτροπής για τη νέα προγραμματική περίοδο, για το νέο προϋπολογισμό και για τους νέους κανονισμούς. Ο στόχος είναι να αποτελέσει και αυτή η περίοδος ένα μοχλό οικονομικής ανάπτυξης των Περιφερειών και της Χώρας. Και στην παρούσα φάση βρισκόμαστε σε μια πλήρη και πιεστική εξέλιξη της διαπραγματεύσεως. Η προσπάθεια της Επιτροπής είναι να κλείσουμε τη νέα και να έχουμε μια συμφωνία με τη λήξη της παρούσας θητείας του παρόντος Κοινοβουλίου δηλαδή πριν τις Ευρωεκλογές του 2019. Η Χώρα μας έχει συνταχθεί με την προσπάθεια αυτή αλλά φυσικά έχουμε υποστηρίξει ότι θέλουμε πέρα από το γρήγορο να είναι και μία συμφωνία η οποία θα είναι επωφελής τόσο για τη Χώρα μας όσο και για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε ότι αφορά την ενημέρωση από την πλευρά της Εθνικής Αρχής Συντονισμού οι συνάδελφοι στη συνέχεια θα δώσουν στοιχεία υλοποίησης και για το ΕΣΠΑ αναλυτικότερα αλλά και για την πολιτική συνοχής. Ευχόμαστε καλή επιτυχία κ. Πρόεδρε στην Επιτροπή σας και καλή δουλειά στη συνέχεια προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος. Ευχαριστώ πολύ.

κ. Αντώνης Ψαράκης : Ευχαριστούμε πάρα πολύ Γιώργο και εσένα προσωπικά και τις υπηρεσίες Εθνικής Αρχής Συντονισμού. Και να περάσουμε στο επόμενο μέρος τώρα, στο δεύτερο μέρος και να ξεκινήσω εγώ με την παρουσίαση της προόδου υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος και την ενημέρωση και τον προγραμματισμό ο οποίος έχει τεθεί. Αναφορικά λοιπόν με την συνολική χρηματοδότηση των 284,5 εκ. € σε όρους δημόσιας δαπάνης πάντα για να έχουμε το μέτρο σύγκρισης για τη συνολική δαπάνη που έχουμε στο πρόγραμμα. Τα δύο διαρθρωτικά μας ταμεία, τα δύο διαρθρωτικά επενδυτικά ταμεία του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ αντίστοιχα με 203,5 και 81 εκ. € το καθένα, με συνολικό ποσοστό συγχρηματοδότησης των διαρθρωτικών ταμείων να είναι το 80%. Έχουμε λοιπόν τους επτά άξονες της προτεραιότητας που είναι όλοι μόνο ταμιακοί, τους 10

θεματικούς στόχους εντός αυτών των 7 αξόνων, τις 29 επενδυτικές προτεραιότητες εντός των θεματικών στόχων, έχουμε τη γνωστή δενδροειδή ανάπτυξη του προγράμματος, τους 32 ειδικούς στόχους και τους 6 ειδικούς στόχους της τεχνικής βοήθειας η οποία είναι διαχωρισμένη για το ΕΤΠΑ και για το ΕΚΤ. Η κατανομή των πόρων ανά άξονα προτεραιότητας σε δημόσια δαπάνη είναι για μεν τον άξονα προτεραιότητας 1 ο οποίος αφορά την ανταγωνιστικότητα και ελκυστικότητα, όπως και την εξωστρέφεια της Περιφέρειας με την μετάβαση σε ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της περιφερειακής προστιθέμενης αξίας, η δημόσια δαπάνη λοιπόν του άξονα προτεραιότητας 1 είναι στα 41 εκ. € αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ. Ο άξονας προτεραιότητας 2 η ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού με την ενεργό κοινωνική ενσωμάτωση με συνολική συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη 79,7 εκ. € από το ΕΚΤ. Ο άξονας προτεραιότητας 2.Β από το ΕΤΠΑ με υποδομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού και συνολική δημόσια δαπάνη συγχρηματοδοτούμενη 25 εκ. €. Ο άξονας προτεραιότητας 3 με την προστασία του περιβάλλοντος και τη μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον στα 60,6 εκ. €. Ο άξονας προτεραιότητας 4 με την ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη με συνολική συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη 73,2 εκ. €. Και τέλος οι δύο άξονες της τεχνικής βοήθειας, της τεχνικής συνδρομής όπως λέγεται, ο πρώτος άξονας προτεραιότητας 5 για το ΕΤΠΑ στα 3,6 εκ. € και ο δεύτερος για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στα 1,25 εκ. €. Αθροιστικά λοιπόν η πορεία ενεργοποίησης όπως την ονομάζουμε και υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος, η οποία ουσιαστικά η εκκίνησή της γίνεται με την εξειδίκευση. Έχουμε λοιπόν εξειδικεύσει 65 δράσεις ύψους 250, 4 εκ. €, άρα ουσιαστικά το 88% του προϋπολογισμού του προγράμματος είναι εξειδικευμένο σήμερα που μιλάμε. Από αυτό το ποσό για το ΕΤΠΑ έχουμε συγχρηματοδοτούμενες 44 δράσεις συνολικού ύψους 200 περίπου εκ. € που ουσιαστικά ανταποκρίνεται και αντιστοιχεί στο 98,5 % του προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ και για το ΕΚΤ 21 δράσεις κατ' αντιστοιχία στα 50 εκ. €, το οποίο αντιστοιχεί κοντά στο 62% του προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου που έχουμε στο πρόγραμμά μας. Σε αυτά όλα συμπεριλαμβάνοντας και την προτεινόμενη σήμερα εξειδίκευση, έχουμε ένα μεγάλο πακέτο εξειδίκευσης σήμερα 14 νέων δράσεων και δύο τροποποιήσεων παλαιότερων εξειδικεύσεων, φτάνουμε λοιπόν σε συνολικό ύψος εξειδίκευσης 79 δράσεων, το οποίο αντιστοιχεί στα 290,5 περίπου εκ. €, το οποίο ουσιαστικά για πρώτη φορά βλέπουμε overbooking δηλαδή 102,1 % επί του προϋπολογισμού επί του επιχειρησιακού προγράμματος. Ειδικά για το ΕΤΠΑ, στο ΕΤΠΑ αντιστοιχούν στην εξειδίκευση τα 228, 7 εκ. € δηλαδή το 112,5 % περίπου του προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ και στο ΕΚΤ 61,7 εκ. € το οποίο αντιστοιχεί επί του συνόλου στο 76,2 % στον προϋπολογισμό του ΕΚΤ. Από πλευράς προσκλήσεων τώρα οι οποίες προσκλήσεις αποτελούν και το επόμενο βήμα μετά τις εξειδικεύσεις. Μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί 60 προσκλήσεις προς δυνητικούς δικαιούχους συνολικό ύψος των οποίων 166,3 εκ. € δηλαδή το 58,5% του προϋπολογισμού του προγράμματος. Οι 38 από αυτές τις δράσεις αντιστοιχούν σε 134,5 εκ. και αφορούν το ΕΤΠΑ και είναι το 66% του προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ. Οι υπόλοιπες 22 από τις 60 είναι δράσεις του

Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου με προϋπολογισμό αυτών κοντά στα 32 εκατ. και αντιστοιχούν στο 39% του προϋπολογισμού του ΕΚΤ. Σημειώνεται εδώ ότι κατά την εφαρμογή του επιχειρησιακού προγράμματος υπήρξαν και προσκλήσεις οι οποίες είτε κατέστησαν άγονες και επανεκδόθηκαν, είτε έκλεισαν χωρίς την εξάντληση του συνόλου του προϋπολογισμού τους. Είναι ένα σύνθημα φαινόμενο το οποίο πάρα πολλές συμβαίνει. Έτσι λοιπόν αυτοί οι αριθμοί οι οποίοι αναφέρθηκαν νωρίτερα από εμένα είναι καθαροί, δεν εμπεριέχουν διπλομετρήσεις, ενώ έχουν επικαιροποιηθεί και σε σχέση με αυτά που ίσχυαν στην ημερομηνία αναφοράς του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος στις 12 Νοεμβρίου όταν ουσιαστικά ετοιμάστηκε και σας διανεμήθηκε μέσω του δίαυλου ο φάκελος σε όλα τα μέλη της Επιτροπής παρακολούθησης. Το επόμενο βήμα μετά τις εξειδικεύσεις και τις προσκλήσεις είναι οι εντάξεις. Μέχρι σήμερα λοιπόν έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα 80 πράξεις με συνολικό προϋπολογισμό 142,6 εκ. €, οι οποίες πράξεις οι 80 αντιστοιχούν στο μισό ακριβώς του προϋπολογισμού του επιχειρησιακού προγράμματος. Οι 53 από τις 80 αφορούν το ΕΤΠΑ αθροίζουν 120 περίπου εκ. € και είναι ουσιαστικά το 58,5% του προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ. Οι υπόλοιπες 27 από τις 80 συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ αντιστοιχούν σε προϋπολογισμό 23,5 εκ. € και βεβαίως αποτελούν το 29,1 % του προϋπολογισμού που έχει το πρόγραμμά μας για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Όταν μια πράξη ενταχθεί το επόμενο βήμα είναι να έχουμε τη διακήρυξη, να έχουμε την απόφαση υλοποίησης με ίδια μέσα όπως λέμε και έτσι περνάμε στις νομικές δεσμεύσεις, τις συμβάσεις μας. Μέχρι σήμερα οι υπάρχουσες νομικές δεσμεύσεις αφορούν αντιστοιχούν σε 57 πράξεις, ανέρχονται στο συνολικό ύψος των 53,5 εκ. € και αντιστοιχούν στο 33% κοντά του προϋπολογισμού του επιχειρησιακού προγράμματος. Πάλι αν τις διακρίνουμε στα δύο ταμεία ΕΤΠΑ και ΕΚΤ για μεν το πρώτο από τις 57 έχουμε τα 71,6 εκ. € να αφορούν συμβάσεις που αντιστοιχούν σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και τα 21,8 εκ. € ουσιαστικά είναι συμβάσεις ή νομικές δεσμεύσεις γενικότερα που αντιστοιχούν σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Στην μεν πρώτη περίπτωση του ΕΤΠΑ έχουμε συμβασιολογήσει το 35,2% του προϋπολογισμού του, στην περίπτωση του ΕΚΤ είναι συμβασιολογημένο περίπου το 27% του προϋπολογισμού του Κοινωνικού Ταμείου. Τέλος οι δαπάνες το τελευταίο στάδιο όταν μια σύμβαση υλοποιείται, καταχωρούνται οι δαπάνες στο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα και ξαναλέω ότι αυτά τα δεδομένα είναι της 12^{ης} Νοεμβρίου. Μέχρι σήμερα λοιπόν 12^η Νοεμβρίου που είναι τα στοιχεία οι συγχρηματοδοτούμενες δαπάνες του προγράμματος ανέρχονται σε 50,3 εκ. € δηλαδή στο 18 % περίπου του προϋπολογισμού του προγράμματος. Με τα 39,6 από αυτά να αφορούν το ΕΤΠΑ και να αποτελούν το 20% περίπου του προϋπολογισμού του, τα υπόλοιπα 10,6 εκ. € να αφορούν πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και οι δαπάνες αυτές να αντιστοιχούν στο 13% περίπου του προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Έτσι λοιπόν βλέπουμε ότι η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του προγράμματος από την περσινή χρονιά μέχρι και σήμερα, δύο ημέρες πριν για την ακρίβεια 28 Νοεμβρίου, έχουμε εξειδικεύσει σε σύνολο προγράμματος εξειδικεύσεις αύξηση 35,8 % φτάνοντας το 88% του προϋπολογισμού, προσκλήσεις αύξηση πάντα μέσα στο έτος ουσιαστικά 32% αγγίζοντας το 58,5 % του προϋπολογισμού, εντάξεις αύξηση 56,8

ύψος 50,1 % του προϋπολογισμού, συμβάσεις αύξηση κατά 45,6% αντιστοιχεί στο 33% του προϋπολογισμού. Και τέλος οι δαπάνες μια αύξηση στο 30% περίπου και αντιστοιχούν σήμερα στο 17,7 % του προϋπολογισμού. Στο ΕΤΠΑ πιο συγκεκριμένα έχουμε εξειδικεύσεις – βλέπετε τα νούμερα – να μην κουράζω με την αναφορά, θα πω μόνο το τελικό νούμερο στο οποίο αντιστοιχεί στον προϋπολογισμό που έχει και τη μεγαλύτερη σημασία, βλέπετε όμως και από τις αυξήσεις τη δυναμική που έχει το πρόγραμμα και μετά την επίλυση κάποιων προβλημάτων που υπήρχαν κατά τα προηγούμενα χρόνια με τις εξειδικεύσεις λοιπόν να αγγίζουν το 98,5 % του προϋπολογισμού, τις προσκλήσεις το 66% , οι εντάξεις το 58,5% , οι συμβάσεις το 35,2% και 28 Νοεμβρίου πάντα το 2018 οι δαπάνες να προσεγγίζουν περίπου το 20% του προϋπολογισμού. Στο ΕΚΤ συγκεκριμένα έχουμε μια αύξηση στις εξειδικεύσεις κοντά στο 120 % και δέσμευση στο 61,8% του προϋπολογισμού μας. Με αυτές τις εξειδικεύσεις οι προσκλήσεις σημαντική αύξηση στο 65%, όπως και οι εντάξεις στο 88% και οι συμβάσεις 91% και τα ποσοστά αντίστοιχα επί του προϋπολογισμού στο 39%, 29%, 27% αντίστοιχα και τέλος οι δαπάνες μια αύξηση του 31% στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο οι οποίες έχουν φτάσει στο επίπεδο του 13,2% του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΚΤ. Βλέπουμε επίσης εδώ την ενεργοποίηση ανά χρονική περίοδο δηλαδή βλέπουμε τα έτη 2015, 2016, 2017 και 2018 μέχρι και την 28^η Νοεμβρίου, όπου στην μπλε στήλη μπορούμε να δούμε τις εξειδικεύσεις σε τι απόλυτα ποσά κυμάνθηκαν και να μπορούμε να καταλάβουμε επίσης στη συνέχεια οι προσκλήσεις, οι εντάξεις, οι νομικές δεσμεύσεις και οι δαπάνες πως άρχισαν σιγά σιγά να εμφανίζονται και να καταλήξουν σήμερα που μιλάμε εν έτει 2018 να έχουμε τα ποσοστά που σας ανέφερα πριν. Επίσης πρέπει να αναφέρουμε εδώ ότι στο τελευταίο ποσοστό του 102,1 % όπως έγινε σαφές και από προηγούμενη διαφάνειά μου, οι εξειδικεύσεις λοιπόν του 102,1% περιλαμβάνουν και εκείνες που προτείνονται προς έγκριση σήμερα στις εργασίες της 4^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης. Στο ΕΤΠΑ πάντα συμπεριλαμβάνοντας και τις σημερινές εξειδικεύσεις που προτείνουμε, βλέπουμε ότι έχουμε αγγίζει το 112,4% και βλέπουμε μία σταδιακή αύξηση η οποία ουσιαστικά από τις αρχές του 2017 γίνεται απόλυτα ορατή. Φτάνουμε λοιπόν στο 2018 στο ΕΤΠΑ να έχουμε το 112% και πλέον του συνολικά διατιθέμενου προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ με τις εξειδικεύσεις που προτείνουμε σήμερα να είναι δεσμευμένο. Στο ΕΚΤ φτάνουμε στο 76,2% με τις εξειδικεύσεις που προτείνουμε σήμερα και τις προσκλήσεις να είναι στο 40%, τις εντάξεις στο 29% , τις ΝΟΔΕ τις νομικές δεσμεύσεις δηλαδή στο 27% και τις δαπάνες στο 13,2 % . Αναφορικά με την ετήσια έκθεση υλοποίησης του 2017 η οποία αποτελεί υποχρέωση για τη διαχειριστική αρχή και αναφέρεται στον κανονισμό, η έκθεση υλοποίησης λοιπόν που αντιστοιχεί στην περίοδο αυτή συντάχθηκε από τη διαχειριστική αρχή με βάση τις κανονιστικές διατάξεις και τις οδηγίες της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, υποβλήθηκε ως όφειλε το Μάιο του 2018 μέσω της πλατφόρμας sfc, όπου γίνεται επίσημα η επικοινωνία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αφού νωρίτερα έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Παρακολούθησης του προγράμματος. Επί της εκθέσεως αυτής τον Ιούλιο του 2018 διατυπώθηκαν παρατηρήσεις από τις υπηρεσίες επιτροπής, οι οποίες ήταν κατά βάση οριζόντιες για όλα ή για τα περισσότερα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα και ουσιαστικά

αφορούσαν τα εξής σημεία: πρώτον την καθυστέρηση εφαρμογής και τον κίνδυνο μη επίτευξης οροσίων του 2018 στους θεματικούς στόχους 1,2,3. Τη χαμηλή απόδοση ορισμένων δεικτών καθώς και πρόβλημα στους δείκτες 1, 5 και 15 όπου εισάγονται υψηλές τιμές, ενώ δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι σχετικές παρεμβάσεις λόγω κάποιου τεχνικού ζητήματος της πλατφόρμας. Στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο η καθυστέρηση στην εφαρμογή του θεματικού στόχου 8 καθώς και σε ορισμένες δράσεις του θεματικού στόχου 9 και ειδικότερα στις δράσεις κατάρτισης επενδυτικής προτεραιότητας 9.1, στις δράσεις υγείας 9.4 επενδυτικής και στις δράσεις της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας της επενδυτικής προτεραιότητας 9.5. Και τέλος άλλα τρία σημεία στην ανάγκη αντιμετώπισης του φαινομένου των μεγάλων ποσοστών εκπτώσεων στους διαγωνισμούς με αποτέλεσμα την υπογραφή συμβάσεων με πολύ χαμηλότερα ποσά από τους προϋπολογισμούς των πράξεων. Την επεξήγηση κάποιων αποκλίσεων στις τιμές βάσης των δικτύων αποτελέσματος οι οποίες αποκλίσεις προέκυπταν σε σχέση με τις αρχικές τιμές και κυρίως των μειώσεων που είχαν γίνει. Και τέλος την αναντιστοιχία του αριθμού των επιλεγμένων έργων ανά άξονα προτεραιότητας στους πίνακες της ετήσιας έκθεσης στον 6 και στον 7 στις οικονομικές πληροφορίες δηλαδή και στην ανάλυση κατηγορία παρέμβασης όπου ήταν μια παρατήρηση η οποία στην ουσία ήρθε στη συνέχεια. Σε απάντηση όλων των παραπάνω παρατηρήσεων δόθηκαν από την υπηρεσία μας οι σχετικές διευκρινίσεις και απαντήσεις με επιστολή της 26^{ης} Οκτωβρίου του 2018 η οποία αναρτήθηκε στην πλατφόρμα SFC. Το σύνολο των παρατηρήσεων και η απαντητική επιστολή της ΕΥΔ περιλαμβάνονται και στο φάκελο της επιτροπής παρακολούθησης που έχουν σήμερα τα μέλη μπροστά τους. Ο προγραμματισμός και οι στόχοι ενεργοποίησης και υλοποίησης του προγράμματος τώρα έως το τέλος του έτους 2018 όπου σύμφωνα με τον προγραμματισμό της Υπηρεσίας μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα θα πραγματοποιηθούν τα εξής: θα εκδοθούν και θα δημοσιευτούν έξι προσκλήσεις συνολικού προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης 70,9 εκ. € που αντιστοιχούν στο 25% περίπου του προϋπολογισμού του προγράμματος, οι 13 από αυτές ουσιαστικά με τα 61 εκ. θα αφορούν τις δράσεις του ΕΤΠΑ και οι τρεις προσκλήσεις με τα 10 εκ. θα αφορούν δράσεις του ΕΚΤ. Με αυτά ως δεδομένα λοιπόν έως το τέλος του 2018 ο προγραμματισμός αν αθροιστεί με την ενεργοποίηση που σας παρουσίασα νωρίτερα θα έχουμε ένα σύνολο προσκλήσεων στα 237 εκ. δηλαδή στο 83,5% περίπου της συνολικής δαπάνης του προγράμματος, ένα πολύ σημαντικό ύψος. Θα έχουμε προσκλήσεις για το ΕΤΠΑ 195 εκ. και στο ΕΚΤ 42 εκ. περίπου με κάλυψη αντίστοιχα το 96% και το 52% περίπου των προϋπολογισμών των δύο ταμείων. Επίσης οι εντάξεις των πράξεων με αυτές που είναι ήδη υπό αξιολόγηση θα ανέλθουν σε προϋπολογισμό δαπάνης 165 εκ. € οι οποίες αντιστοιχούν οι δαπάνες αυτές το ποσό αυτό των 165 εκ. αντιστοιχεί στο 58% του συνολικού προϋπολογισμού της δημόσιας δαπάνης του προγράμματος και επιμεριζόμενος στο 67,6% του προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ και στο 34% στον προϋπολογισμό του ΕΚΤ. Οι συμβάσεις με αυτές που έχουμε για προέγκριση δηλαδή και αναμένεται να εγκριθούν από εμάς θα ανέλθουν έως το τέλος του έτους στον επόμενο μήνα στα 127 εκ. ευρώ δηλαδή στο 45% περίπου του προϋπολογισμού του προγράμματος και επιμεριζόμενο αυτό το ποσοστό αντιστοιχεί στο 50% στο ΕΤΠΑ και στο 30% του ΕΚΤ. Ουσιαστικά

δηλαδή το ΕΤΠΑ θα έχει συμβασιοποιηθεί στο 50% αυτού. Τέλος οι δαπάνες με αυτές τις εγκρίσεις που έχουμε δώσει στους δικαιούχους μας και στις δαπάνες που αναμένουμε να πληρωθούν από τους υπολόγους τον επόμενο μήνα υπολογίζουμε ότι το συνολικό ύψος θα είναι στα 58 εκ.€ δηλαδή στο 20% του συνολικού μας προϋπολογισμού και επιμεριζόμενο θα αντιστοιχεί στο 23% περίπου στο ΕΤΠΑ και στο 14,5 % στον προϋπολογισμό του ΕΚΤ. Βλέπετε εδώ μια διαγραμματική απεικόνιση στην ουσία όλου του προγραμματισμού μας μαζί με προστιθέμενο σε αυτόν όλης της ενεργοποίησης που παρουσίασα και αυτός είναι ουσιαστικά αυτή θα είναι η εικόνα που θα έχουμε σε εξειδικεύσεις, σε προσκλήσεις, εντάξεις, νομικές δεσμεύσεις και δαπάνες στο τέλος του έτους. Αντίστοιχα εδώ βλέπουμε ανά άξονα προτεραιότητας πως είναι ο επιμερισμός γιατί για να σας παρουσιάσω τα προηγούμενα συνολικούς αριθμούς ουσιαστικά έχουν αθροιστεί οι άξονες προτεραιότητας όπου έχουμε εξειδικεύσει και έχουμε εκδώσει προσκλήσεις έχουμε κάνει εντάξεις, έχουμε προεγκρίνει νομικές δεσμεύσεις και δαπάνες. Οπότε βλέπουμε ουσιαστικά το πώς κυμαίνεται ο κάθε άξονας, με τον άξονα 2 Α στην ουσία να ξεχωρίζει και όπως και ο 3 και ο 4 και να ακολουθεί ο 1 και ο 2 Β. Και επίσης σύμφωνα με τον προγραμματισμό που έχουμε ο οποίος τώρα είναι πιο μακροπρόθεσμος και αντιστοιχεί στο τέλος του έτους 2019 , γιατί συνηθίζουμε στις επιτροπές παρακολούθησης οι οποίες γίνονται στο τελευταίο δίμηνο, τρίμηνο κάθε έτους, αφενός να παρουσιάζουμε το πώς θα κλείσει η τρέχουσα χρονιά, αφετέρου προσπαθούμε να παρουσιάσουμε με βάση τον προγραμματισμό μας γιατί έχουμε ένα μακροπρόθεσμο προγραμματισμό μέχρι και δύο έτη μετά το πρόγραμμά μας μετά την παρούσα φάση του προγράμματος εννοώ, οπότε για το τέλος του 2019 σύμφωνα με τον προγραμματισμό μας προσβλέπουμε σε εξειδικεύσεις δράσεων συνολικού ποσού 331 εκ. € σε ποσοστό δηλαδή υπερδέσμευσης που θα αγγίζει το 116% , για μεν το ΕΤΠΑ στο 124 και για το ΕΚΤ κοντά στο 100, περίπου στο 97%. Οι προσκλήσεις μας έχουν στόχο να αγγίξουν το 110% του προϋπολογισμού και να κυμανθούν στα 313 εκ. €, για μεν το ΕΤΠΑ θα αντιστοιχούν στο 118 και για το ΕΚΤ στο 90% του προϋπολογισμού τους. Οι εντάξεις μας θα περάσουν και αυτές το φράγμα του 100% όπως προσβλέπουμε και όχι όπως απλά ευχόμαστε να αγγίξουν τα 117%, για το ΕΤΠΑ στο 130% και για το ΕΚΤ 85%. Οι νομικές μας δεσμεύσεις πιστεύουμε ότι θα κυμανθούν κοντά στο 70% επιμεριζόμενες σε 73% και 59% για τα δύο ταμεία. Και οι δαπάνες να ανέλθουν στο τέλος του έτους 2019 στο 34% επί συνόλου προγράμματος και με άλλα λόγια 38% στο ΕΤΠΑ και 25% στο ΕΚΤ. Βλέπετε εδώ επίσης συνολικά σε επίπεδο προγράμματος ποιοι είναι οι στόχοι εξειδίκευσεων προσκλήσεων εντάξεων νομικών δεσμεύσεων και δαπανών. Και πάλι σε άξονες προτεραιότητας αυτές οι παρουσιάσεις ούτως ή άλλως θα αναρτηθούν και στο δικτυακό τόπο της διαχειριστικής αρχής θα είναι και ένα μέτρο σύγκρισης και των επιδόσεων που έχουμε στο πρόγραμμά μας, όπως κάθε χρονιά. Βλέπουμε λοιπόν τους τέσσερις άξονες προτεραιότητας από τους 6 που ουσιαστικά τους μόνους που δεν αναφέρουμε είναι τους άξονες τεχνικής βοήθειας, γιατί ουσιαστικά όλοι οι στόχοι και πλαισίου επίδοσης και άλλων κανονιστικών υποχρεώσεων προέρχονται από τους τέσσερις άξονες και αυτοί παρουσιάζουν και τη μεγαλύτερη σημασία. Να ευχαριστήσω πάρα πολύ για την προσοχή σας, είναι πράγματα τα οποία ο προγραμματισμός που σας

παρουσίασα έχει προκύψει με ρεαλισμό τόσο στο κομμάτι εντός της υπηρεσίας, όσο και στο κομμάτι της συνεργασίας με τις υπηρεσίες της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, τις οποίες ευχαριστώ ιδιαίτερα διότι για να καταλήξουμε σε προβλέψεις και σε νούμερα πάντα έχουμε ήδη εξομαλύνει το δρόμο των προβλημάτων που περιμένουμε να αντιμετωπίσουμε και δεν φτάνει η ώρα να τα αντιμετωπίσουμε αλλά έχουμε προνοήσει να τα έχουμε προλάβει. Άρα με την εθνική αρχή συντονισμού λύνουμε τα προβλήματα που βλέπουμε ότι θα έρθουν στο δρόμο, έτσι ώστε αυτοί οι στόχοι να μπορούν να υλοποιηθούν και να επιτευχθούν. Επίσης είναι και αποτέλεσμα της συνεργασίας με τους εξωτερικούς μας συνεργάτες η οποία συνεργασία έχει στόχο να πάρουμε και εμείς ιδέες, να ακούσουμε ουσιαστικά την αγορά, να ακούσουμε την άποψη ενός τρίτου στο τι μπορεί να χρειαστεί για κάποια πράγματα να βελτιωθούν ή για να ενδυναμωθούν. Οπότε με αυτή τη λογική έχουμε καθορίσει αυτούς τους στόχους. Να ευχαριστήσω σε αυτό το σημείο όλους όσους συνεργάστηκαν για αυτή την στοχοθεσία και να περάσουμε στην επόμενη παρουσίαση η οποία ουσιαστικά αφορά την αναθεώρηση του επιχειρησιακού μας προγράμματος και τα ευρήματα της πρώτης αξιολόγησης εφαρμογής ουσιαστικά δηλαδή μία εργασία που έγινε από εξωτερικό αξιολογητή και είχε στόχο να κρίνει την επίδοση του προγράμματος και τις ανάγκες αναθεώρησης που θα υποβάλλονταν στην Ευρωπαϊκή επιτροπή. Να παρακαλέσω τον Γιώργο τον Παυλάκη να προχωρήσουμε σε αυτή την παρουσίαση.

κ. Παυλάκης Γεώργιος: Καλή σας ημέρα. Ευχαριστώ Αντώνη για το βήμα. Ο ρόλος του αξιολογητή είναι μεν κανονιστικός, συνήθως τρομάζει αλλά το κυρίαρχο είναι ότι αποτελεί ένα εργαλείο προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα εφαρμογής ενός προγράμματος. Στο σημείο αυτό θέλω να τονίσω και να ευχαριστήσω τη διαχειριστική αρχή και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς υπηρεσίες με την διαχείριση υλοποίηση του προγράμματος ότι είχαμε την απόλυτη ελευθερία να πούμε την άποψή μας να την εκφράσουμε και προφορικά και γραπτά. Μερικές φορές δεν είναι πολύ εύκολο αυτό. Τι είναι η αξιολόγηση; Πρώτα από όλα υπάρχουν πολλών ειδών αξιολογήσεις, αυτή η αξιολόγηση ήταν η αξιολόγηση της εφαρμογής του προγράμματος ως εργαλείο για την αναθεώρησή του. Και συνάμα στο πλαίσιο των συμβατικών μας υποχρεώσεων ήταν και η υποστήριξη της διαχειριστικής αρχής και όλων των υπηρεσιών μέχρι που να κλείσει η προτεινόμενη αναθεώρηση του προγράμματος. Εδώ πρέπει επίσης να ευχαριστήσουμε τις υπηρεσίες και τους συνεργάτες μας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που ήταν για την αναθεώρηση ως εργαλείο της για την αξιολόγηση που επί πολλούς μήνες με διάφορες εντάσεις αλλά φοβερά εποικοδομητικές συζητήσεις διαβουλεύσεις, συνεργασίες, θεωρούμε ότι φτάσαμε σε ένα σημείο ικανοποιητικό για όλα τα μέρη και κυρίως προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του προγράμματος. Όπως ειπώθηκε και από τον Προϊστάμενο, τον κ. Ψαράκη, το πρόγραμμα όταν λέμε αξιολογούμε ένα πρόγραμμα δεν είναι κάτι το αφηρημένο, έχει σημασία ο τρόπος αξιολόγησης, τα ευρήματα της αξιολόγησης από πώς συντίθεται αυτό το πρόγραμμα. Διότι πρέπει να ξεχωρίσουμε ότι, να τονίσουμε μάλλον ότι από τους κανονισμούς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βλέπει το πρόγραμμα ως άξονες προτεραιότητας, έχει δημοσιονομικά αποτελέσματα αυτό στη διαχείριση του προγράμματος ως ταμία και μετά ή σχεδόν με ελάχιστη βαρύτητα

ως πρόγραμμα συνολικά. Πως πάει το πρόγραμμά σου; Πως πάει το πρόγραμμά μου. Σημασία έχει πως πάνε οι άξονες προτεραιότητας και πως πάνε τα ταμεία και μετά όλο αυτό όμως συνθέτει το πρόγραμμα. Και αυτό λέει αυτή η πίτα λέει ότι το πρόγραμμά μας είναι ότι 28,55 συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και 71,55 από το ΕΤΠΑ. Είναι δύο βασικά δομικά στοιχεία του προγράμματος. Επίσης αναφέρθηκε από τον Προϊστάμενο ότι πως συμμετέχουν οι άξονες προτεραιότητας μέσα στον προϋπολογισμό του προγράμματος. Και αυτό έχει σημασία. Δύο διαγραμματάκια. Το πρώτο διάγραμμα είναι να δούμε κάθε άξονας προτεραιότητας τι βαρύτητα έχει σε σχέση με το ταμείο που το συγχρηματοδοτεί, το οριζόντιο ταμείο. Βλέπουμε λοιπόν ότι ο άξονας προτεραιότητας 2 Α όπως το λέμε εκεί που συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ δεσμεύει το 98,5% του ΕΚΤ. Άρα λοιπόν όλο το ΕΚΤ το πώς θα πάει το ΕΚΤ εξαρτάται το πώς πάει ο άξονας προτεραιότητας 2 Α. Αν πάμε στο ΕΤΠΑ βλέπουμε ότι ο άξονας προτεραιότητας 4 και ο άξονας προτεραιότητας 3 δεσμεύουν το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ. Άρα το πώς πάνε, πως υλοποιούνται αυτοί οι δύο άξονες προτεραιότητας έχει ιδιαίτερη σημασία το πώς θα υλοποιηθεί και πως θα ολοκληρωθεί ο προϋπολογισμός του προγράμματος που συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ. Στο επόμενο διάγραμμα βλέπουμε τη βαρύτητα των αξόνων προτεραιότητας άσχετα από το ταμείο στο συνολικό προϋπολογισμό του προγράμματος που επίσης οι τρεις άξονες προτεραιότητας ο 2 Α, ο 3 και ο 4 παίζουν το σημαντικότερο ρόλο στο συνολικό πρόγραμμα. Δεν θέλω να σας κουράσω πολύ, να σας πω στην επιτροπή μας ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά και τι κανονιστικές δεσμεύσεις θα πρέπει να τηρηθούν κατά την αξιολόγηση του προγράμματος. Είναι αρκετές στην προγραμματική περίοδο 2014-2020, που αυτά τα βασικά κανονιστικά δομικά στοιχεία του προγράμματος πρέπει να ληφθούν υπόψη τόσο στην αξιολόγηση, όσο και στην αναθεώρηση. Είναι δεσμευτικά σε σχέση με τη δομή και την πορεία υλοποίησης του προγράμματος. Εξετάστηκαν πάρα πολλά θέματα μέσα στην αξιολόγηση του προγράμματος. Πάντα μας προβληματίζε μια αξιολόγηση δύο τεύχη με 350 σελίδες και 150 σελίδες πίνακες το πώς μπορούν να ειπωθούν σε μια κουβέντα δέκα λεπτών, αλλά φαντάζομαι ότι θα τα καταφέρουμε. Πάμε στην αποτελεσματικότητα. Ήταν ένα από τα ερωτήματα. Αποτελεσματικότητα του προγράμματος. Η αξιολόγηση έγινε σε δύο στάδια. Το πρώτο στάδιο είχε στοιχεία τέλος 12^{ου} του 2017 και το δεύτερο στάδιο είχε στοιχεία 29-11^{ου} αλλά εμείς με δεδομένο ότι η σημερινή συνεδρίαση της επιτροπής παρακολούθησης προχωράει στην ενεργοποίηση του προγράμματος πήραμε ως δεδομένο τους στόχους ή την πρόβλεψη που δεν είναι πρόβλεψη αλλά ήταν βλέψη πλέον μέχρι το τέλος του 2018 και βλέπουμε, γιατί αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, και θα το δούμε αμέσως παρακάτω, όχι τόσο το επίπεδο εφαρμογής αυτή τη στιγμή, αλλά πως εξελίσσεται η εφαρμογή του προγράμματος. Διότι όλοι ξέρουμε και ειπώθηκε από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Παρακολούθησης και από τον Προϊστάμενο ότι και είναι γνωστό ότι τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του προγράμματος για χι λόγους σε κάθε προγραμματική περίοδο, έχουμε εγγενείς καθυστερήσεις μέχρι να ετοιμαστεί το θεσμικό πλαίσιο, το διαχειριστικό πλαίσιο, να τελειώσει η προηγούμενη προγραμματική περίοδος, άρα έπρεπε να δούμε την εξέλιξη της εφαρμογής του προγράμματος διαχρονικά και να δούμε πως εξελίσσεται – εμείς το βλέπαμε μήνα μήνα ή τρίμηνο τρίμηνο- αλλά

πήραμε μεγαλύτερες περιόδους για να μην είμαστε κουραστικοί και μας δίνουν τα ίδια αποτελέσματα. Βλέπουμε εδώ ένα διάγραμμα διασποράς, οι μπάλες οι φουσκίτσες αυτές είναι το ταμείο, το πρόγραμμα και βλέπουμε ότι το σύνολο του επιχειρησιακού προγράμματος είναι τα μπλε, τα πράσινα είναι το ΕΤΠΑ και τα κόκκινα είναι το ΕΚΤ. Βλέπουμε πως ήταν 29-12^{ου} του 2017 αριστερά. Η κλίμακα είναι μια βαθμολόγηση ιδιαίτερα υψηλός βαθμός επίτευξης στόχων πολύ υψηλός βαθμός, μέσος βαθμός, χαμηλός και πολύ χαμηλός έως μηδενικός. Είναι η κάθετη. Και βλέπουμε ανά στάδιο εφαρμογής πως εξελισσόταν, μάλλον πως ήταν τότε. Άρα οι εξειδικεύσεις κάπου στο μέσο, για το ΕΤΠΑ και για το σύνολο του προγράμματος είναι λογικό το σύνολο του προγράμματος να επηρεάζεται πολύ σημαντικά από το ΕΤΠΑ με δεδομένο την ιδιαίτερη βαρύτητα που έχει το ΕΤΠΑ στο πρόγραμμά μας. Το ΕΚΤ το κόκκινο που είναι το 28,5% για αυτό είναι και μικρή η διάμεσος των κύκλων, είναι πολύ χαμηλά από την αρχή και εξελισσόταν σε όλες τις βαθμίδες. Βλέπουμε όμως το 2018 όλα έχουν ανέβει σαν μπαλόνια με ήλιον μέσα. Σε όλα τα στάδια. Αυτό δίνει σημαντικές προοπτικές εξέλιξης της εφαρμογής του προγράμματος και ολοκλήρωσής του. Φυσικά είναι πολύ νωρίς να μιλάμε για ολοκλήρωση αλλά πρέπει να το βλέπουμε από τώρα. Εδώ έχει να κάνει αυτό το διάγραμμα με τους άξονες προτεραιότητας, μην σας κουράζω είναι και μακριά δεν φαίνονται καλά, την ίδια σημασία και την ίδια εικόνα δείχνει ότι το κίτρινο παράδειγμα είναι ο άξονας προτεραιότητας 4, δηλαδή τα οδικά. Ο μεγαλύτερος σε προϋπολογισμό άξονας του ΕΤΠΑ. Τα μοβ δεν τα καταφέρνω καλά με τα χρώματα είναι ο άξονας 3. Άρα βλέπουμε κάθε άξονας προτεραιότητας σε δύο χρονικές τομές, πως εξελίχθηκε η ενεργοποίησή του και η υλοποίησή του. Άρα τι θέλουμε να δούμε εδώ, ότι στον ένα χρόνο η πρόοδος εφαρμογής, ενεργοποίησης και εφαρμογής είναι πάρα πολύ σημαντική για τους περισσότερους άξονες προτεραιότητας του προγράμματος. Άρα οι προοπτικές φαίνονται να είναι ευοίωνες σε σχέση με την πορεία ενεργοποίησης και υλοποίησης το 2018. Όμως είπα πριν ανάλογα την εξέλιξη της εφαρμογής, βλέπουμε, είμαστε υποχρεωμένοι σαν αξιολογητές να δούμε και που κλείνει το πρόγραμμα. Δύο είναι τα κυρίαρχα για την αξιολόγηση. Η αποτελεσματικότητα εφαρμογής σε σχέση με τους φυσικούς στόχους και τους οικονομικούς στόχους. Και το κυρίαρχο το εν τέλει ζητούμενο, το τελικό ζητούμενο είναι το αναπτυξιακό αποτέλεσμα. Τι αναπτυξιακό αποτέλεσμα θα αφήσει στην Περιφέρεια Πελοποννήσου το πρόγραμμά της το συγχρηματοδοτούμενο την περίοδο αυτή. Φαίνεται λοιπόν ότι με τα στοιχεία του Δεκεμβρίου του 2017, είναι η πρώτη κίτρινη ράβδος, με βάση την υλοποίηση, ενεργοποίηση και υλοποίηση μέχρι το 2017 το πρόγραμμα θα έκλεινε στο 57%. Με στοιχεία 18-6^{ου} – ενός εξαμήνου- όπως εξελισσόταν η πρόοδος, το πρόγραμμα θα έκλεινε στο 65%. Δηλαδή κέρδισε περίπου 8 ποσοστιαίες μονάδες στο κλείσιμό του. Με στοιχεία 12-11^{ου} πέντε μήνες μετά, όπως εξελισσόταν το πρόγραμμα θα έκλεινε στο 75%. Κέρδισε 10 ποσοστιαίες μονάδες. Άρα ο ρυθμός ενεργοποίησης και υλοποίησης είναι αυξητικός σε σχέση με την προοπτική κλεισίματος. Και με βάση τα στοιχεία 31-12^{ου} -2018 έτσι όπως εξελίσσεται τώρα το πρόγραμμα θα κλείσει στο 92%. Άρα καλή η πρόοδος, σημαντικότερη η πρόοδος, θέλει και άλλα. Αλλά πολύ σημαντική η πρόοδος αυτό το χρόνο. Ας δούμε τα ταμεία. Με το ίδιο σκεπτικό την ίδια μεθοδολογία βλέπουμε ότι

το ΕΤΠΑ εξελίσσεται γρηγορότερα και οι προοπτικές του είναι πολύ καλύτερες. Δηλαδή με αυτούς τους ρυθμούς ενεργοποίησης υλοποίησης το ΕΤΠΑ φαίνεται να κλείνει από τώρα στο 106%, όταν συνεχιστούν αυτοί οι ρυθμοί, ενώ το ΕΚΤ φαίνεται να κλείνει στο 57%. Έχουμε δρόμο για το ΕΚΤ και πολύ μεγάλη εντατικοποίηση των προσπάθειών. Το ΕΚΤ είναι 81 εκατ. Σημαντικότερη η πρόοδος το 2018, βαριές παιδικές ασθένειες μέχρι το 2017. Είναι το ΕΚΤ ένας ιδιαίτερος θεματικός στόχος, δεν είναι απλός, είναι ο δυσκολότερος σε υλοποίηση θεματικός στόχος, ιδιαίτερες συνθήκες ενεργοποίησης διαχείρισης. Εδώ απαιτείται ακόμα περισσότερη δουλειά. Το συνολικό τα ίδια πράγματα λέει την εξέλιξη πιο αναλυτικά. Μερικές φορές εμείς που ασχολούμαστε με την αξιολόγηση «ψειρίζουμε τη μαϊμού», αλλά είμαστε αναγκασμένοι και το βλέπουμε σε κάθε λεπτομέρειά του. Ας έρθουμε τώρα στους φυσικούς καλά τα χρηματοοικονομικά – ειπώθηκε και χθες από τον κ. Γκόγκο – συμφωνούμε απόλυτα αλλά είμαστε σε ένα παράξενο σταυροδρόμι πάντα σε κάθε προγραμματική περίοδο. Απορρόφηση για την απορρόφηση ή ζητούμενο αναπτυξιακό αποτέλεσμα; Πάντα τόσο αυτοί οι οποίοι διοικούν την υλοποίηση των προγραμμάτων, όσο και αυτοί που τη διαχειρίζονται είναι στο δίλημμα. Ότι να είναι για να δείξω απορρόφηση ή ας πάει και λίγο στην άκρη η απορρόφηση για να δω ουσία το αναπτυξιακό αποτέλεσμα. Πάνε μαζί. Απορρόφηση για την απορρόφηση είναι άστοχο, αν επιζητώ απλά και μόνο το αναπτυξιακό αποτέλεσμα ως οφείλουμε να κάνουμε, ενδεχομένως ή πολύ πιθανόν να χάσω πόρους που δεν θα έχω πόρους να πετύχω ένα αναπτυξιακό αποτέλεσμα σύμφωνα με το σχεδιασμό. Θέλει μια παράξενη, ωραία, ενδιαφέρουσα ισορροπία αυτή η ιστορία. Άρα λοιπόν ας έρθουμε στους φυσικούς στόχους που ουσία δημιουργούν το αναπτυξιακό αποτέλεσμα. Ανά άξονα προτεραιότητας έτσι είναι οι στόχοι. Ο άξονας προτεραιότητας είναι ο πλέον αδικημένος ως προς την ενεργοποίηση και υλοποίηση με τις περισσότερες παιδικές ασθένειες, τις ξεπέρασε ή τις ξεπερνά σιγά σιγά. Λίγοι είναι οι στόχοι που έχουν επιτευχθεί ή επιτυγχάνονται, αλλά με τις ευκαιρίες που μας δίνονται τώρα και τη δυνατότητα που έχουμε από το τέλος του 2018 και από το 2019, είναι εφικτό να επιτύχει τους στόχους που έχουν τεθεί. Το ίδιο είναι ο άξονας προτεραιότητας 2 Α το ΕΚΤ. Το ΕΚΤ έχει μια ιδιαιτερότητα. Το Δεκέμβριο του 2017 έγινε η πρώτη αναθεώρηση με την σημαντική αύξηση των πόρων του και προσαρμόστηκαν λίγο πολύ οι στόχοι στα πραγματικά δεδομένα ως προοπτικές. Άρα αν εξαιρέσουμε τους φυσικούς στόχους του τομέα της υγείας που έχει καθυστερήσει, όλοι οι άλλοι φυσικοί στόχοι του προγράμματος του άξονα προτεραιότητας είναι σε υψηλό επίπεδο, αλλά να πούμε και την αλήθεια είναι ότι βάλαμε τους στόχους σε σχέση με την μέχρι τότε υλοποίηση. Άρα θετικό μεν, αλλά καθόλου δύσκολο δε. Ο άξονας προτεραιότητας 2 Β να πούμε όταν λέμε 2Β – να μας συγχωρείτε τις περισσότερες φορές νομίζουμε ή θεωρούμε ότι όλα τα μέλη είναι υποχρεωμένα να έχουν στο μυαλό τους κωδικούς 2Β, 3Β, ΑΒ. Λοιπόν ο 2Β άξονας προτεραιότητας είναι οι υποδομές υγείας πρόνοιας και εκπαίδευσης του προγράμματός μας. Οι φυσικοί του στόχοι οι περισσότεροι έχουν σημαντικό βαθμό επίτευξης, άρα ο άξονας αυτός αποδίδει σε φυσικό αντικείμενο τους στόχους του. Ο άξονας προτεραιότητας 3 ένας σημαντικός άξονας προτεραιότητας, ο οποίος έχει περιβάλλον, πολιτισμό, κυρίως φυσικούς πόρους, νερά και άλλη μία όμως ιδιαιτερότητα από το συγκεκριμένο άξονα προτεραιότητας

χρηματοδοτούνται οι στρατηγικές χωρικής ανάπτυξης. Άρα επειδή όπως ειπώθηκε και πριν η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας βασίζεται εν πολλοίς στην χωρική ανάπτυξη και υπάρχουν όλα τα εργαλεία χωρικής ανάπτυξης στο ΠΕΠ και με δεδομένες τις κανονιστικές διαχειριστικές διαδικασίες εξέλιξης αυτών των στρατηγικών μέχρι το 2017 δεν είχε παρουσιάσει, δεν μπορούσε να παρουσιάσει φυσικό αποτέλεσμα. Τώρα έχει αρχίσει ήδη να εξελίσσεται σημαντικά η ενεργοποίηση και υλοποίηση που έτσι δίνει τη δυνατότητα στο αμέσως επόμενο διάστημα να επιτευχθούν οι φυσικοί στόχοι του άξονα προτεραιότητας 3 που έχει αυτά τα χαρακτηριστικά. Για τον άξονα προτεραιότητας 4 δεν έχουμε να πούμε πολλά πράγματα που είναι οι μεταφορικές υποδομές. Είναι ο άξονα προτεραιότητας που έχει τα δύο χαρακτηριστικά σημαντικά μεγάλο προϋπολογισμό και συνάμα πολύ καλά επίπεδα ενεργοποίησης και υλοποίησης, άρα οι φυσικοί του στόχοι είναι σε πολύ καλό βαθμό επίτευξης. Εκείνο που μας βασάνισε πολύ στην αξιολόγηση ήταν το πλαίσιο επίδοσης. Το πλαίσιο επίδοσης να θυμίσω τι είναι; Κάποιοι στόχοι που κατά το σχεδιασμό 2014 ετέθησαν για το 2018 έπρεπε να επιτευχθούν προκειμένου να εξασφαλίσει το πρόγραμμα – ειπώθηκε πριν και από τον Πρόεδρο της επιτροπής παρακολούθησης τον Περιφερειάρχη και από τον Προϊστάμενο- ότι είναι το 6% του προγράμματος. Ή το κερδίζεις ή το χάνεις. Άρα λοιπόν έπρεπε ή πρέπει να επιτευχθούν οι στόχοι του πλαισίου επίδοσης για το 2018. Αυτοί είναι οι βαθμοί επίτευξης των στόχων του 2018, όμως με βάση την τροποποίηση τους στο πλαίσιο της 2^{ης} αναθεώρησης. Εδώ ήταν μια σπουδαία, ωραία διαδικασία, το επαναλαμβάνω, με την ευρωπαϊκή επιτροπή ωραία άσκηση και σπουδαία συνεργασία, που φαντάζομαι ότι τα καταφέραμε να το οριστικοποιήσουμε το πλαίσιο επίδοσης στους στόχους και φαίνεται από αυτό το διάγραμμα ότι σε όλους τους άξονες προτεραιότητας οι στόχοι με δύο τρεις κινήσεις ακόμα, οι στόχοι του πλαισίου επίδοσης για το 2018 του προγράμματός μας θα επιτευχθούν, επιτυγχάνονται και έτσι εξασφαλίζεται το 6% του πλαισίου επίδοσης. Μην σας κουράζω ανά άξονα προτεραιότητας, είναι πιστεύω πολύ κουραστικά. Αλλά ας μας μείνει αυτό ότι οι στόχοι του πλαισίου επίδοσης επιτυγχάνονται. Μέσα στο πλαίσιο της αξιολόγησης είχαμε και μία συμβατική υποχρέωση που μας έβαλε σε πειρασμό να το ψάξουμε ακόμα παραπάνω το τι αποτέλεσμα δημιουργεί η δράση της εναρμόνισης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, είναι κάποια συνάδελφος από την ΕΥΣΕΚΤ. Ποιοτικά όμως. Δηλαδή τι είναι αυτοί και τι επιτυγχάνεται με αυτές τις δράσεις είναι για τρεις πράξεις από το 2015 μέχρι και το 2018 πολύ χοντρά πράγματα, πρώτα από όλα ως προς τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων είναι οι γνωστοί βρεφονηπιακοί σταθμοί. Ως προς την εργασιακή κατάσταση των ωφελούμενων και ωφελούμενοι εδώ είναι οι γονείς των παιδιών που πηγαίνουν στους βρεφονηπιακούς σταθμούς. Μισοί – μισοί σχεδόν. Το 51% άνεργοι – το 47% απασχολούμενοι. Μη ενεργοί 2%. Ηλικίες λογικό φαίνεται οι ηλικίες να είναι εκεί, ότι το 46% είναι 25 έως 34 ετών, ας δούμε την ηλικία σε σχέση με την οικογενειακή κατάσταση και τα παιδιά και το 52% 35 έως 54 ετών. Λογικό να έχουν αυτές οι ηλικίες αυτά τα παιδιά που χρησιμοποιούν τους βρεφονηπιακούς σταθμούς. Το επίπεδο εκπαίδευσης δεν παίζει και πολύ μεγάλο ρόλο αλλά σαν αριθμολάγνοι μερικές φορές, παίζουμε με τα νούμερα και το 47% είναι απόφοιτοι Λυκείου, το 16% ΙΕΚ, το 23% Πανεπιστημιακού. Ένα ενδιαφέρον εύρημα

είναι ότι το 75% είναι μία συμμετοχή. Μία φορά σε μία σχολική χρονιά είναι ωφελούμενοι. Άρα εδώ θέλει μια κουβέντα όχι ότι είναι κακό, καλό είναι, αλλά έχει ενδιαφέρον να το ψάξεις παραπάνω. Το 19% διπλή συμμετοχή και το 6% τριπλή συμμετοχή. Το αν είναι καλό ή κακό, μάλλον καλό εμείς το βλέπουμε. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό είναι ότι το 92% είναι του ιδιωτικού τομέα και το 8% του δημοσίου τομέα. Από τον ιδιωτικό τομέα εδώ παίζει ρόλο η γενικότερη εργασιακή κατάσταση στον ιδιωτικό τομέα. Το 57% μισθωτοί, το 43% αυτοαπασχολούμενοι. Μην σας κουράζω άλλο. Έχει ενδιαφέροντα στοιχεία αυτή η δράση. Ας πάμε όμως και για το ζητούμενο. Μέχρι τώρα λέγαμε τι έγινε, τι φταίει και τα λοιπά. Εδώ πάμε να δούμε ως εργαλείο προόδου και αποτελεσματικότητας του προγράμματος είναι τι πρέπει να γίνει. Να το τονίσουμε αυτό. Το τονίσαμε και στην τεχνική συνάντηση χθες. Το πρόγραμμα για να κλείσει υπάρχει ένα ενδιάμεσο μην χάσουμε τον κανόνα $n+3$ που θα έρθει το πρόβλημα ή το ενδεχόμενο πρόβλημα από το 2020, αλλά κυρίως από το 2021 -2022, ξεκινώντας από το 2020, τι πρέπει να γίνει. Το πρόγραμμα και κάθε πρόγραμμα πρέπει μέσα στα επόμενα δύο χρόνια να αναπτύξει μεγάλους βαθμούς ενεργοποίησης και υλοποίησης. Θέλει πολλές εντάξεις, θέλει σκληρή διαχείριση, να προσαρμόζουμε γρήγορα και υλοποίηση οι δικαιούχοι παίζουν σημαντικό ρόλο, οι εντάξεις να γίνονται γρήγορα συμβάσεις. Τα χρονικά όρια διαχείρισης και υλοποίησης μιας πράξης δυστυχώς στην Ελλάδα είναι μεγάλα από την ένταξη μέχρι την συμβασιοποίηση υπάρχει διάρκεια χρόνου. Οι διαχειριστικοί κανονιστικοί χρόνοι του προγράμματος είναι πιεστικοί. Άρα εδώ σε αυτό το διαγραμματάκι λέμε βλέπουμε πως πρέπει να εξελιχθεί η ενεργοποίηση και υλοποίηση του προγράμματος ανά άξονα προτεραιότητας, προκειμένου να φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα κατά το κλείσιμο. Τέλος εδώ παίξαμε λίγο. Να δούμε τι πρέπει να γίνει κατά τη δική μας άποψη των αξιολογητών. Τι έχει γίνει και τι στοχεύει να κάνει η διαχειριστική αρχή. Υπάρχει και ένα παρήγορο. Και αυτό το λέμε μέχρι το 2019. Είναι ότι αυτά που λέγαμε εμείς ως αξιολογητές ότι πρέπει να γίνουν η διαχειριστική αρχή οι στόχοι της είναι κοντά σε αυτά που λέμε ή μερικές φορές είναι και μεγαλύτεροι πιο αισιόδοξοι ή πιο απαιτητικοί από αυτά που λέμε εμείς. Άρα σε καλό δρόμο βρισκόμαστε. Αυτό θέλω να πούμε, που όμως θα το αποδείξει η ζωή. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

κ. Αντώνης Ψαράκης : Γιώργο ευχαριστούμε νομίζω ήταν διεξοδικότατη και εμπειρισταωμένη όλη η αξιολόγηση την οποία κάναμε. Ακριβώς διευκρίνισε τα πάντα και έτσι μπορέσαμε να διαρθρώσουμε να συντάξουμε μία πρόταση αναθεώρησης, η οποία νομίζω ότι μετά από όλες τις διευκρινίσεις και τα λοιπά ότι είναι σε δρόμο για τελική έγκριση. Αν έχουμε κάτι θα το ακούσουμε και από τα στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Να περάσουμε στην επόμενη παρουσίαση που αφορά στην ενημέρωση για την πορεία εξειδίκευσης του επιχειρησιακού μας προγράμματος.

κ. Παυλάκης Γεώργιος: Ο συνάδελφός μου και στενός μου συνεργάτης ο Γιώργος ο Θεοδοσόπουλος που βασανίζεται δίπλα μου θα πει δύο λόγια για την αναθεώρηση. Την πρόταση αναθεώρησης του προγράμματος που ήταν εν πολλοίς αποτέλεσμα των

ευρημάτων της αξιολόγησης. Άρα για αυτό συνεχίζουμε εμείς να το λέμε γιατί είναι το αποτέλεσμα μας.

κ. Θεοδοσόπουλος Γιώργος : Εν συντομία θα παρουσιάσουμε τις βασικές τροποποιήσεις που προτείνονται με τη 2^η αναθεώρηση. Βέβαια είναι ήδη γνωστές σε εσάς καθώς έχουν εγκριθεί από την επιτροπή παρακολούθησης στις 17-7^{ου} το σύνολο της 1^{ης}, 2^{ης} αναθεώρησης, στη συνέχεια υποβλήθηκε για πρώτη φορά στις 20 Ιουλίου. Ακολούθησαν τα σχόλια των υπηρεσιών της Επιτροπής τον Αύγουστο. Και τέλος η τελική επανυποβολή της πρότασης έγινε στις 9 Οκτωβρίου όπου συμπεριλήφθηκαν και οι απαντήσεις παρατηρήσεις των υπηρεσιών της Επιτροπής. Ως βασικά δεδομένα που λήφθηκαν υπόψη για τη σύνταξη και τη διαμόρφωση της πρότασης της 2^{ης} αναθεώρησης ήταν όπως προαναφέρθηκε τα συμπεράσματα και οι διαπιστώσεις της αξιολόγησης κατά τη διάρκεια της σύνταξης της πρότασης και της διαδικασίας της αξιολόγησης είχαμε την έγκριση της 1^{ης} αναθεώρησης του επιχειρησιακού προγράμματος που ήταν η τεχνική προσαρμογή με την συμπερίληψη στον προϋπολογισμό του προγράμματος των πρόσθετων πόρων κυρίως το ΕΚΤ, αλλά και κάποιες τροποποιήσεις στη λογική της παρέμβασης και στο πλαίσιο επίδοσης πάλι για τον άξονα 2 Α που αφορά στο ΕΚΤ. Για τους άξονες του ΕΤΠΑ δεν είχαμε καμία άλλη αλλαγή μόνο η αύξηση των προϋπολογισμών, του προϋπολογισμού στον άξονα 3 συγκεκριμένα. Οι τροποποιήσεις κατά τη 2^η αναθεώρηση αφορούν κατά κύριο λόγο στην ανακατανομή των πόρων, στην επικαιροποίηση της λογικής παρέμβασης, στην τροποποίηση του πλαισίου επίδοσης και σε ορισμένες οριζόντιες τροποποιήσεις θα τις δούμε στη συνέχεια. Εν τάχει όσον αφορά στην ανακατανομή των πόρων. Προτάθηκαν μικρής κλίμακας τροποποιήσεις στους προϋπολογισμούς 4 από τους 7 άξονες προτεραιότητας. Συγκεκριμένα είχαμε μείωση κατά 200 χιλιάδες 0,25% του προϋπολογισμού του άξονα 2 Α όπως είπαμε πριν για το ΕΚΤ για την ισόποση αύξηση του προϋπολογισμού του άξονα 6 που αφορά στην τεχνική βοήθεια του ΕΚΤ. Και μία αντίστοιχη τροποποίηση μειώθηκε κατά 800 χιλιάδες – προτείνεται δηλαδή να μειωθεί κατά 800 χιλιάδες, δηλαδή το 1,25% του προϋπολογισμού του άξονα 4 και να αυξηθεί ισόποσα ο προϋπολογισμός του άξονα 5 που είναι η τεχνική βοήθεια ΕΤΠΑ του προγράμματος. Επίσης προτείνονται και κάποιες μικρής κλίμακας τροποποιήσεις στους προϋπολογισμούς των θεματικών στόχων. Τα βλέπετε. Και τέλος κάποιες τροποποιήσεις σε ενδεικτικούς προϋπολογισμούς κατηγοριών παρέμβασης οι οποίες συνδέονται με τους προϋπολογισμούς των επενδυτικών προτεραιοτήτων. Όσον αφορά στην επικαιροποίηση της λογικής παρέμβασης μικρής κλίμακας πάλι τροποποιήσεις κυρίως λεκτικές σε ορισμένους ειδικούς στόχους. Τροποποιήσεις δεικτών αποτελέσματος ως προς την περιγραφή και επικαιροποίηση τιμών βάσης και στόχου. Τροποποιήσεις δεικτών εκροών. Και τέλος προσθήκη ορισμένων ενδεικτικών δράσεων στις επενδυτικές προτεραιότητες. Στο πλαίσιο επίδοσης όπως αναφέρθηκε η διαδικασία προηγούμενως. Έχουμε προσθήκη νέων δεικτών εκροών και MSCI , κατάργηση κάποιων δεικτών εκροών και MSCI, η μείωση του οικονομικού δείκτη F100 και τροποποίηση των οροσλήμων σε ορισμένους δείκτες. Εν τάχει ανά άξονα να σας παρουσιάσουμε τις αλλαγές έχουμε τη μείωση F100 στον άξονα 1 από 11.250 σε 2.360, δεν ξέρω αν έχει νόημα. Οι αλλαγές

παρουσιάζονται εδώ. Στον άξονα 2 Α καταργούνται κάποιοι δείκτες οι οποίοι αυτοί να σημειώσουμε ότι είχαν προταθεί κατά την 1^η αναθεώρηση και τώρα διορθώνονται. Γενικά όλα αυτά μπορείτε να τα δείτε στο φάκελο της επιτροπής της 4^{ης} συνεδρίασης. Και τέλος οι λοιπές οριζόντιες τροποποιήσεις αφορούσαν στην προσθήκη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 58 που είναι για την κοινή στήριξη των ταμείων, ρήτρα ευελιξίας όπως λέγαμε παλιότερα, προβλέψεις στη χρήση χρηματοδοτικών μέσων και διαγραφή προσθήκη ορισμένων κατηγοριών παρέμβασης. Αυτά εν συντομία είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της πρότασης της 2^{ης} αναθεώρησης. Ευχαριστώ.

κ. Αντώνης Ψαράκης : Ωραία. Είδαμε δηλαδή ουσιαστικά και την τεκμηρίωση και στη συνέχεια την υποβολή της τελικής μορφής της αναθεώρησης που περιμένουμε από την Ευρωπαϊκή επιτροπή. Πολύ ωραία. Οπότε προχωράμε με τον Νίκο τον Μπεντεβή τον Προϊστάμενο της Μονάδας Α' όπου θα μας κάνει την ενημέρωση για όλη την πορεία της εξειδίκευσης και παρακαλώ την προσοχή σας για τις νέες δράσεις προς εξειδίκευση μαζί με τα κριτήρια ένα μεγάλο πλήθος των οποίων εγκρίνονται σήμερα με την επιτροπή και είναι πάρα πολύ σημαντικές για την επίτευξη των στόχων όπως σας ανέφερα και νωρίτερα. Νίκο, ευχαριστώ έχεις το λόγο.

κ. Νίκος Μπεντεβής, Προϊστάμενος της Μονάδας Α' : Ευχαριστώ πολύ. Καλημέρα. Θα μιλήσουμε για τις νέες εξειδικεύσεις και τροποποιήσεις προηγούμενων προς έγκριση από την επιτροπή παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος Πελοπόννησος. Νέα δράση προϋπολογισμού 1.875 εκ. € με τίτλο «Ενίσχυση της αναβάθμισης συμπλήρωσης ή και επέκτασης και δημιουργίας ερευνητικών υποδομών στην Πελοπόννησο κυρίως για την εξυπηρέτηση των αναπτυξιακών στόχων της Περιφέρειας με τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων». Νέα δράση με τίτλο «Συμπράξεις επιχειρήσεων με οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεως στην Περιφέρεια Πελοποννήσου με κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων». Ο προϋπολογισμός 2.700 εκ. €. Επίσης νέα δράση με τίτλο «Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη ηλεκτρονικού επιχειρείν business» με προϋπολογισμό 875 χιλιάδες €. Μια τροποποίηση εξειδίκευσης με τίτλο «Συμμετοχή στο ταμείο επιχειρηματικότητας 2» το ΤΕΠΙΧ με προϋπολογισμό 6.100. Νέα δράση με τίτλο «Ενίσχυση νέων και υφιστάμενων μικρομεσαίων επιχειρήσεων ανάπτυξης καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών» με τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων προϋπολογισμού για τη νέα δράση 2 εκ. €. Συνεχίζουμε στον άξονα 1 προτεραιότητας 1 με νέα δράση προϋπολογισμού 4.720 εκ. €, ενίσχυση της ίδρυσης εκσυγχρονισμού επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Συνεχίζουμε με τη δημιουργία clusters νέα δράση με τίτλο: «Δημιουργία clusters σε δυναμικούς τομείς στην Περιφέρεια Πελοποννήσου με τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων με προϋπολογισμό 3.125 εκ. €. Συνεχίζουμε με νέα δράση με προϋπολογισμό εξειδίκευσης της νέας δράσης 1 εκ. €, με τίτλο «Ενίσχυση υποστήριξη των επιχειρήσεων για την προώθηση στο εξωτερικό μέσω της συμμετοχής του σε εμπορικές εκθέσεις που διοργανώνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε τρίτες χώρες Επιχειρούμε έξω». Για τον άξονα προτεραιότητας 1 οι νέες εξειδικεύσεις έχουν ύψος προϋπολογισμού 16.295 εκ. € και οι τροποποιήσεις εξειδικεύσεων προϋπολογισμού 6.100. Το ποσοστό αυτών επί του προϋπολογισμού του άξονα προτεραιότητας φτάνει το 54 και 62%. Στον άξονα προτεραιότητας 2 Α ξεκινάμε μια νέα εξειδίκευση με ύψος προϋπολογισμού 800 χιλιάδες € και τίτλο της νέας δράσης «Ενίσχυση της ίδρυσης επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου από ανέργους» με τα

κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων. Στον άξονα προτεραιότητας 2 Α συνεχίζουμε με μια νέα εξειδίκευση 1 εκ. € και τίτλο της νέας δράσης «Ανάπτυξη περιφερειακού μηχανισμού διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας με τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής δράσεων». Μια νέα εξειδίκευση στον άξονα πάλι 2 Α δράσεις για την αύξηση της απασχολησιμότητας της προώθησης στην απασχόληση και γενικότερα την ενσωμάτωση στο κοινωνικό και εργασιακό περιβάλλον roma-επιδότηση ενοικίου στέγαση» με τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής δράσεων. Προϋπολογισμός νέας δράσης 1.118 εκ. Μια άλλη δράση πάλι για τους roma «Δράση για την αύξηση της απασχολησιμότητας προώθησης στην απασχόληση και γενικότερα την ενσωμάτωση στο κοινωνικό και εργασιακό περιβάλλον roma» με τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής δράσεων. Ο προϋπολογισμός της νέας εξειδίκευσης 1 522.500,00 χιλιάδες €. Συνεχίζω στα 2 Α «Υποστήριξη για την απασχόληση και επιχειρησιακή συμβουλευτική των roma» με τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής δράσεων. Προϋπολογισμός της νέας δράσης, της νέας εξειδίκευσης 323χιλιάδες €. Συνεχίζουμε με την ψυχική υγεία με νέα εξειδίκευση στα 6.800 χιλιάδες € με τίτλο νέας δράσης « Δομές και δράσεις παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας στην Κοινότητα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου με τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής δράσεων. Για τον άξονα προτεραιότητας 2 Α οι νέες εξειδικεύσεις ύψους 11 εκ. 634 χιλιάδες 500 € και είναι στο σύνολο του προϋπολογισμού στον άξονα προτεραιότητας 14 και 58%. Πάμε στον άξονα προτεραιότητας 2B που έχουν μια τροποποίηση παλιότερης εξειδίκευσης στα 4 εκ. € με τίτλο: «Αναβάθμιση των υποδομών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης», το σύνολο του άξονα προτεραιότητας 2B είναι μόνο για αυτή την τροποποίηση εξειδίκευσης συν 4 εκ. € ποσοστό προϋπολογισμού επί του άξονα προτεραιότητας 16%. Πάμε στον άξονα προτεραιότητας 3 νέα εξειδίκευση προϋπολογισμού 2 εκ. € παρεμβάσεις μικρής κλίμακας αντιμετώπισης του κινδύνου πλημμύρας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου με τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων. Στο σύνολο του άξονα προτεραιότητας 3 έχουμε αυτή τη νέα εξειδίκευση μόνο 2 εκ. € ποσοστό επί του προϋπολογισμού του άξονα προτεραιότητας 3,3 %. Σε σύνολο των νέων εξειδικεύσεων που είναι προς έγκριση από αυτή την επιτροπή παρακολούθησης από την 4^η έχουμε για νέες εξειδικεύσεις σύνολο 29 εκ. 929χιλιάδες 500 €. τροποποίηση εξειδίκευσης 10εκ. 100χιλιάδες € και το σύνολο του προϋπολογισμού του επιχειρησιακού προγράμματος είναι 14,07%. Όπως τέθηκε προηγουμένως στον άξονα προτεραιότητας 1 έχουμε το 92% επί του προϋπολογισμού του άξονα προτεραιότητας. Για τον άξονα προτεραιότητας 2 Α το 75,7% και τον άξονα προτεραιότητας 2B 141,5%, τον άξονα προτεραιότητας 3 το 112,7% του προϋπολογισμού του άξονα προτεραιότητας. Και τον άξονα προτεραιότητας 4 114,3% . Για τον άξονα προτεραιότητας 5 έχουμε πετύχει το 100% του προϋπολογισμού του άξονα. Για τον άξονα προτεραιότητας 6 πάλι το 100% . Σε σύνολο του προγράμματος έχουμε πετύχει όπως ακούσαμε και προηγουμένως το 102,9% του προϋπολογισμού. Για το ΕΤΠΑ 114 και 42% και για το ΕΚΤ 76 και 17%. Ευχαριστώ πολύ.

κ. Αντώνης Ψαράκης : Νίκο ευχαριστούμε. Νομίζω ότι είναι πολύ μεγάλης σημασίας το πακέτο των εξειδικεύσεων με τα 40 εκ. € περίπου. Είναι ένα κρίσιμο σημείο και για αυτό και τα φέραμε στην επιτροπή παρακολούθησης. Ακριβώς για να γίνει αντιληπτός ο βαθμός ενεργοποίησης που δίδεται με αυτές τις εξειδικεύσεις. Να προχωρήσουμε στην επόμενη παρουσίαση η οποία αφορά την πορεία εφαρμογής της στρατηγικής για την πληροφόρηση και επικοινωνία του προγράμματός μας με τις δραστηριότητες και τα μέτρα ενίσχυσης της προβολής που θα πραγματοποιηθούν στο

επόμενο έτος. Να τονίσω εδώ εξαρχής ότι σε κάθε επιτροπή παρακολούθησης η πορεία εφαρμογής της στρατηγικής μας, της συγκεκριμένης στρατηγικής μας γιατί την πληροφόρηση και την επικοινωνία του προγράμματος απολογίζεται, παρουσιάζεται, εγκρίνεται και με βάση αυτήν γίνονται και οι ενέργειες υλοποίησης το υπόλοιπο του έτους του τρέχοντος και προφανώς για το επόμενο έτος οι όποιες ενέργειες έχουν χρονικά τοποθετηθεί εκεί. Στο πλαίσιο λοιπόν αυτό είναι και όλες οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται όπως η χθεσινή, οι οποίες έχουν στόχο να προβάλλουν το έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μέσω του προγράμματός μας και θέλουν τη συμμετοχή του κόσμου επί τόπου για να μπορέσει αυτό να επικοινωνηθεί και να γίνει αντιληπτό από τον πολίτη του κάθε Κράτους Μέλους στον πολίτη της κάθε Περιφέρειας. Στο πλαίσιο λοιπόν αυτό η κ. Λαμπροπούλου θα μας παρουσιάσει ακριβώς αυτή την πορεία εφαρμογής της στρατηγικής και θα μας δείξει και τις ενέργειες του επόμενου έτους. Ευχαριστώ Γιάννα.

κ. Λαμπροπούλου Γιάννα: Γειά σας και από μένα. Θα σας δείξω πρώτα ένα σύντομο βίντεο το οποίο παρουσιάζει βλέπετε εδώ την ταυτότητα της Περιφέρειας η οποία δημιουργήθηκε τέλος του 2017 και παρουσιάστηκε στην προηγούμενη επιτροπή παρακολούθησης. Και θα ξεκινήσουμε με ένα σύντομο βίντεο το οποίο δείχνει εκδηλώσεις που έγιναν στη διάρκεια του 2018.

Η πρώτη εκδήλωση έγινε στην Κόρινθο

Στο σημείο αυτό ακούγεται ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης Πέτρος ο οποίος λέει « για να νιώσουμε ως Ευρωπαίοι πολίτες το πόσο δημιουργικό και θετικό είναι η παρουσία μας στην ευρωπαϊκή ένωση . Η Ευρώπη είναι το σπίτι μας Η Ευρώπη είναι ακριβώς αυτό που εσάς θα σας γαλουχήσει και θα σας δώσει μεγαλύτερες δυνατότητες προκειμένου να ολοκληρωθείτε ως πολίτες σε αυτή την όμορφη περιοχή. Ανακοινώσαμε ένα έργο με προϋπολογισμό περίπου στα 35 εκ. το μεγαλύτερο έργο εκείνη την περίοδο για την Πελοπόννησο και το έργο αυτό αφού ολοκληρώθηκε και δαπανήθηκαν περίπου στα 28 εκ.να αποτελεί την ανάσα της Κορίνθου για την αντιμετώπιση των οδυνηρών φαινομένων της πλημμύρας.

κ. Λαμπροπούλου Ιωάννα: Στη συνέχεια συμμετείχαμε στις εκδηλώσεις στην Καρύταινα μαζί με την Εφορεία Αρχαιοτήτων.

Απόσπασμα από το προβαλλόμενο βίντεο

«Είμαστε εδώ για να δούμε ένα έργο το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα το δικό μας σε έναν πολύ σημαντικό τόπο που χρειαζόταν την άμεση επίδραση των ανθρώπων προκειμένου να διασωθεί. Η Καρύταινα είναι ένας σπουδαίος τόπος, είναι ένας σπουδαίος τόπος που σημάδεψε το ύστερο Βυζάντιο με την αρχή αλλά και με το τέλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Το έργο που έγινε είναι εξαιρετικό...

«με τον όρο πολιτιστική κληρονομιά εννοούμε όλα τα φυσικά πολιτιστικά αντικείμενα και μνημεία, καθώς και τα άυλα πολιτιστικά χαρακτηριστικά ενός Έθνους και μίας Κοινωνίας τα οποία έχουμε κληρονομήσει από τις προηγούμενες γενιές, διατηρούνται σήμερα και πρέπει να τα κληροδοτήσουμε στις επόμενες γενιές»

κ. Λαμπροπούλου Ιωάννα: Στην ανάπλαση του Άργους

Απόσπασμα από το προβαλλόμενο βίντεο

«Εκείνο που είναι ορατό σε όλους μας είναι ότι ένα από τα πιο εμβληματικά και κοστοβόρα έργα τα οποία υπήρξαν και δέσμευσαν ένα πολύ μεγάλο κομμάτι του προϋπολογισμού του Τοπικού Εσπα ΠΕΠ Πελοποννήσου είναι αυτή η ανάπλαση που βλέπετε γύρω σας. Η ανάπλαση η οποία κρίνεται καθημερινά από τους πολίτες και εκείνο το οποίο υπάρχει είναι ότι πρόκειται για μια ουσιαστική παρέμβαση. Ο Πέτρος Τατούλης έχοντας παρακολουθήσει από την πρώτη στιγμή αυτό το έργο, ο Πέτρος Τατούλης έδειξε ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Πόλη του Άργους, μιας και ήταν το μεγαλύτερο έργο ανάπλασης το οποίο μπήκε στο προηγούμενο ΕΣΠΑ και με πάρα πάρα πολλές δυσκολίες και γραφειοκρατικές αλλά και πραγματικές ήταν ένα έργο που μπήκε σε ένα δύσκολο χρόνο λίγο πριν τις εκλογές και ολοκληρώθηκε πριν λίγους μήνες. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εκμεταλλευόμαστε τα έργα του ΕΣΠΑ προς όφελος των πολιτών»

κ. Λαμπροπούλου Ιωάννα: Σε συνεργασία με την αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης η εκδήλωση για την Ελλάδα και την Ευρώπη στο Ναύπλιο και κατά τη διάρκεια περιφερειακής εβδομάδας Περιφερειών στις Βρυξέλες, όπου παρουσιάσαμε προϊόντα της Πελοποννήσου. Ευχαριστώ και το συνάδελφο Γαλάνη ο οποίος έφτιαξε το βιντεάκι. Να προχωρήσουμε στην ουσιαστική παρουσίαση. Θα ήθελα να πω λίγα λόγια γιατί άλλαξε ο κανονισμός, τώρα δουλεύουμε με τον κανονισμό omnibus, ο οποίος έχει αρκετές αλλαγές και στον τομέα της επικοινωνίας και πληροφόρησης, αναβαθμίζει και το ρόλο των δικτύων που συγκροτεί η επιτροπή inform, τα μέτρα για πληροφόρηση, το κοινό που λαμβάνουν οι διαχειριστικές αρχές και το Κράτος Μέλος πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στην τεχνολογική καινοτομία. Πρέπει να γίνουν κάποιες προσαρμογές στις ιστοσελίδες, εισάγεται η έννοια της προβολής, μιλάμε δηλαδή για πληροφόρηση επικοινωνία και προβολή πλέον. Τροποποιείται και ο ρόλος της Επιτροπής παρακολούθησης ως προς την επικοινωνία. Στο τελευταίο σύνδεσμο έχω γράψει και το σύνδεσμο που μπορείτε να πάρετε πληροφορίες για το νέο κανονισμό. Σε όλα αυτά προσαρμόζεται η υπηρεσία μας όσον αφορά την πληροφορία και επικοινωνία. Τώρα με βάση τη στρατηγική μας όπως είδατε και στο βίντεο μέσα στο 2018 κάναμε εκδηλώσεις που αφορούσαν το Europe my region που είναι μια πανευρωπαϊκή καμπάνια και στην οποία συμμετέχουν όλες οι Περιφέρειες της Χώρας. Έχουμε ξεκινήσει και κάνουμε προώθηση του προγράμματός μας στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, προωθούμε όλες τις ενέργειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όλες τις καμπάνιες όπως το φωτογραφικό διαγωνισμό, blogging και άλλα. Μέσα στο 2018 έχουμε διοργανώσει διάφορες ενημερωτικές εκδηλώσεις εκτός από τα Europe my region που αφορούν την ενημέρωση των δικαιούχων. Έχουμε δημιουργήσει σχετικό προωθητικό υλικό, κάνουμε προώθηση και σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, facebook, twitter. Έχουμε ενεργοποιήσει και το κανάλι στο youtube που κάνουμε αναρτήσεις της ειδικής υπηρεσίας και βέβαια έχουμε ενημερωμένη ιστοσελίδα που μπορείτε να βρείτε ότι πληροφορίες χρειάζονται για το επιχειρησιακό μας πρόγραμμα. Αυτό είναι το πλάνο επικοινωνίας που είχε ψηφιστεί στην 3^η επιτροπή παρακολούθησης για το 2018. Από αυτά μπορούμε να δούμε ότι δαπανήσαμε μέχρι σήμερα σε ημερίδες

σεμινάρια εκδηλώσεις και υπηρεσίες 70 χιλιάδες €. Σε προώθηση, τηλεόραση, διαφήμιση, ραδιόφωνο 25 χιλιάδες €, σε έντυπα γύρω στις 57 χιλιάδες € και σε ηλεκτρονικά μέσα, ιστοσελίδες και κοινωνικά δίκτυα και άλλα 25 χιλ.€. Για το 2019 ο προϋπολογισμός που προτείνουμε ο συνολικός ανέρχεται στις 285 χιλ.€ Εδώ θα ήθελα να σημειώσω δύο πράγματα. Το ένα είναι ότι με την αναθεώρηση, όταν θα εγκριθεί το συνολικό ποσό της τεχνικής βοήθειας για τη δημοσιότητα από το 1.137.000,00 που είναι μέχρι σήμερα, θα ανέλθει στο 1.438.000,00 €. Το προτεινόμενο ποσό για το 2019 όπως είπαμε είναι 289 χιλ. €. Και επίσης ανάμεσα στις δράσεις και στα δίκτυα που συμμετέχουμε είναι και ένα πιλοτικό δίκτυο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά την αξιολόγηση των προγραμμάτων επικοινωνίας και πληροφόρησης, το οποίο θα μας κατευθύνει, έχει ξεκινήσει από το Σεπτέμβριο αυτή η δράση, έχει συγκληθεί το δίκτυο και το οποίο θα μας κατευθύνει στο επόμενο χρονικό διάστημα και ως προς τον τρόπο αξιολόγησης των προγραμμάτων δημοσιότητας γιατί πρέπει να κάνουμε μέσα στο 2019 και την αξιολόγηση του προγράμματός μας δημοσιότητας που πάει μέχρι σήμερα. Αυτά από μένα. Ευχαριστώ.

κ. Αντώνης Ψαράκης: Γιάννα ευχαριστούμε πάρα πολύ. Νομίζω ότι οι εκδηλώσεις που είδατε και που αποτέλεσαν και ένα μέρος των εκδηλώσεων «η Ευρώπη στην Περιφέρειά μου» δηλαδή προσπαθούμε κάθε χρόνο γύρω στο Μάιο με Ιούνιο για να υποστηρίξουν και οι καιρικές συνθήκες και οι υπόλοιποι παράγοντες τη διοργάνωση και υλοποίηση τέτοιων εκδηλώσεων, ότι προσπαθούμε με τη συμμετοχή επί τόπου του πολίτη, του κοινού, των ομάδων, των συλλόγων να προβάλλονται τα μηνύματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Να περάσουμε τώρα στην επόμενη παρουσίαση, θα την κάνω εγώ. Είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό θέμα και αφορά τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Παρεμβάσεις. Και θα ζητήσω ιδιαιτέρως την προσοχή σας σε αυτό διότι οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Παρεμβάσεις παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο σε επίπεδο προγραμμάτων στη Χώρα μας αυτό εννοώ, και επειδή προγραμματίζονται και για την επόμενη προγραμματική περίοδο το να αποτελέσουν ένα ξεχωριστό ιστό, τμήμα των επιχειρησιακών προγραμμάτων ιδιαίτερα ενδυναμωμένο και με ειδικές απαιτήσεις. Θα σας παρουσιάσω στη συνέχεια όλη την πορεία εφαρμογής των ΟΧΕ ως έχουν εφαρμοστεί στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και από αυτό παρακαλώ όλοι να κρατήσουμε στοιχεία και πρακτικές, που θα μας είναι πάρα πολύ χρήσιμες για τη συνέχεια. Η εφαρμογή των πολιτικών ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης ουσιαστικά προορίζονται για να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές ανισότητες, τις κοινωνικές ανισότητες και να καταπολεμήσουν την ανεργία στη χωρική ενότητα, όπου εκδηλώνονται οι ανισότητες αυτές και υπάρχει βεβαίως το ενδογενές δυναμικό για να αμβλυνθούν αυτές οι ανισότητες. Ίσως δεν φαίνεται καλά γιατί έπρεπε να γράψω αυτές οι οποίες πραγματοποιούνται για να είναι μαζί στην ίδια σελίδα. Εδώ λοιπόν η εφαρμογή τους στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στο πρόγραμμά μας από πλευράς στρατηγικών έχουμε τη στρατηγική βιώσιμης αστικής ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας, με διακριτικό τίτλο «Καλαμάτα 2020 Βιώσιμη και Έξυπνη Πόλη». Τη στρατηγική βιώσιμης αστικής ανάπτυξης πάλι των Δήμων Άργους Μυκηνών και Ναυπλίου από κοινού και με ενιαίο τρόπο. Τη

στρατηγική της τοπικής ανάπτυξης και πρωτοβουλιών με πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων με τίτλο «Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης ΤΑΠΤΟΚ CLLD Αρκαδία 2020». Ενώ επιπλέον εκτός από τις προαναφερθείσες εγκεκριμένες στρατηγικές έχουμε την πρόσκληση για την υποβολή στρατηγικής και σχεδίου δράσης ολοκληρωμένης χωρικής επένδυσης για την ενιαία περιοχή της Μάνης δηλαδή εντός των ορίων των δύο Δήμων δηλαδή της Ανατολικής και Δυτικής Μάνης οι οποίοι ανήκουν και σε διαφορετικές περιφερειακές ενότητες της Περιφέρειας Πελοποννήσου με καταληκτική ημερομηνία υποβολής της συγκεκριμένης στρατηγικής σε ένα μήνα από τώρα 31^η Δεκεμβρίου 2018. Άρα πολύ σύντομα και σε αυτό θα έχουμε την υποβολή στρατηγικής που μετά την έγκρισή της θα αρχίσει η υλοποίηση της ολοκληρωμένης χωρικής επένδυσης. Τέλος, διερευνάται από την υπηρεσία μας με εκπόνηση σχετικής μελέτης που έχουμε αναθέσει και η οποία αναμένεται σχετικά σύντομα να περατωθεί. Οι δυνατότητες σχεδιασμού μιας νέας στρατηγικής ΟΧΕ ολοκληρωμένης χωρικής επένδυσης στην καταλληλότερη προς τούτο περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας. Άρα και από πλευράς ΟΧΕ θα έχουμε δύο δυνατότητες μία με την Ανατολική και Δυτική Μάνη που αναμένεται η υποβολή και έχει ήδη υλοποιηθεί διαβούλευση σε μεγάλο βαθμό με τους τοπικούς φορείς και τους δύο Δήμους. Και στη συνέχεια μια κατάλληλη περιοχή στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας περιοχή η οποία θα συνδυάζει κάποια χαρακτηριστικά και μετά την πρώτη επαφή με τους φορείς θα μπορούσαμε να βρούμε την κατάλληλη υποδομή για να μπορέσει αυτή να αναπτυχθεί. Σε επίπεδο λοιπόν προϋπολογισμού των στρατηγικών που σας προανέφερα, βλέπουμε ότι ο προϋπολογισμός με κίτρινο χρώμα των στρατηγικών χωρικής ανάπτυξης συγκρινόμενος τώρα με το πράσινο – το πράσινο χρώμα αντιστοιχεί στον προϋπολογισμό του προγράμματος εκτός των στρατηγικών χωρικής ανάπτυξης – δηλαδή το 17,1% που βλέπετε στο σύνολο του προγράμματος με κίτρινο χρώμα αντιστοιχεί απομένει εκτός αυτού το 83% του προγράμματός μας το οποίο δεν έχει χωρική ανάπτυξη. Βλέπετε ότι έχουμε δώσει χωρική ανάπτυξη και στο ΕΤΠΑ και στο ΕΚΤ στο 17,7% του ΕΤΠΑ και στο 15% περίπου του ΕΚΤ. Και οι άξονες προτεραιότητας όλοι δίνουν ποσοστά στην ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη με τη λογική ότι χρησιμοποιούνται επενδυτικές προτεραιότητες από τους θεματικούς στόχους όλων των αξόνων προκειμένου αυτό το μείγμα των επενδυτικών προτεραιοτήτων να δίδει τις κατάλληλες δυνατότητες για την ανάπτυξη και την υποβολή στρατηγικών στις περιοχές αυτές. Έτσι λοιπόν το 13% , το 15%, το 18%, το 36%, το 6% ακόμα και στον άξονα προτεραιότητας 4 έχουν διατεθεί ακριβώς για την υποβολή στρατηγικών χωρικής ανάπτυξης. Ας ξεκινήσουμε να δούμε μία μία αναλυτικά. Η στρατηγική του Δήμου Καλαμάτας με τον τίτλο «Καλαμάτα 2020 Βιώσιμη και Έξυπνη Πόλη» εγκρίθηκε από τον 11^ο του 2017 με απόφαση του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου και έφερε συνολικό προϋπολογισμό 9.165.000,00 €. Τα 2.730.000,00 από αυτά προέρχονται από το ΕΚΤ και τα υπόλοιπα 6.435.000,00 από το ΕΤΠΑ. Πιο αναλυτικά και ο στόχος μου δεν ήταν τόσο να σας κουράσω, για αυτό και στις επενδυτικές προτεραιότητες δεν γράφω κάτι. Ο στόχος μου ήταν κυρίως στη μεσαία στήλη που είναι ο ειδικός στόχος της στρατηγικής, να δούμε πως ο φορέας, η αστική αρχή, ο Δήμος Καλαμάτας δηλαδή προσδιόρισε και μετά από τη

συνεργασία τη δική μας και με την τοπική διαβούλευση που έλαβε χώρα πως διαμόρφωσε τη στρατηγική του έτσι ώστε αφενός τον ειδικό στόχο 1.1 να αυξηθούν οι επιχειρήσεις στους τομείς του τουρισμού αγροδιατροφής και να γίνει προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Επίσης με τον ειδικό στόχο 1.2 να υποστηριχθεί η επιχειρηματικότητα. Αυτά ουσιαστικά αφορούν τον άξονα προτεραιότητας 1. Στον άξονα προτεραιότητας 3 που έχουμε το περιβάλλον και την οικονομία τη φιλική προς το περιβάλλον, έχουμε τη βελτίωση της λειτουργίας και εικόνας του ιστορικού κέντρου, της παραλιακής ζώνης και ουσιαστικά τις ειδικές δράσεις ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Δηλαδή δράσεις οι οποίες αποσκοπούν αφενός μεν σε καθαρά ενεργειακά θέματα όπως είναι η ενεργειακή απόδοση αλλά στην ουσία και σε συγκεκριμένες τοποθεσίες και περιοχές παρέμβασης να δοθεί εκείνη η εικόνα με βάση παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ που θα αναβαθμίσουν την περιοχή. Στον άξονα προτεραιότητας 2 Α από πλευράς Κοινωνικού Ταμείου βλέπουμε τη διεύρυνση των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας για τις ευάλωτες ομάδες και την ένταξη στην οικονομία ειδικών ομάδων όπου εδώ θα προσδιοριστούν στη συνέχεια και με τις προσκλήσεις οι ειδικότερες δράσεις που θέλει να αναπτύξει η αστική αρχή. Στην περίπτωση του διπόλου δηλαδή των δύο Δήμων Άργους- Μυκηνών και Ναυπλίου που από κοινού η στρατηγική εγκρίθηκε πάλι την ίδια ημερομηνία το Νοέμβριο του 2017 με απόφαση του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου και έφερε συνολικό προϋπολογισμό 2.420.000,00, με 2.520.000,00 από το ΕΚΤ και 5.900.000,00 από το ΕΤΠΑ, όπου πάλι κατά αντιστοιχία εδώ παρουσιάζω τους ειδικούς στόχους για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των τοπικών επιχειρήσεων στον άξονα 1 με στήριξη της δικτύωσης των επιχειρήσεων και την αξιοποίηση καινοτόμων ιδεών. Για τον άξονα προτεραιότητας 3 την αναζωογόνηση του αστικού ιστού και την ενίσχυση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης στον ειδικό στόχο 8, την προστασία δικτύωση και προβολή φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος – τεράστιο και στους δήμους βεβαίως- και της διαχρονικής ιστορικότητας της περιοχής παρέμβασης. Και επίσης το ενεργειακό δηλαδή η ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης με μείωση εκπομπών των αερίων ρύπων με όλη τη χρήση των αντίστοιχων τεχνολογιών. Στο κομμάτι του ΕΚΤ στον άξονα προτεραιότητας 2 Α με τον ειδικό στόχο της βελτίωσης των δυνατοτήτων απασχόλησης με προώθηση των ίσων ευκαιριών και ενίσχυση των δεξιοτήτων δηλαδή προγραμμάτων κατάρτισης στην ουσία και τη στρατηγική της εις στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των περιθωριοποιημένων ομάδων καθώς και ενίσχυση και βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών της κοινωνικής αλληλεγγύης, πράγματα που επίσης με τις προσκλήσεις που θα διαμορφώσουμε θα κληθεί η αστική αρχή να υποβάλει. Η συγκεκριμένη στρατηγική που θα αναφερθώ στη συνέχεια και αφορά τη στρατηγική του ΤΑΠ ΤΟΚ για την Αρκαδία 2020 που είναι η μοναδική δράση αυτού του τομέα δηλαδή του CLLD που υπάρχει και σε εθνικό επίπεδο. Η συγκεκριμένη αυτή στρατηγική εγκρίθηκε και πάλι το Νοέμβριο του 2017 με συνολικό προϋπολογισμό 19εκ. από τα οποία 6.250.000,00 είναι στο ΕΚΤ και 12.750.000,00 είναι στο ΕΤΠΑ. Να πω ότι αυτή η ανάδειξη της στρατηγικής και η έγκρισή της προήλθε από ανταγωνιστική διαδικασία. Εδώ βλέπουμε μια περιοχή παρέμβασης όπου περιλαμβάνει δύο Δήμους

Μεγαλόπολης και Γορτυνίας στο σύνολό τους και το Δήμο Τρίπολης ουσιαστικά , αν αφαιρέσουμε το αστικό κέντρο της Πόλης της ίδιας της Τρίπολης δηλαδή, με έναν πληθυσμό 37 χιλ. ατόμων συνολικά στο οποίο αναφέρεται και ο οποίος ουσιαστικά περιλαμβάνεται αποκλειστικά στην περιφερειακή ενότητα Αρκαδίας. Στην περίπτωση λοιπόν του ΤΑΠΤΟΚ και ανά άξονα και ανά ταμείο και ανά επενδυτική προτεραιότητα. Επίσης έχω μια αναφορά εδώ στους κωδικούς των δράσεων και στον επιμερισμό τους, όπου βλέπουμε την άθροιση σε ΕΤΠΑ και ΕΚΤ στις δύο προτελευταίες γραμμές και στο τέλος το γενικό σύνολο της στρατηγικής στα 19 εκ. όπου ο στόχος εδώ ήταν σαν μία αυτόνομη διαχειριστική αρχή και μία πρωτοβουλία όπου οι φορείς που την συναποτελούν να μπορούν να δράσουν και να αυτοδιαχειριστούν αυτά τα 19 εκ. τόσο σε επίπεδο προσκλήσεων σε επίπεδο εντάξεων, σε επίπεδο υλοποίησης και καταχώρησης των δαπανών και εντελώς διαχωρισμένη στο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα. Βλέπουμε λοιπόν δράσεις για παροχή ενισχύσεων, για ίδρυση και εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στα 2,5 εκ. , για δράσεις εμπύχωσης και υποστήριξη και δημοσιότητας – αφού έχουν επίσης υποχρέωση για τη δημοσιότητα του συνόλου της στρατηγικής που έχει εγκριθεί στο 1,5 εκ. Έχουμε αμοιβές προσωπικού γιατί αντίστοιχα με την τεχνική βοήθεια, θα πρέπει να υπάρχουν και οι αμοιβές των συνεργατών και του προσωπικού το οποίο απασχολείται. Και στη συνέχεια βλέπουμε τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας για κατοίκους ορεινών περιοχών. Την κατάρτιση και απόκτηση εργασιακής επαγγελματικής εμπειρίας με πρακτική άσκηση στο 1 εκ. , τις λειτουργικές δαπάνες της ομάδας τοπικής δράσης στις 475 χιλιάδες. Και στη συνέχεια πάντα στον άξονα προτεραιότητας 2 Β την αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και τη δημιουργία βελτίωσης των υποδομών άθλησης και αναψυχής. Στον άξονα προτεραιότητας 3 την ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των δημοσίων κτιρίων και επίσης των έργων ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης του πόσιμου νερού δηλαδή υδρεύσεις. Επίσης ενίσχυση της ελκυστικότητας των χώρων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς η επενδυτική προτεραιότητα 6, η οποία αναφέρεται σε πολιτισμό και περιβάλλον. Τέλος η 6 d στον άξονα προτεραιότητας 3 με παρεμβάσεις αξιοποίησης και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος για την ενίσχυση του τουρισμού. Στον άξονα προτεραιότητας 4 δύο επιμέρους δράσεις με βελτίωση προσβασιμότητας και κυρίως με την ενίσχυση της οδικής ασφάλειας και βελτίωση πρόσβασης σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία στις 125 χιλιάδες €. Αυτό λοιπόν το μείγμα των δράσεων αποτελεί ουσιαστικά την εγκεκριμένη στρατηγική της ομάδας τοπικής δράσης. Μια κουβέντα για αυτά που έρχονται δηλαδή για την αναμενόμενη υποβολή της στρατηγικής ΟΧΕ στην περιοχή της Μάνης όπου κατόπιν πρόσφατης τροποποίησης της εξειδίκευσής μας ο προϋπολογισμός που δεσμεύτηκε για την υλοποίηση αυτής της στρατηγικής στους δύο Δήμους ανέρχεται στο πολύ σεβαστό ποσό των 12.100.000,00 €. Εδώ λοιπόν έχουμε δώσει συγκεκριμένες επενδυτικές προτεραιότητες από τους άξονες μας και στο ΕΤΠΑ και στο ΕΚΤ, από ότι βλέπετε, και στην προώθηση της επιχειρηματικότητας και στην ενεργητική ένταξη στο κομμάτι του ΕΚΤ και στη βελτίωση πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης. Στο

κομμάτι της παροχής στήριξης για τη φυσική οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων κοινοτήτων εντός των αστικών και αγροτικών περιοχών, στον τομέα των αποβλήτων, στον τομέα των υδάτων, στη διατήρηση προστασία και προώθηση για την ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς δηλαδή και στον πολιτισμό. Και τέλος 2,5 εκ. για την ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας, ουσιαστικά με τη σύνδεση δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων δηλαδή οδικές υποδομές και πολυτροπικοί κόμβοι. Με ένα σύνολο λοιπόν για το ΕΤΠΑ 11.200.000,00 € και για το ΕΚΤ μέσα στην ΟΧΕ των 900 χιλ. €, που μαζί αθροίζουν τα 12.100.000,00 € που αναμένουμε να δούμε την υποβολή της στρατηγικής στο τέλος του επόμενου μήνα. Αξιοσημείωτο επίσης και πολύ σοβαρό σημείο είναι ότι φορέας στρατηγικής είναι η Περιφέρεια Πελοποννήσου. Συνεργάτες και θα το έλεγα έτσι άμεσοι υλοποιητές αυτής της στρατηγικής είναι οι δύο Δήμοι, οπότε η συνεργασία των τριών δηλαδή της Περιφέρειας και των δύο Δήμων θα οδηγήσει σε μια στρατηγική, η οποία μετά την έγκριση των αρμοδίων οργάνων θα προχωρήσει στην υλοποίησή της. Είναι πάλι ένα πολύ ωραίο δείγμα πως οι δύο βαθμοί Αυτοδιοίκησης μπορούν να συνεργαστούν για το κοινό όφελος των πολιτών των συγκεκριμένων περιοχών. Η πρόοδος. Αναφορικά με τις εγκεκριμένες στρατηγικές ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ δηλαδή αυτά που ήδη έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται. Έχει εξειδικευτεί λοιπόν για την περίπτωση των Δήμων Άργους Μυκηνών και Ναυπλίων η δράση στην επενδυτική 6 Ε, η οποία αναφέρεται σε παρεμβάσεις στα κέντρα των πόλεων του Άργους και του Ναυπλίου για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και τη λειτουργικότητά του. Ο προϋπολογισμός αυτός ανέρχεται σε 3εκ. αντιπροσωπεύει το 35% του συνολικού προϋπολογισμού της εγκεκριμένης στρατηγικής των δύο Δήμων ή το 50,8% του προϋπολογισμού της εν λόγω στρατηγικής θα το δούμε από πλευράς στρατηγικής. Και όσον αφορά τις προσκλήσεις έχουμε ήδη εκδώσει από τις 30 Οκτωβρίου την πρόσκληση προς τους δύο Δήμους για την υποβολή προτάσεων στις δράσεις αναβάθμισης αστικού περιβάλλοντος προϋπολογισμού 2.600.000,00 €. Η πρόσκληση είναι ενεργή και οι προτάσεις αναμένονται μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου. Για την περίπτωση του Δήμου Καλαμάτας και την Καλαμάτα 2020, ο συνολικός προϋπολογισμός των δράσεων όπου έχουμε εγκρίνει από την επιτροπή παρακολούθησης την εξειδίκευσή τους ανέρχεται σε ποσό 4.355.000,00 € και αντιπροσωπεύει το 47% του συνολικού προϋπολογισμού της στρατηγικής και το 67% αυτού του προϋπολογισμού που περιλαμβάνεται αποκλειστικά στο ΕΤΠΑ. Εδώ λοιπόν οι δράσεις που έχουμε εξειδικεύσει αφορούν τις παρεμβάσεις ενεργειακής αποδοτικότητας δημοτικών κτιρίων όπου εδώ η αστική αρχή έχει ουσιαστικά δει ότι έχει αυτή τη δυνατότητα για την εξοικονόμηση ενέργειας σε δημοτικά κτίρια. Ο προϋπολογισμός μετά από διαβούλευση με την αστική αρχή ανέρχεται σε 390 χιλ. €, είναι ένα μικρό ποσοστό του όλου προϋπολογισμού αλλά δεν είναι αμελητέο, αφού υπάρχει ωριμότητα. Η δράση 6 Γ αφορά τη δημιουργία σύγχρονων μέσων προώθησης και προβολής των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων της Πόλης, έναν προϋπολογισμό 300 χιλ. € αναμένεται η υποβολή πρότασης ώριμης στην οποία έχει δοθεί και η σύμφωνη γνώμη από όλες τις αντίστοιχες επιτελικές δομές και τη γενική γραμματεία ψηφιακής πολιτικής, όπου έχει ως στόχο να προβάλλει τα σημεία εκείνα της Πόλης της

Καλαμάτας όπου ο επισκέπτης θα λαμβάνει πληροφορίες και στη συνέχεια αξίζει να επισκέπτεται. Πολύ σημαντικό με προϋπολογισμό 4.355.000,00 € έχουμε εδώ το πλέγμα αναπλάσεων το ιστορικό κέντρο και την παραλιακή ζώνη της Καλαμάτας, δηλαδή πράξεις οι οποίες ως αρκετά ώριμες και ήδη συμφωνημένες στο ύψος των 3.665.000,00 € θα αλλάξουν την εικόνα και θα συμβάλλουν σε μία συνοχή στις συγκεκριμένες περιοχές παρέμβασης του ιστορικού κέντρου και της παραλιακής ζώνης. Όλες οι προτάσεις αυτές όπως είπα αναμένεται στο επόμενο δίμηνο να υποβληθούν από την αστική αρχή. Στο επίπεδο του ΤΑΠΤΟΚ έχουν εγκριθεί από την επιτροπή παρακολούθησης έχει εγκριθεί η εξειδίκευση 9 δράσεων συνολικού προϋπολογισμού 12.015.000,00 €, σημαντικό το ποσοστό επί του συνολικού προϋπολογισμού της στρατηγικής το 63%. Δύο δράσεις έχουν εξειδικευτεί και ανέρχονται στα 4.275.000,00 €, συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και αντιπροσωπεύουν το 68,4 % του αντίστοιχου προϋπολογισμού. Ενώ οι υπόλοιπες 7 που ανέρχονται στα 7.740.000,00 € συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και αντιστοιχεί βεβαίως ένα σοβαρό ποσό επίσης στο 41% περίπου του ΕΤΠΑ. Με το στάδιο εφαρμογής υλοποίησης των προσκλήσεων ο ενδιαμέσος φορέας δηλαδή η ομάδα τοπικής δράσης του ΤΑΠΤΟΚ, έχει εκδώσει και δημοσιεύσει δύο προσκλήσεις συνολικού προϋπολογισμού 4.750.000,00. Η μία πρόσκληση αφορά στη δράση των λειτουργικών δαπανών και είναι ουσιαστικά οι αμοιβές του προσωπικού στο ποσό των 375 χιλ. € για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Η 2^η δημοσιευμένη πρόσκληση αφορά δύο δράσεις, αυτές που προανέφερα και ανέρχεται στα 4.275.000,00 €. Από πλευράς εντάξεων εντός του τρέχοντος έτους έχουν ενταχθεί δύο πράξεις: οι πρώτες της στρατηγικής των 475 χιλ. € και η 2^η των 4 χιλιάδων αυτές που ανέφερα δηλαδή προηγούμενως στις προσκλήσεις ουσιαστικά έχουμε και τις εντάξεις, έχουμε και στις συμβάσεις το συμβατικό τίμημα να ανέρχεται ακριβώς στα 4.750.000,00€ και ήδη αρχίζει η παραγωγή των δαπανών όπου η πραγματοποιηθείσες δαπάνες από τις δύο προαναφερθείσες πράξεις ανέρχονται συνολικά σε 256 χιλ. € και ένα ποσό αυτό αφορά το ΕΚΤ και το υπόλοιπο το ΕΤΠΑ όπως αρχικά είχαν εγκριθεί στη στρατηγική. Πριν κλείσω θέλω να πω ότι όπως συζητήσαμε και στην πολύ γόνιμη χθεσινή τεχνική συνάντηση με τα στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπου ήταν παρόντες και παρούσες και τα στελέχη των αστικών αρχών των δικαιούχων που υλοποιούν τη στρατηγική για τα χωρικά είναι πάρα πολύ χρήσιμη η εκπαίδευση που περνάμε αυτή τη χρονική περίοδο, όπου εκτός από τους στόχους που έχουμε βάλει και δεν νομίζω ότι υπάρχει και κάποιος φόβος ότι δεν θα επιτευχθούν τελικά, αφού έχουν ενεργοποιηθεί πολλοί. Το επόμενο χρήσιμο στοιχείο που θα αποκομίσουμε όλοι μας είναι ότι θα προσαρμοστούμε πάρα πολύ εύκολα στην επόμενη προγραμματική περίοδο, στους κανονισμούς που αναμένονται πάρα πολύ σύντομα να ψηφιστούν και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και έτσι θα δίνεται η δυνατότητα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου να υπάρχουν και εκπαιδευμένοι να είναι η διαχειριστική της αρχή δηλαδή η δική μας υπηρεσία στον τρόπο με τον οποίο το διαχειρίζεται και στις υποχρεώσεις που έχει. Από την άλλη μεριά όμως εκεί που θα έχει το πολύ μεγάλο όφελος είναι ότι οι δικαιούχοι τα στελέχη που ασχολούνται με αυτήν ακριβώς την εφαρμογή των χωρικών παρεμβάσεων θα έχουν εκείνη την υποδομή για να ανταποκριθούν στις αυξημένες υποχρεώσεις της επόμενης προγραμματικής

περιόδου. Θα είναι ανταγωνιστικές, θα ζητάνε ένα κατάλληλο μείγμα πολιτικής στρατηγικής και αυτά τα πράγματα νομίζω ότι μας δόθηκε πολύ καλή ευκαιρία και έρχεται και η περίπτωση της Μάνης και η περιοχή της Κορινθίας, όπου θα προσπαθήσουμε συνολικά με μία κάλυψη δηλαδή μαζί με τα χωρικά που γίνονται από άλλα επιχειρησιακά προγράμματα να καλύψουμε στο γεωγραφικό σύνολο την Περιφέρεια Πελοποννήσου σε ένα σύνολο που θα αγγίζει θα είναι πολύ κοντά και στο 100%. Να κλείσω εδώ τη συγκεκριμένη παρουσίαση. Θα παρακαλούσα μόνο πριν μπούμε στα οριζόντια μια παράκληση μόνο επειδή έχουμε από το σύλλογο εργαζομένων της ΜΟΔ ΑΕ, της μονάδας οργάνωσης διαχείρισης μία παρέμβαση που γίνεται σε όλες τις επιτροπές παρακολούθησης, τη θεωρώ πάρα πολύ σημαντική και θα δώσω στον κ. Ψαλίδα το λόγο να μας παρουσιάσει ακριβώς το θέμα αυτό που θέτει ο σύλλογος εργαζομένων σε όλες τις επιτροπές παρακολούθησης, αφορά τους συναδέλφους που ανήκουν στην ΜΟΔ ΑΕ. Παρακαλώ κ. Ψαλλίδα να το έχουμε το θέμα.

κ. Ψαλλίδας Δημήτρης: Σας ευχαριστώ για τη φιλοξενία και τη δυνατότητα που δίνετε στο σύλλογο εργαζομένων στην ΜΟΔ να μπορέσει να αναλύσει και να επικοινωνήσει ένα σημαντικό ζήτημα που άπτεται πλέον των μισθολογικών και εργασιακών δικαιωμάτων την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Όλοι γνωρίζουμε ότι η ΜΟΔ επιτελεί λειτουργία σημαντικού δημοσίου συμφέροντος, στηρίζει τον αναπτυξιακό σχεδιασμό της Ελληνικής οικονομίας εξυπηρετώντας την υλοποίηση του ΕΣΠΑ και την απορρόφηση των πόρων του μέσω των εργαζομένων όλων εμάς που τοποθετούμαστε στις ειδικές υπηρεσίες διαχείρισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Βρισκόμαστε σε μία περίοδο που η πολιτική ηγεσία του ΥΠΟΙΑΝ αναγνωρίζει την αναγκαιότητα εξομάλυνσης και άρσης των αδικιών στην μεταμνημονιακή εποχή με σκοπό και στόχο την επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων και την απρόσκοπτη εκτέλεση του έργου των εργαζομένων στη ΜΟΔ. Την ίδια περίοδο εμείς ως εργαζόμενοι στη ΜΟΔ από τον Ιανουάριο του 2018 έχουμε ξεκινήσει μια διαδικασία διαπραγμάτευσης για την επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση εργασίας για μη μισθολογικές και θεσμικές παροχές μεταξύ διοίκησης και εργαζομένων. Διαπραγματευόμαστε την απόδοση ενός πακέτου μη μισθολογικών παροχών τέτοιου ύψους και κατηγοριών, ώστε να ικανοποιούνται ουσιαστικά οι ανάγκες του συνόλου των εργαζομένων. Αυτές οι μισθολογικές παροχές υπόκεινται σε έγκριση από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους με βάση μιας εγκυκλίου εφαρμογής των διατάξεων συγκεκριμένου νόμου για τον τρόπο εφαρμογής συλλογικών συμβάσεων εργασίας που υπογράφονται από φορείς που υπάγονται στη Γενική Κυβέρνηση όπως είμαστε και εμείς στη ΜΟΔ. Σε αυτό το καθορισμένο πλαίσιο λοιπόν θέλουμε να υπάρξει μια συμφωνία έγκρισης από το Υπουργείο Οικονομικών του ύψους των μη μισθολογικών παροχών στην επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση που διαπραγματευόμαστε αυτή την περίοδο με τη διοίκηση της εταιρίας, όπου θεωρούμε ότι αυτή η συμφωνία αποτελεί έναν κρίσιμο παράγοντα για την επιτυχή έκβαση αυτής της συμφωνίας. Θεωρούμε ότι αυτή η δυνατότητα θα μας δοθεί εντός και του τρέχοντος έτους. Είναι κρίσιμο πλέον μετά το τέλος αυτής της διαδικασίας να έχει προκύψει ένα σύστημα δίκαιο αμοιβών, να εκλείψουν οι

μισθολογικές διαφορές μεταξύ των εργαζομένων. Παράλληλα εδώ και πέντε μήνες από το Μάιο διεκδικούμε από το ΥΠΟΙΑΝ και την πολιτική του ιεραρχία την επίλυση ενός σημαντικού ζητήματος της μισθολογικής εξομάλυνσης των εργαζομένων εσωτερικά μέσα στην εταιρία, δηλαδή ζητήματα που έχουν σχέση με τις διαφορές που έχουν προκύψει από την εφαρμογή ενός νόμου το 2013 μεταξύ αμοιβών ειδικοτήτων όλων των ειδικοτήτων μέσα στην εταιρία, κυρίως μεταξύ μηχανικών και μη μηχανικών ως ειδικότητες. Αυτό το σημαντικό ζήτημα της εξομάλυνσης του μισθολογικού χαρακτήρα αναφέρεται σε ένα σημαντικό ποσό όπου αγγίζει και τα 450- 500 € ανά μήνα επί του ύψους των προσωπικών μας διαφορών. Έχει αναλυθεί τόσο στις συναντήσεις με τον Υπουργό κ.Δραγασάκη, όσο και με τον Υφυπουργό κ. Γιαννακίδη, έχει εκτεθεί το πρόβλημα που έχει προκύψει με αυτή την εφαρμογή και προσδοκούμε στη δυνατότητα ρύθμισης μέσω νομοθετικής παρέμβασης, έτσι ώστε το σύνολο των εργαζομένων να έχουν τη δυνατότητα να απολάβουν τις ίδιες αμοιβές, αφού ασκούν τα όμοια καθήκοντα, παρέχουμε όλοι τις ίδιες υπηρεσίες και στα πλαίσια της συνταγματικής αρχής της ισότητας. Μια κρίσιμη παράμετρος που την υποστηρίζουμε δεν ξέρω κατά πόσο έχει ευήκοα ώτα και στο Υπουργείο Οικονομικών, είναι ότι οι μισθολογικές μας απολαβές, η μισθοδοσία καλύπτεται από κοινοτικούς πόρους και δεν βαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό. Προσβλέπουμε λοιπόν στην στήριξη των αιτημάτων των εργαζομένων κ Περιφερειάρχα και με την πεποίθηση ότι η διευθέτησή τους θα βελτιώσει την ήδη αποτελεσματική συνεργασία όλων μας. Σας ευχαριστώ.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Τατούλης Πέτρος: Εγώ άκουσα πολύ προσεκτικά νομίζω στις παρατηρήσεις μπορούμε να το συμπεριλάβουμε στην Επιτροπή Παρακολούθησης ως παρατήρηση, αλλά εκφράζω πλήρως τη διαφωνία μου στην άποψη ότι οι εργαζόμενοι που προέρχονται, οι εργαζόμενοι από τη ΜΟΔ θα πρέπει να έχουν διαφορετική διάκριση από τους υπόλοιπους υπάλληλους. Είμαι υποχρεωμένος βάσει της πολιτικής μου διαδρομής και της σταθερής μου πολιτικής προσήλωσης, ότι αυτές τις διακρίσεις δεν τις δέχομαι, εάν θα υπάρξει πρόταση θα υπάρξει για το σύνολο των εργαζομένων στις διαχειριστικές αρχές και στις ομοειδείς υπηρεσίες. Αυτό νομίζω ότι θα πρέπει ιδιαίτερος να σημειωθεί ως δική μου κριτική. Δεν μπορούμε σε μια Χώρα που θέλουμε ισοτιμία η δικαιοσύνη να λειτουργεί κατά βάση και κατά νόμο, να κάνουμε διακρίσεις στους εργαζομένους. Και αυτό επειδή ήμουν παλιό συνδικαλιστικό στέλεχος θα ήθελα ιδιαίτερος να εξαιρεθεί το κείμενό σας.

κ. Ψαλλίδας Δημήτρης: Μια επισήμανση επ' αυτού. Δεν γεννάται διάκριση μεταξύ εργαζομένων απασχολούμενων από τη ΜΟΔ ή από οποιοδήποτε άλλο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ούτε και από το ευρύτερο δημόσιο, άλλωστε οι συνάδελφοι μας που έχουν αποσπαστεί από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα στις διαχειριστικές αρχές, ακόμα και στην κεντρική υπηρεσία της ΜΟΔ απολαμβάνουν αυτή τη δυνατότητα του ειδικού επιδόματος και εκτιμάμε ότι η δική μας κινητοποίηση στην κατεύθυνση αυτή θα είναι και το εφελκυστικό έτσι ώστε και οι υπόλοιποι συνάδελφοι δημόσιοι υπάλληλοι να έχουν και αυτοί τη δυνατότητα να

απολαμβάνουν τις ίδιες προσωπικές διαφορές που απολαμβάνουν οι υφιστάμενοι δημόσιοι υπάλληλοι στη Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης. Άρα νομίζουμε λοιπόν ότι εμείς είμαστε η ακίδα η οποία θα αγγίξει την πολιτική ηγεσία και θα δώσει τη δυνατότητα οι εργαζόμενοι στον αναπτυξιακό τομέα και πυλώνα της εθνικής οικονομίας το ΕΣΠΑ να έχουν τις ίδιες αμοιβές αφού παρέχουμε όλοι τις ίδιες υπηρεσίες και το ίδιο έργο.

κ. Αντώνης Ψαράκης: Ευχαριστούμε πολύ και θα συμπεριλάβουμε όπως είπε και ο Πρόεδρος της Επιτροπής στα συμπεράσματα την αντίστοιχη παρατήρηση. Να προχωρήσουμε στα οριζόντια θέματα, όπου θα έχουμε παρουσιάσεις παρεμβάσεις της εθνικής αρχής συντονισμού για αυτά τα θέματα τα οριζόντια. Η πρώτη από αυτές με την κ. Πελεκάση θα δείξει τις απαιτήσεις της παρακολούθησης των δεικτών και στη συνέχεια θα έχουμε μια ενημέρωση για την πρόοδο υλοποίησης του ΕΣΠΑ και τις ενέργειες επιτάχυνσης εφαρμογής από τον κ. Μπαρλαμπά. Αυτές τις δύο από πλευράς ΕΥΣΣΑ - ΕΥΣΕ.

κ. Πελεκάση: Ευχαριστώ πολύ κ Ψαράκη και θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλη τη διαχειριστική αρχή και την Περιφέρεια Πελοποννήσου για τη θερμή φιλοξενία που είχαμε και χθες και σήμερα και ιδιαίτερα φυσικά για την πάρα πολύ πετυχημένη εκδήλωση χθες το απόγευμα. Η συγκεκριμένη παρουσίαση αφορά την παρακολούθηση δεικτών, καθώς οι δείκτες είναι ένα σημείο το οποίο σε όλη τη διάρκεια και της χθεσινής τεχνικής συνάντησης αλλά και της σημερινής παρουσίας έχει μια πολύ εκτενή αναφορά και αυτό γιατί οι δείκτες αναφέρονται τόσο στα κανονιστικά κείμενα τόσο και στις τεχνικές οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά και στις εκτελεστικές αλλά κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Είναι πολύ σημαντικό να αναφέρουμε ότι στην τρέχουσα περίοδο, όλα τα προγράμματα τόσο τομεακά, όσο και περιφερειακά θα πρέπει να έχουν σαφώς αποτυπωμένα τα αναμενόμενα αποτελέσματα και ειδικούς στόχους οι οποίοι να περιγράφουν τι επιδιώκεται να μεταβληθεί από τις παρεμβάσεις του προγράμματος. Η γενική εκ των προτέρων αιρεσιμότητα 7 περιγράφει αναλυτικά τι θα πρέπει να γίνει όσον αφορά την παρακολούθηση των δεικτών και πρέπει να σημειώσουμε ότι η παρακολούθηση των αποτελεσμάτων γίνεται μέσω κατάλληλων δεικτών οι οποίοι θα πρέπει να εκπληρούν, να πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια ποιότητας; Σταθερότητα και στατιστική επικύρωσης, σαφήνεια της κανονιστικής ερμηνείας, ανταπόκριση στην πολιτική του προγράμματος και έγκαιρη συλλογή στοιχείων. Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε πολλαπλές περιπτώσεις έχουμε ένα βασικό χαρακτηριστικό της τρέχουσας περιόδου το οποίο είναι το πλαίσιο επίδοσης. Κάθε άξονας προτεραιότητας πρέπει να έχει ένα πλαίσιο επίδοσης, μπορεί να υπάρχουν και περισσότερες σε περίπτωση που ο άξονας αφορά πέραν των μία κατηγοριών παρεμβάσεις. Υπάρχουν τα ορόσημα επίτευξης τα οποία για το 2018, τα οποία τόσο έχουν ταλαιπωρήσει όλα τα προγράμματα και φυσικά οι στόχοι το 2023 και η άμεση σύνδεση πλαισίου επίδοσης και αποθεματικού επίδοσης, το 6% που αναφέρουμε. Υπάρχει πολύ σημαντική παρακολούθηση των δεικτών μέσω τόσο των αιτήσεων-εκθέσεων υλοποίησης, όσο και των εκθέσεων προόδου του ΕΣΠΑ. Είναι πολύ

σημαντικό να αναφέρουμε εδώ ότι όταν μιλάμε για δείκτες αποτελεσμάτων, οι μεταβολές που αναφέρονται στους δείκτες αυτούς λαμβάνουν υπόψη τόσο τις χρηματοδοτούμενες δράσεις, όσο και άλλους παράγοντες. Το αναφέρω αυτό γιατί στην επόμενη περίοδο που θα αναφερθώ στο τέλος της παρουσίασης γίνεται μια σημαντική αλλαγή και για αυτό επηρεάζει άμεσα τον τρόπο αξιολόγησης. Φυσικά πρέπει να αναφέρουμε και το άρθρο 142 σύμφωνα με το οποίο η επιτροπή μπορεί να προκαλέσει αναστολή των ενδιάμεσων πληρωμών τόσο σε επίπεδο άξονα προτεραιότητας, όσο και σε επίπεδο επιχειρησιακού προγράμματος σε περίπτωση που υπάρξει μη αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης των δεικτών. Δεν θα πω περισσότερα όσον αφορά τους επιμέρους δείκτες, αποτελέσματα εκροών, καθώς θεωρώ ότι έχουμε σε όλες τις προηγούμενες τρεις επιτροπές παρακολούθησης έχουμε αρκετά συζητήσει για αυτά. Θα επικεντρωθώ στο τι έχει γίνει από την ΕΑΣ την Εθνική Αρχή Συντονισμού για τη διασφάλιση της ποιότητας παρακολούθησης των δεικτών με κύριο και βασικό στοιχείο το ενιαίο σύστημα παρακολούθησης δεικτών το οποίο αποτέλεσε και το βασικό κείμενο για την τεκμηρίωση της επίτευξης της γενικής αιρεσιμότητας καθώς και οι οδηγίες και κατευθυντήριες οδηγίες που δόθηκαν τόσο προς τις διαχειριστικές όσο και στους δικαιούχους. Και ήταν αποτέλεσμα στενής συνεργασίας των υπηρεσιών της ΕΑΣ, ΕΥΣΣΑ, ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΘΥ και φυσικά ΕΥΟΠΣ. Ειδικά για το ενιαίο σύστημα παρακολούθησης δεικτών θα πρέπει να πούμε ότι συγκεντρώνει σε ένα δίκτυο σε ένα κείμενο ορισμούς και μεθόδους μέτρησης των δεικτών, περιγραφή των διαδικασιών, αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των διαχειριστικών αρχών και δικαιούχων, περιγραφή των ρυθμίσεων συλλογής, αποθήκευσης, δεδομένων και παρακολούθησης δεικτών, θέματα διασφάλισης ποιότητας δεδομένων, διαχείριση προσωπικών δεδομένων, περιγραφή μηχανισμών διασφάλισης, διαδικασιών διασφάλισης, διαθεσιμότητας στοιχείων για την εκπόνηση αξιολογήσεων και επιπτώσεων. Υπάρχει μια συνοπτική παρουσίαση μια εποπτική παρουσίαση του πλαισίου παρακολούθησης των δεικτών. Αυτό στο οποίο θα ήθελα να επιμείνω είναι ότι όπως ξέρουμε για κάθε δείκτη θα πρέπει να υπάρχει δελτίου ταυτότητας δείκτη, το οποίο περιγράφει τι, ποιος, πότε και πως θα μετρηθεί ο δείκτης. Τα δελτία ταυτότητας διαμορφώνονται συμπληρώνονται από τις διαχειριστικές αρχές και από τις υπηρεσίες της ΕΑΣ. Και είναι πολύ σημαντικό αλλά το ξέρουν ήδη οι διαχειριστικές αρχές και όλοι οι υπόλοιποι φορείς γιατί έχει επισημοποιηθεί σε όλη αυτή την περίοδο στην οποία υλοποιείται το πρόγραμμα ότι τόσο στην έκδοση πρόσκλησης, τόσο στην υποβολή τεχνικού δελτίου, τόσο στη βελτίωση δήλωση επίτευξη δεικτών πράξεις και στο δελτίο διοικητικής επαλήθευσης δεικτών πράξης, οι δείκτες είναι βασικό και αναπόσπαστο στοιχείο για την υλοποίηση του προγράμματος. Απλά πολύ συνοπτικά να πούμε ότι ξέρουμε τα δελτία ταυτότητας κοινών δεικτών γίνονται από την ΕΑΣ Εθνική Αρχή Συντονισμού, ενώ οι ειδικοί δείκτες από τη διαχειριστική αρχή. Αυτό στο οποίο θα ήθελα να παρουσιάσω και νομίζω ότι είναι μια πολύ μεγάλη δουλειά που έχει γίνει από τη μονάδα Β της ΕΥΣΣΑ είναι η ομογενοποίηση των δεικτών εκροής. Ήδη από την υποβολή και την έγκριση των επιχειρησιακών προγραμμάτων, περιφερειακών και τομεακών, ήταν σαφές στους συναδέλφους που είδαν τα προγράμματα, ότι έχουμε μια σειρά μια πληθώρα δεικτών οι οποίοι αναφέρονται για το ίδιο πράγμα αναφέρουν το ίδιο

πράγμα. Έγινε μια πολύ μεγάλη δουλειά, πολύ μεγάλη ανάλυση, εξετάστηκαν όλοι οι δείκτες εκροών τόσο για το ΕΤΠΑ και για το Ταμείο Συνοχής, με σκοπό να μειωθεί ο αριθμός ο συνολικός αριθμός των δεικτών και να καταφέρουμε να υπάρχουν στις περιπτώσεις που υπήρχαν πολλαπλοί δείκτες ένας μοναδικός δείκτης ο οποίος να μετράει την ίδια εκροή. Και προφανώς να υπάρχει μια εναρμόνιση ορισμών και μεθοδολογιών μέτρησης. Ακολουθούν κάποια ευρήματα που έχουν γίνει από τους ελέγχους που έχει κάνει η Ευρωπαϊκή ένωση σε όλα τα κράτη μέλη, όπου έχουν καταδειχθεί προβλήματα ελλείψεις και πράγματα πρέπει να διορθωθούν όσον αφορά τα συστήματα παρακολούθησης δεικτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο το οποίο συνοψίζοντας μπορούμε να πούμε ότι τα κυριότερα από αυτά είναι τα εξής: έχουν παρατηρηθεί λοιπόν ελλείψεις στη σαφήνεια των διαδικασιών παρακολούθησης των δεικτών, ελλείψεις στην αυτόματη εξαγωγή των τιμών δεικτών από το πληροφοριακό σύστημα το ΟΠΣ που όλοι χρησιμοποιούμε, ότι απαιτούνται να υπάρχουν συνεχείς ποιοτικοί έλεγχοι του συστήματος στους οποίους ελέγχους να μπορούμε να δούμε προβλήματα που υπάρχουν από τα πολύ απλά, λάθος πληκτρολόγηση του αριθμού, αλλά ακόμα και πολύ σοβαρά θέματα που αφορούν αναντιστοίχιση αναφορών με τις επενδυτικές προτεραιότητες. Απαιτείται να υπάρχει ιχνηλασιμότητα του συστήματος των δεικτών για τον εντοπισμό λαθών και τη διόρθωσή τους. Υπήρξαν θέματα διπλομέτρησης, εντοπίστηκαν λάθη που συνδέονται με λάθος οδηγίες στους τελικούς δικαιούχους. Απαιτείται προφανώς η ενέργεια διοικητικών επαληθεύσεων και επιτόπιων ελέγχων καθώς και πλήρη διαλειτουργικότητα όλων των συστημάτων ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων. Όλα αυτά που είπα μέχρι στιγμής έχουν να κάνουν με την τρέχουσα περίοδο 2014-2020, ήδη όμως όπως έχουμε αναφερθεί σε όλη τη διάρκεια και της σημερινής αλλά και της χθεσινής τεχνικής συνάντησης, η επόμενη προγραμματική περίοδος 2021-2027 είναι μπροστά μας και προετοιμαζόμαστε για αυτό. Στο πλαίσιο αυτής της προετοιμασίας θέλουμε να σας δώσουμε κάποια βασικά στοιχεία που αφορούν την επόμενη προγραμματική περίοδο όσον αφορά την παρακολούθηση των δεικτών. Θέλω όμως να κρατήσουμε μια μεγάλη υποσημείωση ότι ορισμένα πράγματα εξ'αυτών είναι υπό διαπραγμάτευση. Και αυτό γιατί όλοι οι κανονισμοί, το σύνολο αυτών – ξεκίνησε ήδη από το Σεπτέμβριο- να είναι σε διαπραγμάτευση με όλα τα Κράτη μέλη και την επιτροπή, οπότε ορισμένα σημεία θα αλλάξουν. Θα αναφερθώ και πιο συγκεκριμένα ποια είναι τα σημεία στα οποία βλέπουμε ότι στη συζήτηση υπάρχει μια πολύ μεγάλη αντίρρηση και αντίδραση από τα κράτη μέλη. Ξεκινώντας λοιπόν για τη νέα προγραμματική περίοδο μια πολύ βασική και ουσιαστική αλλαγή προς βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης των δεικτών είναι μια αλλαγή στην εννοιολογική αν μπορούμε να πούμε αντιμετώπιση των δεικτών. Όταν λέμε για δείκτες αποτελέσματος μιλάμε για τα άμεσα αποτελέσματα, δεν μιλάμε για αυτό που μιλάγαμε στην τρέχουσα περίοδο για τις επιπτώσεις. Μπορεί να χρησιμοποιεί τη λέξη νέα εννοιολογική αντιμετώπιση αλλά όπως μου λένε οι συνάδελφοι που είναι πολλά χρόνια και ασχολούνται με αυτό, ουσιαστικά επανερχόμαστε σε παλιότερα συστήματα πριν το ΕΣΠΑ. Επίσης έχουμε κοινούς δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων και για ταμείο συνοχής ΕΤΠΑ και ΕΚΤ ουσιαστικά αυτή τη φορά αποκτούμε δείκτες αποτελεσμάτων για ΕΤΠΑ και ταμείο συνοχής που δεν είχαμε στην τρέχουσα περίοδο. Η έννοια του μακροπρόθεσμου

αποτελέσματος διατηρείται στο ΕΚΤ. Δίνεται μεγαλύτερο εύρος κάλυψης των από κοινούς δείκτες, η επιτροπή θέλει να ενισχυθεί να αξιοποιηθεί η σωρευμένη εμπειρία που έχουν τα Κράτη Μέλη και τα στελέχη όσον αφορά τους δείκτες, να υπάρχει ευελιξία χρήσης των δεικτών σε οποιοδήποτε συγκεκριμένο στόχο όποτε είναι αυτό απαραίτητο και φυσικά να υπάρχει συγκρισιμότητα και χρήση κοινών μεθοδολογιών. Στο πλαίσιο των νέων κανονισμών διαβάζοντας τους βλέπουμε ότι ζητείται να διαβιβάζονται ηλεκτρονικά στην επιτροπή κάθε δύο μήνες στοιχεία και ενώ η ετήσια έκθεση δεν είναι σαφές πότε και αν θα υπάρχει. Αυτά είναι τα δύο σημεία στα οποία έχουν εκφραστεί με αντίδραση τα κράτη μέλη, έχουν διαμορφωθεί προτάσεις τροποποίησης, δεν ξέρουμε πως θα καταλήξει η πρόταση του κανονισμού. Εμείς το καταθέτουμε πως έχει αρχικά παρουσιαστεί, σε κάθε περίπτωση αναμένουμε ότι θα αλλάξει. Αυτό που σίγουρα όμως θα υπάρχει είναι ότι η πλατφόρμα ανοιχτών δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα επικαιροποιείται σε σχεδόν πραγματικό χρόνο με τη διαβίβαση των στοιχείων όποτε αυτή γίνεται, καθώς επίσης και το πλαίσιο επίδοσης θα καλύπτει όλους τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος του προγράμματος. Δεν θα υπάρχουν πλέον χρηματοοικονομικοί δείκτες και βασικά στάδια υλοποίησης που επίσης ήταν κάπως μην το πω προβληματικά αλλά δημιούργησε ένα νέο στοιχείο στην τρέχουσα περίοδο. Θα τίθενται ορόσημα για το 2024 μόνο για τους δείκτες εκροών, ενώ για το 2029 οι στόχοι θα είναι τόσο για τους δείκτες εκροών και για τους δείκτες αποτελέσματος. Δεν υπάρχει αποθεματικό επίδοσης, ενώ ο κανονισμός στην πρόταση της επιτροπής προβλέπει προγραμματισμό για τα πέντε έτη και τα επόμενα δύο θα γίνει στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αναθεώρησης. Σημειώνω ότι και αυτό το σημείο είναι ένα σημείο στο οποίο υπάρχει μια έντονη συζήτηση διαπραγμάτευση μεταξύ των Κρατών Μελών και της Επιτροπής το οποίο θα δούμε πως θα καταλήξει στο τέλος των διαπραγματεύσεων. Αυτά από μένα όσον αφορά τους δείκτες. Και δίνω το λόγο στον συνάδελφο Παναγιώτη Μπαρλαμπά από την ΕΥΣΣΕ.

κ. Μπαρλαμπάς Παναγιώτης: Καλησπέρα και από μένα. Ως εκπρόσωπος της ειδικής υπηρεσίας συντονισμού θα ήθελα και εγώ με τη σειρά μου να ευχηθώ καλή επιτυχία στις εργασίες της 4^{ης} επιτροπής παρακολούθησης, καθώς και να ευχαριστήσω τη διαχειριστική αρχή για την πάντα ζεστή φιλοξενία που μας παρέχει. Όσον αφορά τη δική μου παρουσίαση αυτή αφορά κυρίως τρία θέματα. Πρώτον αφορά στην πορεία υλοποίησης της εφαρμογής του ΕΣΠΑ 2014-2020 στο σύνολό του έως σήμερα που μιλάμε σύμφωνα με τα στοιχεία ΟΠΣ 28-11^{ου} δηλαδή τελείως πρόσφατα. Δεύτερον στους στόχους δαπανών και στην πορεία επίτευξής τους για το έτος 2018 και τέλος μια αναφορά στις ειδικές κατηγορίες έργων της προγραμματικής περιόδου της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Ξεκινώντας από τη συγκεκριμένη διαφάνεια σε αυτό το πρώτο γράφημα και σε όσα αναφέρθηκαν από τον εκπρόσωπο του Γενικού Γραμματέα του κ. Λογοθέτη σχετικά με την ενεργοποίηση του ΕΣΠΑ απεικονίζεται η ενεργοποίηση των πόρων και συγκεκριμένα στα δύο πρώτα μπλοκ μπορούμε να παρατηρήσουμε την ενεργοποίηση τόσο σε επίπεδο τομεακών επιχειρησιακών προγραμμάτων, όσο και σε επίπεδο του περιφερειακού σκέλους του ΕΣΠΑ. Δεν θα σταθώ στα νούμερα για να μην κουράσω. Το μόνο που θα ήθελα να

παρατηρήσουμε και ως ένα πολύ θετικό σημείο στο χρονικό σημείο που βρισκόμαστε της προγραμματικής περιόδου είναι σε επίπεδο προσκλήσεων στο περιφερειακό σκέλος ότι βρισκόμαστε ήδη στο 101,6% που σημαίνει ότι είμαστε πάνω από τους προβλεπόμενους προγραμματικούς πόρους. Στη συνέχεια και ίσως οι επόμενες διαφάνειες έχουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον θα δούμε την ενεργοποίηση και την υλοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ ανά θεματικό στόχο. Συγκεκριμένα στη διαφάνεια που βλέπετε μπροστά σας – βέβαια δεν φαίνονται νούμερα- ίσως μόνο με τα χρώματα καταφέρουμε να πούμε κάτι και όσα θα πω. Σε αυτή τη διαφάνεια απεικονίζεται η πρόοδος της εφαρμογής και συγκεκριμένα η υλοποίηση στις απόλυτες τιμές. Αυτό που αξίζει να παρατηρηθεί εδώ είναι ότι οι θεματικοί στόχοι με τους περισσότερους προγραμματικούς πόρους είναι ο θεματικός στόχος 6 που αφορά στο περιβάλλον με πόρους 3,47 δισεκατομμύρια € και ο θεματικός στόχος 7 που αφορά στις υποδομές και μεταφορές με 3,1 δις €, στους οποίους αυτούς τους δύο θεματικούς στόχους έχει κατανεμηθεί περίπου το 1/3 των πόρων του ΕΣΠΑ. Στη συνέχεια ακολουθούν ο θεματικός στόχος 4 που αφορά στην ενέργεια και ο θεματικός στόχος 8 που αφορά στην απασχόληση με πόρους περίπου στα 2,2 δις € έκαστος. Ως προς τις εντάξεις για το σύνολο των πόρων του ΕΣΠΑ και σε σχέση με τους προβλεπόμενους προγραμματικούς πόρους σε απόλυτες τιμές τα μεγαλύτερα ποσοστά εντάξεων σε όρους δημόσιας δαπάνης έχουν πραγματοποιηθεί στο θεματικό στόχο 6 με 2,7 δις και στο θεματικό στόχο 7 με 2,2 δις. Όμως σε ποσοστιαία ενεργοποίηση εντάξεων αυτοί που έχουν τη μεγαλύτερη ενεργοποίηση και ειδικότερα που είναι πάνω από το 70% οι εντάξεις τους σε σχέση με τους προγραμματικούς πόρους είναι ο θεματικός στόχος 4 που αφορά στην ενέργεια, ο θεματικός στόχος 10 που αφορά στις υποδομές εκπαίδευσης και οι θεματικοί στόχοι 6,7 και 8 που αναφερθήκαμε προηγουμένως. Στη συνέχεια σε επίπεδο δαπανών αξίζει να αναφέρουμε τα εξής: η μεγαλύτερη ποσοστιαία απορροφητικότητα παρουσιάζουν τρεις θεματικοί στόχοι και συγκεκριμένα ο θεματικός στόχος 8, ο θεματικός στόχος 9 και ο θεματικός στόχος 10 με ποσοστό απορρόφησης άνω του 25% έκαστος σε σχέση με τους προβλεπόμενους πόρους πάντα. Τη μεγαλύτερη συμβολή δαπανών στην απορρόφηση των πόρων του ΕΣΠΑ έχουν 4 θεματικοί στόχοι και αυτοί είναι ο ο θεματικός στόχος 8, ο θεματικός στόχος 7, ο θεματικός στόχος 6 , ο θεματικός στόχος 10, η οποία συμβολή τους ξεπερνά τα 2 δις € μέχρι στιγμής ενώ σύμφωνα με τις προβλέψεις δαπανών από τα σχέδια δράσης των διαχειριστικών αρχών θα φτάσουν στα 2,5 δις € ως το τέλος του 2018. Τέλος αναφορικά με τους θεματικούς στόχους 1 που αφορούν στη RIS, στο θεματικό στόχο 2 σχετικά με τις δράσεις ΤΠΕ το θεματικό στόχο 3 που αφορά στην επιχειρηματικότητα με συνολικούς πόρους περίπου στα 4 δις €, αυτοί αν και παρουσιάζουν μέχρι στιγμής χαμηλά ποσοστά υλοποίησης και ενεργοποίησης, πρέπει να αναφέρουμε ότι έχουν ωριμάσει οι συνθήκες – πολλές από αυτές αναφέρθηκαν ήδη προηγουμένως στις προηγούμενες παρουσιάσεις της διαχειριστικής αρχής- και έχει αναπτυχθεί δυναμική για την επιτάχυνση της υλοποίησής τους. Αυτά ήταν για το σύνολο των πόρων του ΕΣΠΑ, στη συνέχεια προχωράμε στην ενεργοποίηση του περιφερειακού σκέλους. Εδώ αυτά που έχουμε να παρατηρήσουμε είναι ότι το 50% των πόρων του περιφερειακού σκέλους του ΕΣΠΑ δηλαδή 3.5 δις € περίπου από τα 5,6 που προβλέπεται στο σύνολό τους κατανέμονται σε 3 θεματικούς στόχους. Αυτός

είναι ο θεματικός στόχος 6 στο περιβάλλον με πόρους στα 1,1 δις €, ο θεματικός στόχος 7 που αφορά κι αυτός μεταφορές με πόρους 1,3 δις και στο ο θεματικό στόχο 9 που αφορά στην κοινωνική ένταξη και τη καταπολέμηση της φτώχειας με πόρους 1,2 δις €. Σε επίπεδο εντάξεων το υψηλότερο ποσοστό ενεργοποίησης παρουσιάζει ο θεματικός στόχος 10 που αφορά στις υποδομές εκπαίδευσης και η ενεργοποίησή του είναι πάνω από το 100% της προβλεπόμενης δημόσιας δαπάνης. Και συγκεκριμένα αυτή τη στιγμή έχει φτάσει κοντά στο 105% . Στη συνέχεια ακολουθούν 3 θεματικοί στόχοι με ποσοστό ενεργοποίησης μεγαλύτερο του 75% ο καθένας και είναι οι θεματικοί στόχοι 6 και 7 όπως και στην περίπτωση των συνολικών πόρων του ΕΣΠΑ αλλά και ο θεματικός στόχος 5 που αφορά στην κλιματική αλλαγή. Αυτό είναι και ένα σημείο διαφοροποίησης σε σχέση με την ενεργοποίηση των θεματικών στόχων στο σύνολο των πόρων του ΕΣΠΑ που είδαμε προηγουμένως όπου αντί του θεματικού στόχου 5 που είναι στο περιφερειακό σκέλος εκεί ήταν ο θεματικός στόχος 4 που είχε ένα ποσοστό ενεργοποίησης πάνω από 90%. Τέλος σε επίπεδο δαπανών για τους πόρους των ΠΕΠ το 1/3 του συνόλου των δαπανών προέρχεται από το θεματικό στόχο 9 και συγκεκριμένα κοντά στα 390 εκ. € που αφορά τόσο σε πόρους από το ΕΤΠΑ για υποδομές υγείας και άλλες κοινωνικές υποδομές καθώς και από πόρους του ΕΚΤ. Και στη συνέχεια ακολουθούν οι θεματικοί στόχοι 6 και 7 για τους οποίους όμως έχουμε και τα περισσότερα έργα ή μεταφερόμενα που προέρχονται από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο. Αυτοί οι δύο θεματικοί στόχοι ο 6 και 7 συνεισφέρουν περίπου με ένα 40% δηλαδή περίπου στα 450 εκ. € στο σύνολο των δαπανών των πόρων των ΠΕΠ που έχουν δηλωθεί ως τώρα και ανέρχεται περίπου στο 1,02 δις €. Τέλος από τις μικρότερες ποσοστιαίες ενεργοποιήσεις παρουσιάζεται στο θεματικό στόχο 4 και 8, αλλά εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε ότι κατόπιν της επίλυσης κάποιων οριζόντιων ζητημάτων που αφορούσαν στο θεσμικό πλαίσιο στο θεματικό στόχο 4 και στο πλαίσιο των καταρτίσεων στο θεματικό στόχο 8 που έχουν επιλυθεί, αναμένεται στο επόμενο διάστημα να επιταχυνθεί ο ρυθμός υλοποίησης και η παραγωγή δαπανών τους. Και τέλος για τους θεματικούς στόχους 1,2 και 3 όπως και στο ΕΣΠΑ έτσι και στο περιφερειακό στο σύνολο των πόρων του ΕΣΠΑ έτσι και στο περιφερειακό σκέλος παρουσιάζουν και αυτοί σχετικά μικρή ενεργοποίηση. Και εδώ έχουν επιλυθεί μια σειρά οριζόντιων ζητημάτων όπως η επίλυση των θεσμικών ζητημάτων με την τροποποίηση του 4314 για τον ορισμό του ενδιάμεσου φορέα στα ΠΕΠ για τη διαχείριση των κρατικών ενισχύσεων. Η έκδοση οδηγού σε συνεργασία των υπηρεσιών της ΕΑΣ με τη γενική γραμματεία της ψηφιακής πολιτικής που καθορίζει τη διαδικασία αξιολόγησης στο πλαίσιο υλοποίησης των ΤΠΕ καθώς και η επίλυση κάποιων ζητημάτων που είχαν παρατηρηθεί έως και το 2017 σχετικά με τη λειτουργία του ΠΣΚΕ σχετικά με την έκδοση προσκλήσεων στην επενδυτική προτεραιότητα 1Β. Ξεπερνώντας λοιπόν αυτά τα εμπόδια αναμένεται και σε αυτούς τους τρεις θεματικούς στόχους το επόμενο διάστημα η ταχύτερη ενεργοποίηση και υλοποίησή τους. Και τέλος επιπρόσθετα ειδικά για το θεματικό στόχο 3 επισημαίνεται ότι σημαντική ώθηση ως προς την επιτάχυνση της ενεργοποίησης του θα δώσει η χρηματοδότηση από πόρους των ΠΕΠ με συνεισφορά περίπου στα 100 εκ. € σε επιχειρηματικά σχέδια που θα αξιολογηθούν θετικά από τη δράση του τομεακού προγράμματος του ΕΠΑΝΕΚ νέες τουριστικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Αυτή είναι γενικά η εικόνα που παρουσιάζουν στο σύνολό τους οι θεματικοί στόχοι του ΕΣΠΑ και στο περιφερειακό σκέλος σχετικά με την ενεργοποίησή τους και στη συνέχεια προχωράμε στο 2^ο μέρος της παρουσίας που αφορούν στους στόχους των δαπανών για το 2018. Πρωταρχικός στόχος όλων μας είναι η εισροή κοινοτικών πόρων όπως αναφέρθηκε και πριν ύψους 2,5 δις € και καταβάλλεται κάθε προσπάθεια από όλους μας για τη μεγιστοποίηση των δαπανών μέχρι το τέλος του έτους. Ο 2^{ος} στόχος αφορά στην επίτευξη του n+3 για το 2018 για την οποία στην πλειοψηφία των επιχειρησιακών προγραμμάτων συμπεριλαμβανομένου και του προγράμματος της Πελοποννήσου, το οποίο έχει σχεδόν καλύψει και το n+3 και για το 2019 δεν προβλέπεται κάποιος κίνδυνος. Ωστόσο σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημάνουμε τα εξής : ότι ο νέος τρόπος υπολογισμού για το n+3 παρόλο που δίνει μια μεγαλύτερη ευελιξία ως προς την επίτευξή του, καθώς υπολογίζεται σε επίπεδο προγράμματος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι μετακυλύει την πίεση της επίτευξης στο τελευταίο έτος εφαρμογής του εκάστοτε προγράμματος. Και τι σημαίνει αυτό; Για να είναι περισσότερο κατανοητό. Αν ένα πρόγραμμα έχει απλά ως στόχο την κάλυψη του n+3 σε ετήσια βάση, τότε στο τελευταίο έτος εφαρμογής του προγράμματος δηλαδή το 2023 για την κάλυψη αυτού του στόχου με σκοπό την αποφυγή απώλειας πόρων θα απαιτηθούν δαπάνες περίπου ίσες με το 48% του προϋπολογισμού της δημόσιας δαπάνης του προγράμματος. Για παράδειγμα στο ΠΕΠ Πελοποννήσου αφού στόχος ήταν μόνο αυτός, τότε το 2023 για την αποφυγή απώλειας δαπανών θα έπρεπε να δηλωθούν δαπάνες περίπου στα 136 εκ. € και αν σε αυτό το νούμερο προσθέσουμε, λάβουμε υπόψη μας και το γεγονός ότι το 2023 συμπίπτει με το 1^ο έτος εφαρμογής του κανόνα n+2 για την νέα προγραμματική περίοδο, τότε καταλαβαίνουμε όλοι πόσο μεγάλος είναι ο βαθμός δυσκολίας για την επίτευξη ενός τέτοιου στόχου. Στην συνέχεια όσον αφορά την πρόοδο της επίτευξης των ετήσιων δαπανών για το 2018, όπως αυτή αποτυπώνεται μέσα από τα σχέδια δράσης που καταρτίζονται από τις διαχειριστικές αρχές με βάση την επικαιροποίηση που πραγματοποιήθηκε το Σεπτέμβριο του 2018 η κύρια διαπίστωση είναι ότι υπάρχει μια αναθεώρηση των προβλέψεων σχετικά προς τα κάτω με βάση τις αρχικές προβλέψεις του έτους. Ωστόσο θεωρούμε ότι αυτή η υστέρηση θα καλυφθεί ως το τέλος του χρόνου καθώς παραδοσιακά κατά το τελευταίο τρίμηνο έχουμε και τη μεγαλύτερη παραγωγή δαπανών. Όμως για να καλύψουμε αυτό το στόχο θα πρέπει να γίνει μια συντονισμένη προσπάθεια και κυρίως να αναληφθούν ενέργειες όπως την άμεση επιτάχυνση της υλοποίησης των ήδη ενταγμένων έργων, την στοχευμένη παρακολούθηση έργων που συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη του στόχου δαπανών καθώς και την έγκαιρη ενεργοποίηση νέων δράσεων όπως αυτές έχουν προβλεφθεί στα σχέδια δράσης και που θα μας δώσουν δαπάνες τα επόμενα έτη. Ειδικότερα θα ήθελα λίγο να σταθώ στην στοχευμένη παρακολούθηση έργων και τι σημαίνει αυτό και γιατί πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα. Αυτά είναι τα λεγόμενα κρίσιμα έργα όπως τα αποτυπώνουμε στο συγκεκριμένο εργαλείο δηλαδή είναι έργα που η ομαλή υλοποίησή τους επηρεάζει σημαντικά την επίτευξη των στόχων των δαπανών. Ο κατάλογος των έργων αυτών καθορίζεται από τη διαχειριστική αρχή με συγκεκριμένα ορόσημα επίτευξης σε ετήσια βάση και έχει ένα δυναμικό χαρακτήρα με την έννοια είτε προστίθενται νέα έργα κάθε έτος , είτε αφαιρούνται αναλόγως αν

έχουν επιτευχθεί τα ορόσημα υλοποίησης. Στη συνέχεια ως προς το σχέδιο δράσης δαπανών του επιχειρησιακού προγράμματος της Πελοποννήσου όπως αναφέρθηκε ήδη για τη διαχειριστική αρχή η πρόβλεψη για το έτος 2018 ανέρχεται περίπου στα 22,3 εκ. €, ο οποίος προέρχεται κατά 635 από έργα που έχουν ενταχθεί και υλοποιούνται στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο και δεύτερον κατά 34% από έργα *fasing* που προέρχονται από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο. Με την επίτευξη του ετήσιου στόχου δαπανών στο τέλος του 2018 οι συνολικές δαπάνες του προγράμματος θα φτάσουν τα 58 εκ. € ή σε ποσοστό 22% της κύριας χρηματοδότησης, γεγονός που κατατάσσει το πρόγραμμα ποσοστιαία κοντά στο μέσο όρο απορρόφησης σε σχέση με τα υπόλοιπα ΠΕΠ. Στην συνέχεια όσον αφορά τις ετήσιες προβλέψεις για το 2019 αυτές είναι αρκετά αυξημένες, όπως βλέπετε, θα ανέλθουν στα 51 εκ.€ σε σχέση με τα 22,2 που ήταν για το 2018 και θα προέλθουν κυρίως κατά 46% από έργα που υλοποιούνται ήδη και έχουν ενταχθεί στην τρέχουσα περίοδο, καθώς και κατά 32% από δράσεις και από νέα αναμενόμενα έργα που είτε θα ενταχθούν εντός του 2018 είτε θα ενταχθούν εντός του 2019. Εδώ θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι η προσοχή πρέπει να δοθεί στο ποσοστό των δαπανών που θα προέλθουν από νέα αναμενόμενα έργα, καθώς η επίτευξή τους εξαρτάται κυρίως από το βαθμό επιτάχυνσης και τις ενέργειες ωρίμανσης και το πόσο γρήγορα θα τρέξει η υλοποίησή τους. Τέλος στο 3ο μέρος θα γίνει μια μικρή αναφορά στις ειδικές κατηγορίες έργων που αφορούν στο σύνολο της Χώρας και συγκεκριμένα στα μεγάλα έργα και στα εμβληματικά ή *significant*. Σε σχέση με τα μεγάλα έργα ο κατάλογος των μεγάλων έργων είναι 33 έργα συνολικού προϋπολογισμού 10,8 δις με επιλέξιμες δαπάνες τα 7,74 και σε αυτά βέβαια τα 33 έργα περιλαμβάνεται και το μεγάλο έργο που χρηματοδοτείται από ΥΜΕΠΕΡΑΑ και αφορά την Περιφέρεια Πελοποννήσου και το ΣΔΙΤ που αφορά στην ολοκληρωμένη διαχείριση των απορριμμάτων. Έως σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί 16 υποβολές ενώ προγραμματίζεται να υποβληθούν άλλα 10 έργα μέχρι το τέλος του 2018. 5 έργα θα υποβληθούν το 2019 και 2 έργα το 2020. Επιπλέον θα αξίζει να αναφερθεί ότι μέσα σε αυτά τα 33 έργα υπάρχουν και ορισμένα μεγάλα έργα όπως το κτηματολόγιο, το σύζευξις, η διασύνδεση Κυκλάδων, η διασύνδεση της Κρήτης, τα οποία είναι έργα εθνικής εμβέλειας που υλοποιούνται και αφορούν στο σύνολο της Χώρας. Στην συνέχεια τα *significant* ή εμβληματικά έργα είναι 18 στο σύνολο τους έχουν προϋπολογισμό 3 δις εκ. € περίπου είναι οι νομικές δεσμεύσεις στο 1,5 δις και οι δαπάνες τους περίπου στα 430 εκ. € και αυτό που αξίζει να σημειωθεί ότι τα έργα αυτά παρακολουθούνται μέσω τριμηνιαίων αναφορών στην Ευρωπαϊκή ένωση και για το λόγο αυτό απαιτείται από όλους μας η καλύτερη δυνατή συνεργασία τόσο σε επίπεδο τελικών δικαιούχων, όσο και διαχειριστικών αρχών με σκοπό την έγκαιρη και ορθή πληροφόρηση της εκάστοτε υφιστάμενης κατάστασης της υλοποίησής τους. Τέλος και προτού κλείσω την παρουσίαση απλά θα ήθελα να κάνω μια αναφορά στις εκκρεμότητες που έχουμε από το 2007-2013, έχουμε σε εκκρεμότητα διαδικαστική κυρίως κλεισίματος 4 έργα και αυτό που θα ήθελα να επισημανθεί είναι να επιταχύνουμε τις διαδικασίες ολοκλήρωσής τους με σκοπό στην 31-3^{ου} του 2019 όπου είναι και η ημερομηνία δήλωσης η τελική ημερομηνία δήλωσης της ολοκλήρωσης στην Ευρωπαϊκή ένωση να έχουμε εκδώσει τις σχετικές αποφάσεις ολοκλήρωσης καθώς και στις 14 -12^{ου} έχει

προγραμματίζεται η τεχνική συνάντηση με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής επιτροπής ώστε να γίνει ένα screening με την εξέταση της πορείας υλοποίησής τους. Στη συνέχεια θα γίνει μια μικρή αναφορά από τον κ. Λογοθέτη σχετικά με τις δυνατότητες που παρέχει ο μηχανισμός συνδέοντας την Ευρώπη. Ευχαριστώ πάρα πολύ για την προσοχή σας.

κ. Λογοθέτης Γεώργιος : Θα κοιτάξω και εγώ να είμαι πάρα πολύ σύντομος. Δεν θέλω να σας κουράσουμε άλλο. Να πούμε ότι οι πόροι οι οποίοι προέρχονται από το μηχανισμό είναι συμπληρωματικοί του ΕΣΠΑ. Οι πόροι που έχουμε από το ΣΕΦ του 2014-2020 είναι 29 δις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τα 29 δις τα 11 δις είναι για τα κράτη μέλη ταμείο συνοχής, 580 εκ. κοινοτικοί είναι δικά μας. Τα χρήματα αυτά τα έχουμε δεσμεύσει και με βάση αυτά τα χρήματα έχουμε προγραμματίσει και έχουμε υλοποιήσει σημαντικά έργα. Εδώ είναι οι διάδρομοι σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο δικός μας διάδρομος. Προχωράμε στην επόμενη διαφάνεια. Έχουμε περίπου ένα δις έργα τα οποία έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα πιο σημαντικά από αυτά και σε επίπεδο της Πελοποννήσου είναι Ροδά Ψαθόπυργος και Ψαθόπυργος Πάτρα, τα οποία σε συνδυασμό με τα έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από τον ΥΜΕΠΕΡΑΑ και πρακτικά θέλουμε να ολοκληρώσουμε τα έργα αυτά μέχρι το τέλος του 2023 για να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε τον άξονα ο οποίος πάει στην Πάτρα. Για τη νέα προγραμματική αυτό το οποίο έχει γίνει είναι ότι έχουμε κάνει το σχεδιασμό και έχουμε ανοίξει τις επιλεξιμότητες η διαβούλευση είναι φυσικά σε εξέλιξη σε ότι αφορά το κομμάτι το δικό μας θα δούμε και το χάρτη στη συνέχεια. Έχουμε αλλάξει τελείως το κομμάτι του διαδρόμου το καφέ κομμάτι έχοντας ανοίξει όλες τις επιλεξιμότητες προκειμένου να χρηματοδοτήσουμε τα έργα στην επόμενη προγραμματική από τα προγράμματα είτε λέγεται ΣΕΦ , είτε λέγεται το επόμενο ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Οι διαθέσιμοι πόροι είναι 42 δις € σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης , για τα κράτη μέλη ταμείο συνοχής είναι 11 δις και σε εμάς φαίνεται πως αναλογεί όχι πια 580 εκ. €, αλλά 1 δις € κοινοτική συνδρομή. Είναι τεράστια τα ποσά τα οποία πρέπει να διαχειριστούμε και θα πρέπει να τα εκμεταλλευτούμε για να μην έχουμε απώλεια πόρων. Εδώ απλώς είναι συμπληρωματικότητες με άλλα ταμεία. Να πούμε και το πιο σημαντικό αυτό θέλουμε να τονίσουμε είναι ότι υπάρχει μια πρόσκληση που θα βγει στον αέρα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αφορά το αναλυτικό δίκτυο, οι προτάσεις πρέπει να υποβληθούν το Μάρτιο του 2019. Εδώ μπορούμε να χρηματοδοτήσουμε πάνω στο αναλυτικό δίκτυο είναι 100 εκ. €. Εδώ το πιο σημαντικό κομμάτι για εμάς είναι το να προετοιμάσουμε μελέτες είτε για αυτή την περίοδο, είτε για την επόμενη. Οδικά σιδηροδρομικά λιμενικά. Άρα ένα κομμάτι το οποίο μας αφορά μπορούμε να υποβάλλουμε προτάσεις θα σας στείλουμε την πρόσκληση και θα παρακαλούσαμε για την ενεργοποίησή σας ώστε να ωριμάσουμε έργα για την προγραμματική. Είναι πάρα πάρα πολύ κρίσιμο και πολύ χρήσιμο εργαλείο για την δουλειά μας. Ευχαριστώ πολύ.

κ. Αντώνης Ψαράκης: σας ευχαριστώ και τους δύο. Παναγιώτη και Γιώργο. Αναφορικά με τα ημιτελή που έκανες μια αναφορά Παναγιώτη να πω ότι είμαστε στο τελικό στάδιο κλεισίματος και των 4 έργων που απομένουν. Είναι καθαρά

διαδικαστικό αφού τα έργα είναι ολοκληρωμένα και λειτουργικά. Να μπορούμε λίγο στην ουσιαστικά προτελευταία ενότητα η οποία αφορά την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021-2027 όπου η Σταυρούλα η Πελεκάση θα μας παρουσιάσει την πορεία διαπραγμάτευσης και στρατηγικού σχεδιασμού για την νέα περίοδο. Και στη συνέχεια η κ. Κουρούση από την ΕΥΣΕΚΤ θα μας εισηγηθεί σχετικά με τον νέο κανονισμό του κοινωνικού ταμείου.

κ. Πελεκάση Σταυρούλα: Ευχαριστώ και πάλι. Αν και είμαστε στην 4^η επιτροπή παρακολούθησης της περιόδου 2014-2020 πρέπει να ομολογήσω ότι τόσο χθες όσο και σήμερα η νέα προγραμματική περίοδος αναφέρθηκε πάρα πολύ και χαίρομαι γιατί είναι πολύ σημαντικό να προετοιμαστούν οι Περιφέρειες ώστε τα προγράμματα που θα υποβληθούν να είναι όσο το δυνατόν έτοιμα για άμεση υλοποίηση. Σε κάθε περίπτωση η νέα προγραμματική περίοδος 2021-2027 ξεκίνησε να συζητείται ουσιαστικά με την υποβολή από την επιτροπή την πρόταση κανονισμού για το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο που ουσιαστικά αναφέρεται στον νέο προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής ένωσης για τα έτη 2021-2027. Αυτό έγινε το Μάιο του 2018 μόλις πρόσφατα και αμέσως μετά παρουσιάστηκε και η πρόταση του κανονισμού για την πολιτική της συνοχής. Φυσικά και τους επιμέρους κανονισμούς οι οποίοι είναι το ΕΤΠΑ ΕΚΤ class ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ ΕΤΘΑ ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΥΛΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ εργαλείο διαχείρισης συνόρων και εσωτερικής ασφάλειας, αυτά είναι καινούργια για εμάς, είναι αλήθεια, οπότε αποτελεί μια σημαντική αλλαγή για την πολιτική της συνοχής. Επίσης αυτό που πρέπει να τονίσουμε ότι δεν περιλαμβάνεται το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Για να μιλήσουμε λίγο με τα χρήματα που είναι πολύ σημαντικά ο συνολικός προϋπολογισμός της ευρωπαϊκής ένωσης είναι 1,35 τρις σε τιμές του 2018 και αυτό που πρέπει όλοι να λάβουμε υπόψη μας είναι ότι ο προϋπολογισμός αυτός αντανάκλα τις βασικές εξελίξεις τις βασικές αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί στον ευρωπαϊκό χώρο αυτά τα χρόνια. Πολύ σημαντική είναι η επικείμενη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση που προφανώς όπως όλοι καταλαβαίνουμε δημιουργεί ένα πολύ σημαντικό κενό στον προϋπολογισμό. Η ανάγκη ύπαρξης μακροχρόνια υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και φυσικά και διάφορων άλλων πολιτικών προκλήσεων και προτεραιοτήτων οι οποίες έχουν παρουσιαστεί τα τελευταία χρόνια. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι μια ανασυγκρότηση μια προσαρμογή των προτεραιοτήτων που ξέραμε μέχρι τώρα στον προϋπολογισμό η οποία όπως διαφαίνεται υπάρχει αύξηση των πόρων στους τομείς έρευνας και καινοτομίας όσον αφορά τη μετανάστευση, τη διαχείριση συνόρων, ασφάλεια και άμυνα. Ενώ ταυτόχρονα μείωση της πολιτικής συνοχής και της κοινής αγροτικής πολιτικής. Ιδιαίτερα για την Ελλάδα αποτελεί πολύ μεγάλο σημείο προβληματισμού η αποδυνάμωση της πολιτικής συνοχής, η οποία παρουσιάζεται τόσο με τη μείωση των πόρων, αλλά όχι μόνο με αυτό. Ακόμα και η ένταξη της πολιτικής συνοχής μέσα στο format αν μπορούμε να πούμε του προϋπολογισμού έχει μεταφερθεί από sap sending σε sap sailing , το οποίο ακόμα και για εμάς δεν είναι τόσο κατανοητό αλλά οι συνάδελφοι που ασχολούνται άμεσα με αυτό μου εξήγησαν ότι οποιαδήποτε αδιάθετα με αυτή την αλλαγή, οποιοδήποτε αδιάθετοι πόροι δεν θα πάνε πλέον στην πολιτική

της συνοχής, δεν παραμένουν στην πολιτική της συνοχής αλλά μπορεί να πάνε σε οποιαδήποτε άλλη πολιτική που είναι στο ίδιο κεφάλαιο. Επίσης ένα άλλο σημείο προβληματισμού αποτελεί η τοποθέτηση του ΕΚΤ στο υποκεφάλαιο κοινωνικής συνοχής και αξίας με διακριτό προϋπολογισμό είναι αλήθεια αλλά για το οποίο δεν ξέρουμε ποιος θα είναι ο τρόπος κατανομής στα κράτη μέλη. Μιλώντας συγκεκριμένα για την Ελλάδα οι πόροι οι οποίοι είναι για την Ελλάδα – πρέπει να πούμε καταρχήν ότι είναι η πρώτη φορά που η πολιτική επιτροπή εκτός από την παρουσίαση μεθοδολογίας κατανομής του προϋπολογισμού στα κράτη μέλη – είπε και για πρώτη φορά ποιο είναι το ποσό το οποίο εκτιμά ή το οποίο θέτει στο τραπέζι κατά τη διαπραγμάτευση ότι πρέπει να πάρει κάθε Χώρα. Για την Ελλάδα το ποσό αυτό είναι 19,2 δις μιλάμε για τιμές 2018, έναντι του 17,8 δις που ήταν σε τιμές του 2018 για το 2014-2020. Φυσικά δεν επαναπαυόμαστε με αυτή την αύξηση, γίνονται προσπάθειες για αύξηση του ποσού, προκειμένου να πάρουμε όσο το δυνατόν περισσότερα χρήματα μπορεί η Χώρα. Όσον αφορά τις κατηγορίες παρέμβασης, αυτές καθορίζονται στη βάση του 75% και του 100% του κατά κεφαλήν ΑΕΠ του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27. Όσον αφορά την Ελλάδα έχουμε από τις 13 περιφέρειες οι 11 κατατάσσονται σε λιγότερο αναπτυγμένες και οι 2 ενώ του Αιγαίου και Αττικής είναι περιοχές Περιφέρειας σε μετάβαση. Για τα κριτήρια κατανομής. Το ΕΠ είναι το κλασικό κριτήριο που εφαρμόζεται και χρησιμοποιείται πάντα και φυσικά ήταν και ένα βασικό στοιχείο για την επόμενη περίοδο. Ακόμα κριτήρια που σχετίζονται με ανεργία, με εκπαίδευση και πληθυσμό. Πέραν αυτών όμως των συνηθισμένων υπήρχαν και δύο νέα κριτήρια τα οποία παραδόξως η Χώρα μας δεν έχει καταφέρει καθόλου να ωφεληθεί αν και γίνονται πολλές προσπάθειες στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης. Τα δύο αυτά κριτήρια είναι η μετανάστευση σε Κράτη μέλη εκτός της Ευρωπαϊκής ένωσης και εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα που υπερβαίνουν τα όρια που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή επιτροπή για το 2020-2030 δηλαδή για το 2030. Όσον αφορά το 1^ο κριτήριο αυτό όσο παράδοξο και αν ακούγεται για την περίοδο 2013-2016 η οποία είναι αυτή η οποία εξετάζεται, λόγω της πολύ μεγάλης κρίσης, της πολύ μεγάλης ανεργίας η οποία υπήρχε και εξακολουθεί να υπάρχει στη Χώρα, το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταναστών που είχαν έρθει στην Ελλάδα ήρθε αλλά ταυτόχρονα έφυγε από τη Χώρα. Οπότε ο αριθμός που έχει μείνει είναι πολύ μικρός και επί της ουσίας δεν μπορούμε να καταφέρουμε να εκμεταλλευτούμε το βασικό θέμα που έχει η Χώρα γιατί η εισροή μείον την εκροή δεν δίνει ποσό με βάση τη μεθοδολογία. Επαναλαμβάνω μεθοδολογία η οποία είναι ζήτημα διαπραγμάτευσης. Όσον αφορά το 2^ο κριτήριο οι εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα επίσης πάλι λόγω της κρίσης και της εκτενούς κρίσης που υπάρχει, έχουμε μείωση κατανάλωσης ενέργειας με αποτέλεσμα να πιάνουμε το στόχο του 2030 χωρίς να χρειαστεί να κάνουμε κάτι άλλο. Επαναλαμβάνω ότι όλα αυτά αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης τόσο οι μεθοδολογίες όσο και τα επιμέρους στοιχεία κατανομής του προϋπολογισμού τα οποία είναι σε εξέλιξη. Αναφερόμενη στο πλαίσιο των προτάσεων κανονισμού μπορούμε να πούμε κάποια βασικά στοιχεία. Είναι ότι από εκεί που είχαμε 11 θεματικούς στόχους, τώρα έχουμε 11 στόχους πολιτικής policy objectives όπως λέγονται, μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει μια σύμπτυξη των 11. Αυτό που ουσιαστικά λείπει είναι η διοικητική μεταρρύθμιση η οποία δεν

προβλέπεται δεν περιλαμβάνεται στους πέντε στόχους αλλά υπάρχει ένας ειδικός προϋπολογισμός ο οποίος διαχειρίζεται κεντρικά από υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής ένωσης, με ότι αυτό συνεπάγεται. Σημειώνω ότι τα θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που άπτονται της διοικητικής μεταρρύθμισης περιλαμβάνονται στους νέους στόχους. Από εκεί και ύστερα για τη θεματική συγκέντρωση η οποία υπάρχει γενικά μπορούμε να πούμε ότι 35% των πόρων πηγαίνουν σε δράσεις έρευνας και καινοτομίας ΤΠΕ ενίσχυση μικρομεσαίων, 30% σε πράσινες δράσεις ενέργειας περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής και 35% σε δίκτυα μεταφορών και άλλων υποδομών. Και σε συνέχεια όλων αυτών που έχει πει ο κ. Ψαράκης και χθες και σήμερα για την προετοιμασία της Περιφέρειας στις ολοκληρωμένες χωρικές παρεμβάσεις, βλέπουμε ότι δίνεται μια έμφαση στον νέο κανονισμό, υπάρχει και αύξηση του ποσού που δεσμεύεται από 5 σε 6%. Άρα είναι πολύ θετικό ότι η Περιφέρεια προετοιμάζεται έντονα και ενεργά για αυτού του είδους τις παρεμβάσεις. Τελειώνοντας θα ήθελα να πω ότι οι κανονισμοί παρουσιάστηκαν το Μάιο του 2018, η διαπραγμάτευση τους στις ομάδες δράσεων του συμβουλίου ξεκίνησε το Σεπτέμβριο είναι πολύ απαιτητικές, γίνεται ας το πούμε ανά μπλοκ, έχουν χωριστεί ανά ομάδες άρθρα και για τη διαπραγμάτευση των οποίων υπάρχει στενή συνεργασία όλων των φορέων. Οι διαδικασίες είναι απαιτητικές όχι μόνο για τη διαπραγμάτευση των κανονισμών αλλά και για την απαιτούμενη προετοιμασία που θέλουμε εν όψει της νέας περιόδου, την προετοιμασία μελετών, την εκπλήρωση των νέων αιρεσιμοτήτων *endipling condition* όπως λέγεται και γενικά στο πλαίσιο αυτό το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης έχει κάνει μια συνεργασία με τον ΟΟΣΑ έχει αναθέσει ουσιαστικά στον ΟΟΣΑ να κάνει μια μελέτη περιφερειακής ανάπτυξης για τη Χώρα στην οποία θα ληφθούν υπόψη όχι μόνο η Χώρα ως σύνολο αλλά και οι 13 Περιφέρειες. Αναμένουμε να γίνουν αν μπορούμε να πούμε 13 προφίλ των Περιφερειών. Στο πλαίσιο αυτό θα γίνουν και συνεντεύξεις των εμπειρογνομόνων του ΟΟΣΑ με τους αρμόδιους φορείς κάθε Περιφέρειας. Έχουμε ξεκινήσει έγινε μια πρώτη συνάντηση την προηγούμενη εβδομάδα με Αττική και Στερεά Ελλάδα και αυτό που θέλω να πω είναι ότι δυστυχώς για θέμα χρόνου και κόστους δεν μπορούν να γίνουν 13 επισκέψεις να πάνε στις 13 Περιφέρειες, γίνεται μια ομαδοποίηση των Περιφερειών. Οπότε η Πελοπόννησος θα πάει μαζί με άλλες 3 περιμένω Περιφέρειες που γειτνιάζουν ώστε να μπορέσουμε να μαζέψουμε όλους τους αρμόδιους φορείς για θέματα που καλύπτουν όλο το φάσμα της ανάπτυξης μιας Περιφέρειας και της Χώρας από τουρισμό, πολιτισμό, γεωργία, ανάπτυξη, μικρομεσαίες όλα τα θέματα τα οποία εξετάζουμε και στα οποία αυτή τη στιγμή από τον καινούργιο χρόνο θα γίνει θα σας ενημερώσουμε έγκαιρα προκειμένου να έρθουν οι άνθρωποι οι οποίοι έχουν γνώση των θεμάτων, απλά θα θέλαμε να τονίσουμε τώρα που έχουμε παρουσία της Περιφέρειας και όλων των φορέων ότι είναι πολύ σημαντική η συμμετοχή της Περιφέρειας σε αυτή τη μελέτη και η εισροή στοιχείων από τους ανθρώπους που έχουν άμεση εικόνα του τι συμβαίνει στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Ευχαριστώ πολύ. Και τώρα η συνάδελφος κ. Κουρούση θα παρουσιάσει το πρόγραμμα για τον κανονισμό του ΕΥΣΕΚΤ.

κ. Κουρούση Εμμανουέλα: Καλησπέρα και από μένα. Από την ειδική υπηρεσία συντονισμού του ΕΚΤ. Σε συνέχεια όσων είπε η συνάδελφος θα δώσω μερικές παραπάνω πληροφορίες για το νέο ευρωπαϊκό κοινωνικό ταμείο. Το ΕΚΤ + όπως θα λέγεται. Καταρχήν να πούμε ότι οι πολιτικές και οι προτεραιότητες που θα υποστηρίζει το καινούργιο ΕΚΤ συν δεν αλλάζουν από αυτό που ξέρουμε δηλαδή την απασχόληση, παραγωγικότητα, κινητικότητα εργαζομένων, εκπαίδευση κατάρτιση και κοινωνική ένταξη. Αυτό το οποίο πρέπει να πούμε είναι ότι ο γενικότερος στόχος πολιτικής στον οποίο θα συμβάλουν οι δράσεις του ΕΚΤ πρέπει να εξυπηρετεί την προώθηση της αποδοτικότερης και πιο ανθεκτικής κοινωνικής Ευρώπης που είναι ο στόχος από τους 5 που ανέφερε η συνάδελφος που αφορά το ΕΚΤ, την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τη συμβολή στην υλοποίηση των κατευθυντηρίων γραμμών και των ειδικών ανά Χώρα συστάσεων που εγκρίνονται στα πλαίσια του κάθε εξαμήνου. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό να το καταλάβουμε γιατί σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό οι δράσεις που θα χρηματοδοτεί το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο θα πρέπει να ικανοποιούν ακριβώς και να συμβάλουν στην ικανοποίηση αυτών των κατευθυντηρίων που θα βγαίνουν από το ευρωπαϊκό εξάμηνο. Η βασική αλλαγή που φέρνει ο καινούργιος κανονισμός ΕΚΤ + είναι η συγχώνευση 5 ταμείων. Όπως βλέπετε στη διαφάνεια δεν είναι μόνο το ΕΚΤ αυτό που ξέρουμε από την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, είναι και η απασχόληση των νέων, είναι το ταμείο για τους απόρους το ΤΕΒΑ που έχουμε σε αυτή την περίοδο, το ΕΑΣΚ για την καινοτομία και ένα πρόγραμμα για την υγεία – όχι δράσεις υγείας που ξέρουμε στα πλαίσια του ΕΚΤ- αλλά άλλες δράσεις που αφορούν αντιμετώπιση επιδημιών, σπάνιων ασθενειών, βιωσιμότητα συστημάτων υγείας και τα λοιπά. Τα 5 αυτά ταμεία που συγχωνεύονται δεν υλοποιούνται όλα με τον ίδιο τρόπο. Τα τρία πρώτα υλοποιούνται με τη μέθοδο της επιμερισμένης διαχείρισης, αυτό δηλαδή που ξέρουμε με τα ΕΣΠΑ, τα άλλα δύο υλοποιούνται με άμεση έμμεση διαχείριση από την Ευρωπαϊκή επιτροπή. Και αυτός ο λόγος ότι έχουμε και τις τρεις μορφές υλοποίησης ταμείων σε έναν κανονισμό δίνει και τη δομή του καινούργιου κανονισμού του ΕΚΤ που χωρίζεται σε τρία σκέλη ανάλογα με τον τρόπο υλοποίησης. Αυτό που πρέπει να πούμε είναι ο κανονισμός του ΕΚΤ έρχεται να συμπληρώσει τον κανονισμό των γενικών διατάξεων, ο οποίος προσδιορίζει τους στόχους πολιτικής, τις ρυθμίσεις προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης, τη διαχείριση και τον έλεγχο, την ενημέρωση και την επικοινωνία δηλαδή όλα τα βασικά δεδομένα. Επομένως για να έχει κάποιος μια καλή αντίληψη του κανονισμού του ΕΚΤ θα πρέπει υποχρεωτικά να έχει διαβάσει και το γενικό κανονισμό. Είπαμε ότι οι θεματικοί στόχοι αυτής της περιόδου γίνονται στόχοι πολιτικής. Από τους 5, ο 4^{ος} στόχος είναι αυτός ο οποίος συμβάλει το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Οι ειδικοί στόχοι είναι αυτοί που στην τρέχουσα περίοδο λέμε επενδυτικές προτεραιότητες. Το ΕΚΤ + έχει 11 ειδικούς στόχους αυτούς που βλέπετε στη διαφάνεια που αντιστοιχούν στις επενδυτικές προτεραιότητες που ξέρουμε από την τρέχουσα περίοδο. Αυτοί οι στόχοι διακρίνονται, κατηγοριοποιούνται μάλλον σε 3 ομάδες : απασχόληση- εκπαίδευση- ένταξη. Υπάρχει ειδική αναφορά στους υπηκόους τρίτων χωρών και στην αντιμετώπιση της υλικής στέρησης, το πρόγραμμα δηλαδή που μέχρι σήμερα λέγαμε ΤΕΒΑ. Και συνεισφορά του ΕΚΤ σε ειδικούς

στόχους, στόχων εκτός του ΕΚΤ και κυρίως για την έξυπνη και πιο πράσινη Ευρώπη. Όσον αφορά τις οριζόντιες αρχές, όλα τα προγράμματα του ΕΚΤ + θα πρέπει να διασφαλίζουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλη την προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση. Θα πρέπει να προωθείται η μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στην οικογενειακή και κοινωνική φροντίδα, ιδίως για εκείνους που αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις. Και δεν θα πρέπει να υποστηρίζεται καμία δράση που συμβάλει στο διαχωρισμό ή στον κοινωνικό αποκλεισμό. Όσον αφορά τη συνέπεια και τη θεματική συγκέντρωση. Είπαμε ότι οι πόροι του ΕΚΤ+ θα πρέπει να επικεντρωθούν στις προκλήσεις που προσδιορίζονται από το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και από τα Ευρωπαϊκά εξάμηνα και να λαμβάνουν υπόψη τον πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Για το λόγο αυτό ένα κατάλληλο ποσό πόρων το οποίο από τον κανονισμό του ΕΚΤ δεν προσδιορίζεται αυτή τη στιγμή, θα πρέπει να διατίθεται για την υποστήριξη των ειδικών συστάσεων ανά Κράτος Μέλος και των προκλήσεων στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών εξαμηνών. Ένα ποσοστό τουλάχιστον 25% θα πρέπει να διατίθεται για την κοινωνική ένταξη εκ των οποίων ένα τουλάχιστον 2% για το πρώην ΤΕΒΑ το πρόγραμμα για τους άπορους. Στις χώρες τις οποίες η ανεργία των νέων εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης είναι πάνω από τον αντίστοιχο μέσο όρο στην Ευρώπη θα πρέπει τουλάχιστον 10% των πόρων να δεσμεύονται για δράσεις για αυτή την ομάδα και αν το ποσοστό ανεργίας δεν μειωθεί στην ενδιάμεση χρονιά αξιολόγησης θα πρέπει να συνεχίσουν να δεσμεύονται άλλοι τόσοι πόροι 10% των υπόλοιπων χρημάτων και για τα δύο τελευταία έτη. Επίσης θα πρέπει ένα κατάλληλο ποσό να δεσμεύεται για την ενίσχυση των ικανοτήτων, την εταιρική σχέση όπως υπάρχει σχετικό άρθρο, των κοινωνικών εταίρων, των φορέων της κοινωνίας των πολιτών. Με βάση αυτά που είπαμε για τη θεματική συγκέντρωση θα πρέπει να υπάρχουν ξεχωριστοί άξονες ένας για το ΤΕΒΑ, ένας για την απασχόληση των νέων και ένας ή περισσότεροι για τις κατευθύνσεις που θα βγάζουν τα ευρωπαϊκά εξάμηνα. Επίσης σε ξεχωριστό στόχο θα είναι οι δράσεις που θα συμβάλλουν στην κοινωνική καινοτομία και τον κοινωνικό πειραματισμό και οι δράσεις οι οποίες αφορούν τα χωρικά, τα ΤΑΠΤΟΚ και οι πιλοτικές δράσεις μικρής κλίμακας που τώρα γίνονται από πρόγραμμα ΕΑΣ. Η επιλεξιμότητα δεν αλλάζει ριζικά, αυτό το οποίο εμφανίζεται στον καινούργιο κανονισμό του ΕΚΤ και είναι από τα σημεία διαβούλευσης με τα Κράτη Μέλη είναι η πρόβλεψη ότι όσον αφορά τις άμεσες δαπάνες προσωπικού δεν θα πρέπει να είναι υψηλότερες από το 100% της συνήθως αμοιβής για το συγκεκριμένο επάγγελμα στο Κράτος Μέλος βάσει στοιχείων της eurostat. Είναι μια πρόβλεψη που έχει δημιουργήσει θέματα μεταξύ των κρατών μελών και της επιτροπής και ούτε η ίδια η επιτροπή ακόμα γνωρίζει το πώς αυτό μπορεί να εφαρμοστεί στην πράξη. Για τους δείκτες δεν θα πω τίποτα, γιατί τα είπε η συνάδελφος. Το μόνο που θα πω είναι ότι οι προβλέπεται μια ρήτρα ώστε όταν υπάρχουν στοιχεία σε μητρώα ή ισοδύναμες πηγές τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέπουν στις διαχειριστικές αρχές να αποκτούν τα εν λόγω στοιχεία από τα μητρώα ή τις ισοδύναμες πηγές για να μη χρειάζεται παραπάνω κόπος για τη συλλογή τους. Μια που μιλάω πριν δώσω το λόγο θα ήθελα να κάνω μια μικρή ενημέρωση για κάποιες οριζόντιες αξιολογήσεις στις οποίες συμβάλει η υπηρεσία μας : είναι η αξιολόγηση για τη δράση της εναρμόνισης – που είπε και ο κ.

Παυλάκης προηγουμένως- αλλά για το σύνολο της Χώρας που υλοποιείται και από τα 13 περιφερειακά και από το τομεακό απασχόλησης, μια μελέτη η οποία έχει ολοκληρωθεί και σύντομα σε συνεργασία με τη διαχειριστική αρχή του τομεακού για απασχόληση και κατάρτιση, η οποία πλήρωσε τη μελέτη θα διαχυθούν τα αποτελέσματά της. Όσον αφορά την αξιολόγηση για τη δράση, για τις δομές γυναικών, παρότι άργησαν οι προδιαγραφές να βγουν, συμβασιοποιείται και τα αποτελέσματα αναμένονται σε έξι μήνες, είναι μελέτη που χρηματοδοτεί η ΕΥΣΕΚΤ. Τέλος πάλι σε συνεργασία με το τομεακό για την απασχόληση και την κατάρτιση, θα εξειδικευτεί και θα ολοκληρωθεί μέσα στο 2019 η μελέτη αξιολόγησης για την παράλληλη στήριξη. Όσον αφορά μελέτες αξιολόγησης που έχει το καθένα επιχειρησιακό και το δικό σας για δράσεις ΕΚΤ οι οποίες είναι οριζόντιες σε όλες τις Περιφέρειες σε συνεργασία θα μπορούμε να δούμε βάσει της ωριμότητας των δράσεων να ξαναδούμε τον προγραμματισμό σας. Και ένα τελευταίο σημείο όσον αφορά τις δράσεις του ΕΚΤ που εξειδικεύονται σε αυτή την επιτροπή παρακολούθησης, επειδή τα έγγραφα εξειδίκευσης που περιλαμβάνονται στο φάκελο έχουν πάρα πολλές πληροφορίες και λεπτομέρειες οι οποίες μπορεί στην πορεία να χρειαστεί σε ορισμένα σημεία που δεν αλλάζουν το χαρακτήρα των δράσεων ούτε επηρεάζουν βασικά χαρακτηριστικά τους, θα πρέπει να τροποποιηθούν για την καλύτερη υλοποίηση, προτείνουμε να δοθεί εξουσιοδότηση στη διαχειριστική αρχή να προβεί σε μικρές τέτοιες αλλαγές προκειμένου να υλοποιηθούν οι δράσεις κανονικά.

κ. Αντώνης Ψαράκης: Εμμανουέλα ευχαριστούμε πάρα πολύ, πράγματι θα κινηθούμε σε αυτό το μήκος κύματος που λες ακριβώς με την υιοθέτηση κάποιων μικρών αλλαγών ή σχολίων ανάλογα με την περίπτωση, χωρίς να αλλάζει ο βασικός χαρακτήρας των δράσεων. Να περάσουμε και στον κ. Χατζηπαραδείση, με μια παρουσίαση από τη γενική γραμματεία έρευνας και τεχνολογίας.

κ. Χατζηπαραδείσης Αστέρης: Ευχαριστούμε για την ευκαιρία που δίνετε. Κάνουμε αυτή τη δουλειά σε όλες τις επιτροπές παρακολούθησης δείχνοντας πως πήγε η κάθε Περιφέρεια στις εθνικές δράσεις, την εθνική στρατηγική εξειδίκευσης. Για την Περιφέρεια Πελοποννήσου τα στοιχεία που έχουμε δεν είναι άσχημα. Δηλαδή βλέπουμε εδώ ότι το σύνολο των εντάξεων είναι 7.300.000,00 €. Αν δούμε σε σύγκριση με άλλες Περιφέρειες δεν είναι πολύ ψηλά, αλλά πάντως και αυτά εδώ τα οποία είναι οριστικά στοιχεία είναι αρκετά σημαντικά. Στο θεματικό τομέα αυτόν που λέει για τις ερευνητικές υποδομές εδώ τα χρήματα είναι πολύ λίγα. Προφανώς κάποιο έργο του Πανεπιστημίου θα πρέπει να έχει ενταχθεί. Τα υπόλοιπα όμως όσον αφορά τις ενισχύσεις είναι ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και μάλιστα το κομμάτι που αφορά τις επιχειρήσεις. Βλέπετε από τα 7.200.000,00 τα 5.800.000,00 είναι για επιχειρήσεις. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει ένα δυναμικό στην Περιφέρεια, επιχειρηματικό δυναμικό το οποίο αν κινητοποιηθεί κατάλληλα μπορεί να συμβάλει, γιατί τα έργα αυτά ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία των επιχειρήσεων και κατά συνέπεια την ανάπτυξη της Περιφέρειας. Οι φορείς οι οποίοι συμμετείχαν ήταν 51, βλέπουμε εδώ από τις οποίες 38 ήταν περιφέρειες, 4 μεγάλες είναι η τελευταία γραμμή κάτω, 4 μεγάλες επιχειρήσεις όπου 8 μεσαίες, 12 μικρές, 14 πολύ μικρές. Έχει δηλαδή μια καλή κατανομή αν λάβουμε υπόψιν τη διάρθρωση που έχουν οι επιχειρήσεις στην Ελληνική Επικράτεια. Από τους τομείς τους οποίους

κινητοποιήθηκε ο πρώτος είναι η τεχνολογίας πληροφορίας και επικοινωνιών, 2^{ος} είναι τουρισμός, πολιτισμός όπως αναμένονταν, 3^{ος} η αγροδιατροφή και μετά η υγεία. Οι Δήμοι στους οποίους είναι εγκαταστημένοι οι φορείς φαίνεται ότι η Τρίπολη είναι πρώτη, η Κόρινθος δεύτερη, η Καλαμάτα τέταρτη. Έχουμε και τρεις ειδικές δράσεις που είναι ανοιχτή καινοτομία στον πολιτισμό το υδατοκαλλιέργεια βιομηχανικά υλικά, εδώ ο αριθμός των προτάσεων φαίνεται, δεν έχουμε τα τελικά στοιχεία γιατί βρίσκονται υπό τελική αξιολόγηση. Η Πελοπόννησος δεν φαίνεται να έχει πάει ιδιαίτερα καλά σε αυτή, βρίσκεται πολύ χαμηλά, στις τελευταίες θέσεις. Οι επόμενες προκηρύξεις είναι το Ερευνώ Δημιουργώ Καινοτομώ που χρηματοδοτεί συνεργατικά έργα και έχει 5 παρεμβάσεις, έχει γίνει μια προδημοσίευση στις 8 Σεπτεμβρίου, θα ακολουθήσει όταν το πληροφοριακό σύστημα για τις κρατικές ενισχύσεις είναι έτοιμο, η κανονική προκήρυξη. Εδώ λοιπόν έχουμε Έρευνα και Ανάπτυξη από επιχειρήσεις, έχουμε συμπράξεις συνεργατικά έργα, έχουμε αξιοποίηση αλλά έχουμε και τη σφραγίδα αριστείας στο seal of excellence και εταιρίες spin off. Να μην σας αναλύσω την κάθε μία από αυτές, είναι γνωστές στους χρήστες γενικά. Πάμε παρακάτω. Οι μελλοντικές προκηρύξεις είναι τα cluster, τα competent center και technology transfer organization, οι οποίες είναι στο pipeline, είναι για να βγουν και αυτές. Στην Περιφέρεια η Γενική Γραμματεία Έρευνας ως εθνικός φορέας μπορεί να προσφέρει και άλλες υπηρεσίες, όπως είναι οι αξιολογητές. Έχουμε στείλει σε πολλές Περιφέρειες αξιολογητές οι οποίες χρειάζονται για να αξιολογήσουν τα ερευνητικά τους έργα. Υπάρχουν 3,5 χιλ. πιστοποιημένοι και 5,200 εγγεγραμμένοι. Ο μηχανισμός παρακολούθησης είναι ένας τρόπος για να παρακολουθήσουμε πως πάει η εθνική RIS αλλά και μια σειρά από άλλες δράσεις αποτίμησης και αυτές είναι οι ιστοσελίδες που μπορείτε να ζητήσετε πληροφορίες. Εδώ ήθελα να προσθέσω και εγώ ευχαριστώντας για τη δυνατότητα που μας δίνετε ότι είμαστε στη διάθεσή σας αν θέλετε να προχωρήσετε ορισμένες δράσεις, να κάνουμε μια συνάντηση είτε στην Πελοπόννησο, είτε στην Αθήνα, για να δούμε πως θα βάλουμε τα επόμενα βήματα γιατί η υπόθεση της ris όπως θα έχετε πληροφορηθεί φαντάζομαι είναι και υπόθεση της επόμενης προγραμματικής περιόδου και μάλιστα από τους υπολογισμούς που έχουμε κάνει θα έχει πολλαπλάσιο budget σε σχέση με την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Κατά συνέπεια έχει σημασία να ξεκινήσουμε και από αυτή την προγραμματική περίοδο μία δουλειά υποδομής ώστε να μπορέσουμε να ξεκινήσουμε την υλοποίηση και να είμαστε έτοιμοι για την επόμενη προγραμματική περίοδο, διότι αυτό που μας λείπει είναι το institutional capacity όπως λέγεται δηλαδή η θεσμική ικανότητα για να υλοποιήσουμε τέτοιες πολύπλοκες άυλες δράσεις όπως είναι οι δράσεις έρευνας και καινοτομίας, ανταγωνιστικότητας και λοιπά. Χρειάζεται δηλαδή σχεδιασμός όχι μόνο δράσεων αλλά και σχεδιασμός της υλοποίησης αυτών. Και εδώ είμαστε στη διάθεσή σας εάν χρειάζεστε κάποια υποστήριξη και κάποια συνεργασία. Ευχαριστώ πολύ.

κ. Αντώνης Ψαράκης: Ευχαριστούμε πολύ κ. Χατζηπαραδείση είναι πολύ ενδιαφέροντα αυτά που μας λέτε και θα γίνει συνάντηση. Στο σημείο αυτό θα ήθελα πριν δώσω το λόγο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που είναι μαζί μας σήμερα αν υπάρχει κάποια παρέμβαση, κάποιο άλλο σημείο της διαδικασίας που θέλει κάποιος να σχολιάσει, να παρατηρήσει, να πει απόψεις ή κάτι άλλο. Νομίζω ότι προσωπικά δεν έχω ξεχάσει κάποιον αλλά λέω σε κάθε περίπτωση αν υπάρχει κάτι που είναι να κατατεθεί. Παρακαλώ. Συστηθείτε. Ανοίξτε το μικρόφωνο και πείτε μας.

κ. Καρούνου Αθανασία: Είμαι μέλος του Γενικού Συμβουλίου της γενικής συνομοσπονδίας ατόμων με αναπηρία. Δεν διαθέτω ιδιαίτερη εμπειρία στα θέματα ΕΣΠΑ και γενικά των επιχειρησιακών προγραμμάτων, όμως συζητώντας με τους

συναδέλφους του τεχνικού γραφείου που διαθέτει η ΕΣΑΜΕΑ θεωρούμε ότι πρέπει να επισημάνουμε – μπορώ για άλλη μία φορά- την ανάγκη εφαρμογής της προσβασιμότητας, όχι μόνο σε στοχευμένες δράσεις που αφορούν τα ίδια τα άτομα με αναπηρία αλλά και σε όλες τις γενικές δράσεις που απευθύνονται δηλαδή στο γενικό πληθυσμό, είτε αυτές υλοποιούνται στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων και των ΣΒΑΑ, είτε ως μεμονωμένες παρεμβάσεις που αφορούν αναπλάσεις, αναβαθμίσεις χώρων, αρχαιολογικών χώρων ή μνημείων, αξιοποίηση του φυσικού αποθέματος, έργα στον τομέα της υγείας, εκπαίδευσης ή και ακόμα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, του επιχειρείν δηλαδή ή της ανάπτυξης υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης και άλλα. Ιδιαίτερη σημασία δίνουμε στην αύξηση του προϋπολογισμού της δράσης που αφορά στην αναβάθμιση των δομών εκπαίδευσης στα σχολεία για παράδειγμα, θεωρώντας ότι έτσι διασφαλίζονται περισσότεροι πόροι για να βελτιωθεί σημαντικά η προσβασιμότητα αυτών των δομών σε μαθητές και καθηγητές ή και στο υπόλοιπο προσωπικό άτομα με αναπηρία. Επίσης σημαντική θεωρούμε μια υπενθύμιση σχετικά με το θέμα της υποστήριξης της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας, δράσης όπως οι δράσεις ενισχύσεων υφιστάμενων και νέων επιχειρήσεων επιδότηση ενοικίου ROMA και λοιπά, στις οποίες εκτός της διασφάλισης της προσβασιμότητας θα πρέπει να προβλέπονται θετικά μέτρα υπέρ των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, όπως επιπλέον μοριοδότηση σε επιχειρήσεις επιχειρηματίες με αναπηρία ή με μέλος με αναπηρία ή σε εργαζόμενο με αναπηρία και λοιπά. Θεωρούμε δηλαδή πολύ σημαντικό εν κατακλείδι να υπάρχει αυξημένη μοριοδότηση για τα άτομα με αναπηρία σε όλες τις προκηρύξεις και όχι μόνο σε αυτές που αφορούν τα ίδια τα άτομα με αναπηρία, όπως επίσης να υπάρχει και προσβασιμότητα όχι μόνο σε υποδομές όπου είναι εξυπηρετούμενο το άτομο με αναπηρία ως παθητικοί αποδέκτες αλλά και σε υποδομές όπου συμμετέχουν ως εργαζόμενοι. Κλείνοντας να ευχαριστήσω την Περιφέρεια Πελοποννήσου για την πολύ καλή συνεργασία που έχουμε για τα θέματα της αναπηρίας και να ευχαριστήσουμε επίσης και το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και την Εθνική Αρχή Συντονισμού του ΕΣΠΑ για την ενεργοποίηση των στεγών υποστηριζόμενης διαβίωσης, καθώς και για την παράταση της χρηματοδότησης των κέντρων διημέρευσης και ημερήσιας φροντίδας ατόμων με αναπηρία για άλλα τρία έτη. Και εδώ θα ήθελα να ρωτήσω, γνωρίζοντας και την ευαισθησία του κ. Περιφερειάρχη για την ίδρυση στέγης υποστηριζόμενης διαβίωσης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου αν έχουμε, αν υπάρχουν, αν προβλέπονται πόροι για την ίδρυση μιας τέτοιας στέγης, για την ίδρυση όχι για την λειτουργία, γιατί δεν υπάρχει καν στην Περιφέρειά μας τέτοια στέγη. Και μεταφέροντας την αγωνία όλων των γονιών που έχουν παιδιά με αναπηρία για την τύχη των παιδιών τους εάν οι γονείς φύγουν από τη ζωή.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης: Θα ήθελα να ευχαριστήσω την κ. Καρούνου και να την επαινήσω γιατί είναι στυλοβάτης μαζί με άλλους πολίτες σε αυτή την προσπάθεια που κάνουμε για να αναδείξουμε τα προβλήματα των ατόμων με ειδική αναπηρία και βέβαια θα ήθελα να πω ότι η συνεργασία αυτή έχει δώσει τη δυνατότητα ώστε για πρώτη φορά να επιτύχουμε κάποιες δομές που θα υποστηρίξουν την προσπάθεια αυτή. Από την άλλη πλευρά θέλω να πω ότι έχει απόλυτα δίκιο, εμείς το κείμενο που μας έστειλε το στείλαμε στις τρεις Δημοτικές Αρχές και στο Δήμαρχο Καλαμάτας τον κ. Νίκα, στο Δήμαρχο του Άργους και στο Δήμαρχο του Ναυπλίου τον κ. Καμπόσο και τον κ. Κωστούρο, ώστε στα αστικά να λάβουν υπόψη τους την αναγκαιότητα, μάλλον την υποχρέωσή τους, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία για την προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ σε όλους τους δημόσιους

χώρους. Εκτιμώ ότι θα το λάβουν υπόψη τους. Άλλωστε η διαχειριστική αρχή θα το δει και θα το εξετάσει προς αυτή την κατεύθυνση. Εκείνο που έχει μεγάλη σημασία και επιτρέψτε μου να το πω παρόλο που δεν είναι θέμα της επιτροπής παρακολούθησης έχουμε σχεδιάσει και βρισκόμαστε στην τελική κατάρτιση φακέλου για τη δημιουργία δύο campus για ΑΜΕΑ για μακροχρόνια διαμονή εκεί, προκειμένου να εξασφαλίσουμε την ανετότητα των ατόμων με ειδικές ανάγκες προκειμένου να εξασφαλίσουμε τη διαμονή τους και μετά την απώλεια των οικείων τους, κάτι που όπως καταλαβαίνετε η Πελοπόννησος είναι περίπου στο μέσο όρο στο 10% της πληθυσμιακής της συγκρότησης των ατόμων με ειδικές ανάγκες προκειμένου να εξασφαλίσουμε αυτή την άνετη επιβίωση των ατόμων αυτών. Μέσα σε αυτό το κέντρο, το ένα κέντρο, ο χώρος που έχει επιλεχθεί για το ένα κέντρο είναι και πρωτόγνωρο για τη Χώρα μας γιατί μέχρι τώρα δεν έχουμε τέτοια campus, θα είναι στο στρατόπεδο της Καλαμάτας, ήδη έχουμε στείλει το σχετικό αίτημα στο Υπουργείο Εθνικής Αμύνης με το οποίο το έχουμε συζητήσει καθότι και εμείς συμμετέχουμε ως partener στην αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων των στρατοπέδων και το 2^ο θα είναι στην περιοχή του Λουτρακίου σε μια πολύ ωραία έκταση που έχουμε βρει και νομίζω ότι θα βρούμε τρόπο για να χρηματοδοτήσουμε με την ίδρυση αυτών των πάρκων. Εκεί μέσα θα υπάρχει και εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, ώστε να είναι και μία οικονομική οντότητα. Να δώσουμε λύση στον επαγγελματικό προσανατολισμό των πολιτών, των συμπολιτών μας αυτών προκειμένου να στηριχθούν στις δυνάμεις τους, να παράγουν οικονομία, να παράγουν αποτέλεσμα το οποίο θα το χρησιμοποιούν για την πιο άνετη διαβίωσή τους. Ευχαριστώ την κ. Καρούνου που μου έδωσε αυτή τη δυνατότητα να μεταφέρω κάποιες σκέψεις. Και θέλω αν είναι δυνατόν αυτό ως στόχος να συμπεριληφθεί στα αποτελέσματα της συζήτησης αυτής, στα συμπεράσματα.

κ. Ψαράκης: Ναι θα το καταγράψουμε στα συμπεράσματα. Νομίζω ότι ο ΕΣΑΜΕΑ είναι πάντα συμμετοχος και συνεργάτης της προσπάθειας που κάνουμε. Για αυτό λοιπόν και σε όλα τα ολοκληρωμένα χωρικά και όχι μόνο – δεν σημαίνει ότι στα υπόλοιπα δεν γίνεται – αλλά ειδικά στις στρατηγικές που εκπονήθηκαν, προσπαθήσαμε ο ΕΣΑΜΕΑ να είναι συμμετοχος ώστε οι αστικές αρχές να συμπεριλάβουν όσο το δυνατόν τις προτάσεις αυτές και να προσαρμόσουν

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης: είναι και υποχρέωσή τους

κ. Ψαράκης: και ουσιαστικά και υποχρέωση και όλα τα συναφή. Να παρακαλέσω τώρα τον κ. Γκόγκο και τον κ. Κονίδα, έτσι κλείνοντας τις εργασίες με όποια συμπεράσματα, παρατηρήσεις, υποδείξεις. Έχουν το λόγο και ευχαριστώ πάρα πολύ και για το διήμερο και για τη συνεισφορά. Πρακτικά νομίζω ότι ήταν ένα μάθημα για όλους μας για να μπορέσουμε να δούμε πως αντιμετωπίζονται τα θέματα και πως προχωράμε μπροστά. Ευχαριστώ πολύ από μέρους μου.

κ. Κονίδας: Καλημέρα και από μένα και εγώ με τη σειρά μου να ευχαριστήσω για την πρόσκληση και να συγχαρώ για τη διοργάνωση και τη χθεσινή και τη σημερινή. Όσον αφορά το ΕΤΠΑ τα θέματα είναι γνωστά τα έχουμε ξαναπεί. Είναι ο άξονας 1 που είναι ο πιο προβληματικός. Σε αυτόν τον άξονα δεν υπάρχει τώρα πια άλλα προβλήματα, έχουν λυθεί τα προβλήματα που είπαμε. Το μόνο που έχουμε να κάνουμε είναι να τρέξουμε όσο το δυνατόν πιο γρήγορα μπορούμε. Επίσης όσον αφορά αυτόν τον άξονα η επίτευξη των στόχων του άξονα αυτού θα είναι μια επιβράβευση και για την Περιφέρεια και για τα ερευνητικά ιδρύματα, για τη διαχειριστική αρχή, για τις επιχειρήσεις που έχουν δουλέψει από το 2013 πολύ

σκληρά για να δώσουν σάρκα και οστά στην επιχειρηματικότητα και στην *ris*. Πριν είδαμε τις προβλέψεις για το μέλλον, για το πρόγραμμα. Θεωρούμε ότι είναι σε καλό δρόμο οι προβλέψεις και πιστεύω θα πιάσουν τους στόχους μας. Ένα άλλο σοβαρό θέμα που θέλω να θίξω είναι ουσιαστικά αυτό το πρόβλημα είναι γενικό για όλη την Ελλάδα, είναι το θέμα διαχείρισης στερεών αποβλήτων. Η Χώρα πληρώνει πάρα πολλά πρόστιμα για αυτό το θέμα, για διατήρηση παράνομων χώρων υγειονομικής ταφής. Έως σήμερα έχει πληρώσει περίπου 73 εκ. €. Επίσης η Χώρα βρίσκεται πάντα πίσω από την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ανακύκλωσης, επιλεκτικής συλλογής και όλα αυτά. Συνεπώς αυτό φέρνει νέο κίνδυνο για περισσότερα πρόστιμα. Όσον αφορά την Πελοπόννησο το πρόβλημα είναι κρίσιμο στην Περιφέρεια. Παρόλα αυτά θεωρούμε ότι έχει γίνει ένα σοβαρό βήμα προς τα εμπρός όσον αφορά το σχέδιο ΣΔΙΤ που σχεδιάζεται και περιμένουμε σύντομα να υποβληθεί ως μεγάλο έργο. Ένα τελευταίο σημείο που θέλω να αναφερθώ είναι η ενημέρωση και πληροφόρηση. Πριν μια εβδομάδα είχε έρθει ο Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής ο κ. Marc Lemaitre στην Πάτρα για μια εκδήλωση διάλογο με τους πολίτες. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης αυτής του τέθηκε ένα ερώτημα από τον κόσμο, ουσιαστικά ήταν ερώτημα-σχόλιο του τύπου αν υπάρχει έλλειμμα πληροφόρησης προς τον κόσμο όσον αφορά τα έργα που συγχρηματοδοτούνται από τους ευρωπαϊκούς πόρους και τι κάνει η ευρωπαϊκή επιτροπή για αυτό το θέμα, τον ρώτησαν. Ο κ. Lemaitre απάντησε ότι η *dg regio* και κατ'επέκταση η ευρωπαϊκή επιτροπή δεν είναι γραφείο προπαγάνδας ούτε θέλει να γίνει και να διαφημίζει τα έργα που κάνει. Αυτό είπε ουσιαστικά είναι θέμα της κάθε Χώρας που παίρνει τους ευρωπαϊκούς πόρους ώστε να μπορεί να ενημερώσει τον κόσμο της ότι το έργο που χρησιμοποιεί ο κάθε πολίτης καθημερινά το σχολείο της γειτονιάς, οι δρόμοι και όλα αυτά είναι ουσιαστικά κοινή προσπάθεια, αποτέλεσμα κοινής προσπάθειας από την Ευρώπη, από εθνικούς φορείς και από τοπικούς φορείς, μόνο έτσι ο κόσμος θα αγκαλιάσει τα έργα. Δεν έχω να πω κάτι άλλο. Πιστεύω ότι οι εκδηλώσεις όπως η χθεσινή και εκδηλώσεις όπως είδαμε στο βίντεο πριν αλλά και η συμμετοχή της Περιφέρειας στο *Europe in my region* είναι προς αυτή την κατεύθυνση, τη σωστή κατεύθυνση. Σας ευχαριστώ πολύ και καλή επιτυχία για την συνέχεια.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης: Και εμείς ευχαριστούμε πάρα πολύ. Είναι γεγονός και νομίζω ότι είναι πολύ πιο αισιόδοξο αυτό που είπατε. Έχουμε πρόβλημα πρέπει να τρέξουμε το πρόγραμμά μας. Αυτή είναι η διαπίστωση όλων μας. Πολύ ευγενικά το τονίσατε, αλλά εμείς πολύ σκληρά το βλέπουμε ότι αν δεν τρέξουμε δεν θα πιάσουμε τους στόχους. Και το λέω δημόσια στην επιτροπή παρακολούθησης για να ξέρουμε και η προσπάθεια που γίνεται αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε προκειμένου να επιτύχουμε τους στόχους. Παρόλα αυτά νομίζω ότι η επίσπευσις που έχει επιτευχθεί τον τελευταίο καιρό αποτελεί ένα καλό αισιόδοξο μήνυμα, αλλά χρειάζεται πάρα πολλή δουλειά προκειμένου να πιάσουμε ακριβώς το χρονοδιάγραμμα των στόχων έτσι όπως αναφέρθηκε από τη διαχειριστική μας αρχή. Ως προς το θέμα της ενημέρωσης, μάλλον της πρόσβασης προς ενημέρωση των πολιτών. Είναι γεγονός ότι αντιμετωπίζουμε εξαιρετικά προβλήματα υπό την έννοια ότι ο πολίτης δυστυχώς δεν είναι εκπαιδευμένος ώστε να έχει μια γρήγορη πρόσβαση στα ζητήματα και στα θέματα τα οποία εκτελούμε. Εμείς είμαστε αρκετά αυστηροί, υποχρεώνουμε τους πάντες ώστε να πειθαρχούν στον κανονισμό προβολής της ταυτότητας των έργων που γίνονται και το κάνουμε αφενός μεν γιατί έχουμε υποχρέωση βάσει του κανονισμού, αφετέρου δε γιατί είμαστε πεπεισμένοι ότι πρέπει να κρατήσουμε πολύ υψηλά το επίπεδο ενδιαφέροντος, αλλά και θετικής γνώμης των συμπολιτών μας απέναντι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και

στην Ευρωπαϊκή Ένωση στην οποία και εμείς είμαστε μέλη. Το κάνουμε λοιπόν και καθαρώς υπηρετώντας την πολιτική μας στόχευση. Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

κ. Ψαράκης: Ευχαριστώ και εγώ ιδιαίτερα για τα σχόλια. Ναι κ. Γκόγκο.

κ. Γκόγκος: Δύο τρία πραγματάκια και από την πλευρά μου. Μερικά σχόλια. Δεν έχουμε κάποια ομιλία, αλλά είναι κάποια σχόλια τα οποία συνηθίζουμε να κάνουμε κυρίως σαν απόρροια της τεχνικής συνάντησης και ευχαριστούμε πάρα πολύ για τα λόγια και για το πώς νιώσατε ή είδατε τη χθεσινή μας συζήτηση, διότι εμείς θεωρούμε ότι οι τεχνικές συναντήσεις αυτό το στόχο έχουν, για αυτό λέγονται τεχνικές για να μπορούμε να πούμε κάποια πράγματα, τα οποία έχουν να κάνουν με την ουσία των θεμάτων που καλούμαστε να κρίνουμε και να αξιολογήσουμε σε μια επιτροπή παρακολούθησης. Εμείς από την πλευρά μας σαν εκπρόσωποι της ευρωπαϊκής επιτροπής έχουμε ως βασικό ρόλο δύο πράγματα. Καταρχάς να αναγνωρίζουμε τις προσπάθειες όταν αυτές γίνονται και οδηγούν σε συγκεκριμένα αποτελέσματα, αφετέρου όμως να έχουμε να προβάσουμε μια δημιουργική κριτική και συγκεκριμένες εισηγήσεις, όταν θεωρούμε ότι πρέπει να κάνουμε ένα επιπλέον βήμα, όταν απαιτείται δηλαδή να πορευτούμε κάπως καλύτερα. Σε αυτό το δεύτερο και συμπληρωματικά σε όσα πολύ σημαντικά ειπώθηκαν και ακούστηκαν σήμερα γύρω από το τραπέζι και χθες, θα ήθελα να εστιάσω σε δύο τρία πράγματα. Επιχειρηματικότητα καινοτομία. Πάρα πολύ σημαντικό το είπε και ο κ Περιφερειάρχης, το είπαν πολλοί γύρω από το τραπέζι, το αναγνωρίζουμε όλοι. Το είπε και ο αγαπητός μου συνάδελφος και παλιός φίλος από τα παλιά ο Αστέρης ο Χατζηπαραδείσης πριν από λίγο που κάθεται δίπλα μου. Είναι δύσκολο αυτό, γιατί όπως είπε, έχουμε να κάνουμε με άυλες και πολύπλοκες δράσεις, που δεν έχουμε συνηθίσει να κάνουμε. Εγώ από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου – 5 προγραμματικές περιόδους που έχω ζήσει μέχρι τώρα πάνω από 30 χρόνια περιφερειακής πολιτικής, έχουμε κάνει πάρα πολλά στη Χώρα μας, αλλά έχουμε κάνει πάρα πολλά κυρίως στις υποδομές. Όπως είπα και προηγουμένως με αυτό το come back που κάνω για τα ελληνικά θέματα, διότι είχα κάνει μια παύση για να δουλέψω σε Χώρες της διεύρυνσης όπως είναι η Τσεχία, Ουγγαρία, Σλοβενία, Κροατία τα τελευταία 15 χρόνια, για μένα είναι μια πρώτη επιστροφή στα ελληνικά θέματα, αφού είχα ξεκινήσει την εποχή των μεσογειακών ολοκληρωμένων προγραμμάτων. Ξεκίνησα από επιτροπές παρακολούθησης που ήταν στη Δράμα αυτή τη φορά, δηλαδή βόρεια και κατέληξα εδώ στην Καλαμάτα δια μέσου αυτοκινητοδρόμων τους οποίους ούτε μπορούσαμε να έχουμε φανταστεί κάποια εποχή. Άρα λοιπόν ήρθα από τη Δράμα έως την Καλαμάτα μέσα από ένα οδικό δίκτυο, το οποίο πραγματικά μπορούμε να πούμε ότι είμαστε υπερήφανοι για αυτό. Αυτό έχει γίνει. Έχουμε κάνει πολλές υποδομές. Πρέπει όμως τώρα να εστιάσουμε σε πράγματα τα οποία δεν είμαστε συνηθισμένοι και σε πράγματα τα οποία είναι κάπως ιδιαίτερα. Αυτό λοιπόν έχει να κάνει με αυτό που ονομάζουμε έρευνα καινοτομία επιχειρηματικότητα. Εδώ έχουμε πολλά. Χθες στην τεχνική συνάντηση αναφέραμε έτσι χαρακτηριστικά ένα εργαλείο, μία δομή το ΠΣΕΚ το οποίο όπως όλοι γνωρίζουμε έχει οριστεί με νόμο του 2014. Παρότι έχει οριστεί με νόμο του 2014, αν και έχουν περάσει 4 χρόνια, έχουμε διαπιστώσει και από συζητήσεις που κάναμε σε άλλες περιφέρειες ότι καταρχάς ο τρόπος λειτουργίας του δεν είναι ομοιογενής, δηλαδή ακόμα και οι ίδιοι άνθρωποι που αποτελούν το ΠΣΕΚ δεν έχουν καταλάβει ακριβώς τι καλούνται να κάνουν μέσα από αυτό το θεσμό, πώς να λειτουργήσουν, τι προτάσεις να φέρουν γιατί να τις φέρουν, τι διακυβεύεται με τον ορισμό τους. Άρα λοιπόν εδώ πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε. Και πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε γιατί στην επόμενη περίοδο προγραμματισμού την οποία πολύ σωστά είπαμε πρέπει να προετοιμάσουμε και το αναγνωρίζουμε όλοι μας αυτό.

Στον τομέα της καινοτομίας έρευνας επιχειρηματικότητας όπως πάρα πολύ τονίστηκε και από το Υπουργείο θα έχουν μια αύξηση πόρων η οποία θα φτάνει το 35% των πόρων. Αν λοιπόν όπως είπαν οι συνάδελφοι από το Υπουργείο στην επόμενη περίοδο η πρόταση είναι η Ελλάδα να έχει περίπου 20 δις, μία αύξηση συγκριτικά πόρων παρά τη μείωση της συνοχής, της πολιτικής, μία αύξηση μόνο στην Ελλάδα. Τι σημαίνει 35% ; σε όρους αριθμών σημαίνει 7 δις. Είναι τεράστιο. Πως θα κάνουμε 7 δις καινοτομία, επιχειρηματικότητα, ψηφιακή σύγκλιση, όταν σήμερα που έχουμε πολύ λιγότερους πόρους χαρακτηριστικά στον περιφερειακό πρόγραμμα εδώ έχουμε 14% του προγράμματος στον άξονα 1 και είμαστε στο 0. Για τους όλους λόγους που αναφέραμε και τις παιδικές μας ασθένειες. Αυτό πρέπει να μας προβληματίσει, πρέπει να μας προβληματίσει πάρα πολύ. Πως λειτουργούμε το ΠΣΕΚ; Πιστεύουμε ότι είναι κάτι που μπορεί να δώσει μια επιπρόσθετη αξία; Ή το δημιουργήσαμε με βάση ένα νόμο απλά και μόνο για να το δημιουργήσουμε. Είχαμε πει και σε προηγούμενες επιτροπές παρακολούθησης ότι οι δομές πρέπει να υπάρχουν για να φέρουν μια επιπρόσθετη αξία. Αλλιώς είναι καλύτερα να μην τις δημιουργούμε. Άρα λοιπόν όταν πιστεύουμε ότι οι άνθρωποι αυτοί οι οποίοι ουσιαστικά είναι άνθρωποι που έχουν το know how, έχουν την κατάρτιση να μπορέσουν να φέρουν ιδέες, γιατί περί τούτου πρόκειται, του πως θα υλοποιήσουμε καλύτερα αυτό που λέμε καινοτομία, έρευνα, επιχειρηματικότητα, που τόσο ανάγκη έχει η Χώρα μας μέσα από την κρίση που διανύουμε. Θα πρέπει λοιπόν να δούμε πως θα λειτουργήσει αυτό το πράγμα. Και προφανώς θα πρέπει αυτό να γίνει στα πλαίσια μιας διαφάνειας. Κάποιος συνάδελφος ρώτησε έναν εκπρόσωπο του ΠΣΕΚ πως λειτουργούν, άρχισε να του μιλάει για καινοτομία, για το ένα για το άλλο και τα λοιπά. Κάποια στιγμή τον ρωτάει ιστοσελίδα έχετε; Για να δω τι κάνετε; Σαν ΠΣΕΚ. Εκεί έμεινε βουβός ο άλλος. Δεν υπάρχει τίποτα. Δηλαδή αν κάποιος θέλει να δει ποιο είναι το έργο αυτού του εργαλείου; Τι κάνουν αυτοί οι άνθρωποι που έχουν οριστεί να κάνουν κάτι; Ποιο είναι το αποτέλεσμά τους; Δεν μπορεί να δει τίποτα. Άρα λοιπόν εμείς προτείνουμε και θα θέλαμε να συμπεριληφθεί στα πρακτικά της σημερινής συνάντησης και της σημερινής συζήτησης να δημοσιοποιούνται τα αποτελέσματα των εργασιών αυτού του θεσμού με κάποιο τρόπο. Και προφανώς οι άνθρωποι αυτοί με την γνώση τους το know how και με τις ιδέες που θα έρθουν έχουν ένα συμβουλευτικό ρόλο, δεν σημαίνει ότι είναι εκεί για να αποφασίσουν το μέλλον της καινοτομίας στη Χώρα. Κάποιοι όμως που έχουν μία ευθύνη – όπως λέμε και στα αγγλικά off decision making- θα πρέπει επί τη βάσει αυτών των προτάσεων να αποφασίσουν πράγματι πως θα υλοποιηθούν. Μπορεί κάποια να μην μπορεί να ειπωθούν, να μην πρέπει. Αλλά αυτό θα πρέπει να είναι στα πλαίσια μιας διαφάνειας, μιας συζήτησης. Θα πρέπει δηλαδή οι προτάσεις που θα έρχονται από το ΠΣΕΚ να παρουσιάζονται σε μια επιτροπή, σε κάποια άλλα όργανα και να λένε οι decision makers θα υλοποιήσουμε αυτό, έχει έρθει από το ΠΣΕΚ και πιστεύουμε ότι είναι πολύ θετικό για αυτό τον τρόπο ή δεν θα το υλοποιήσουμε για αυτό αυτό και για αυτό. Έτσι πρέπει να λειτουργήσει. Αυτό είναι ένα παράδειγμα το ΠΣΕΚ. Μπορεί να υπάρχουν και άλλες ιδέες. Και πρέπει να δούμε πως θα μπορέσουμε αυτό το μεγάλο στοίχημα να το αντιμετωπίσουμε. Διότι εγώ συμμερίζομαι την άποψη του συναδέλφου του Χατζηπαραδείση ότι έχουμε ένα θέμα institutional capacity. Αυτό πρέπει να το δούμε. 7 δις καινοτομία- επιχειρηματικότητα – έρευνα δεν υλοποιούνται αν δεν σκεφτούμε έξω και πέρα από το κουτί του ποσού, της απορρόφησης, της εξειδίκευσης, της προκήρυξης και τα λοιπά. Πρέπει να βγούμε από αυτό το κουτί. Ενδεχομένως και αυτό είναι μία άποψη την οποία έχουμε καταθέσει και σε άλλες επιτροπές, δεν είναι η επιχειρηματικότητα θέμα επιδοτήσεων. Στην πραγματικότητα πιστεύουμε ότι η επιχειρηματικότητα και η καινοτομία είναι κυρίως και κατά προτεραιότητα θέμα

επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Πως καλείται μια επιχείρηση να λειτουργήσει και μέσα σε πιο περιβάλλον. Ξέρετε έχουμε τα πλαίσια ενίσχυσης των επιχειρήσεων γιατί θεωρούμε ειδικά σε Χώρες του στόχου 1 που είναι λιγότερο ανεπτυγμένες σε σχέση με το μέσο κοινοτικό όρο ότι πρέπει να το κάνουμε. Αλλά υπάρχουν Χώρες που δεν υπάρχει πλαίσιο επιδοτήσεων επιχειρήσεων. Αλλά ανθούν οι επιχειρήσεις, εγκαθίστανται, μεγαλώνουν, δημιουργούν γιατί εντάσσονται σε ένα πλαίσιο, σε ένα περιβάλλον που τους επιτρέπει να το κάνουν. Εμείς λοιπόν θεωρούμε να μην αυτό, καλά τα προγράμματα, καλές οι απορροφήσεις, καλό το ένα το άλλο, αλλά πολύ πιο σημαντικό για την Πατρίδα μας και πρέπει να το πούμε και να το καταθέσουμε είναι τι περιβάλλον δημιουργούμε. Εδώ το έχουμε αναφέρει και σε άλλες επιτροπές. Και το είπα πρόσφατα. Η παγκόσμια τράπεζα δημοσίευσε μία έρευνα πολύ σημαντική σε παγκόσμιο επίπεδο. Κατέταξε όλες τις Χώρες στο δείκτη doing business. Δεν θα πω σε ποια θέση είναι η Χώρα μας, αλλά δεν είναι και σε μία ιδιαίτερα αξιόλογη θέση. Δεν έχει καταταχθεί. Και γιατί δεν έχει καταταχθεί; Γιατί τα κριτήρια που γίνεται η κατάταξη σε αυτή την έρευνα είναι κριτήρια τα οποία έχουν ακριβώς να κάνουν με το επιχειρηματικό περιβάλλον. Δηλαδή τι; Πως λειτουργεί μία νομοθεσία. Πως λειτουργεί δηλαδή το νομοθετικό πλαίσιο, πόσο γρήγορα παίρνονται νομοθετικές αποφάσεις σε μία Χώρα που έχουν να κάνουν με το επιχειρείν, με το επιχειρηματικό περιβάλλον. Πόσο χρόνο παίρνει μία επιχείρηση για να λάβει αδειοδότηση, για να εγκατασταθεί. Πόσο χρόνο παίρνει μία επιχείρηση για να μπορέσει να πάρει άδεια ηλεκτρισμού για παράδειγμα. Να λειτουργήσει. Είναι μια σειρά από κριτήρια τα οποία δεν έχουν να κάνουν με επιδοτήσεις και απορροφήσεις. Έχουν να κάνουν με ένα θεσμικό περιβάλλον. Εκεί πρέπει κάποια εργαλεία ΠΣΕΚ ή όπως αλλιώς μπορούμε να τα ονομάσουμε να έρθουν να κάνουν προτάσεις και να μας πουν και να πουν στους decisions makers εγώ είμαι τεχνοκράτης, δεν είμαι πολιτικός, αλλά θεωρώ ότι έτσι πρέπει να λειτουργήσουμε. Να τους πουν αυτοί οι οποίοι έχουν αποφασιστικό ρόλο στην Πατρίδα μας ότι κοιτάξτε να δείτε πρέπει να αλλάξουμε ένα, δύο, τρία, τέσσερα πράγματα. Αυτά μπορούν να γίνουν σε εθνικό επίπεδο και είναι αναγκαίο για να δημιουργήσουμε αυτό το επιχειρηματικό κλίμα αυτά πρέπει να γίνουν σε περιφερειακό. Αλλιώς δεν μπορούμε να προχωρήσουμε. Αυτό είχαμε να το καταθέσουμε σαν άποψη δημιουργικής κριτικής για ότι αφορά το θέμα ανταγωνιστικότητα, έρευνα, επιχειρηματικότητα. Αναφέρθηκε το θέμα των σκουπιδιών. Πολύ σημαντικό το έργο του ΣΔΙΤ. Σημαντικό και άκρως αναγκαίο. Ειδικά σε μία Περιφέρεια σαν την Πελοπόννησο. Εσείς τα γνωρίζετε καλύτερα γιατί ζείτε εδώ. Εμείς τα διαβάζουμε από τις εφημερίδες. Άλλο πράγμα να τα διαβάζεις από τις εφημερίδες, άλλο πράγμα να τα ζεις. Όμως θεωρούμε ότι ο χώρος, το εργοστάσιο που θα δημιουργηθεί της διαχείρισης των σκουπιδιών ΣΔΙΤ, όπως έχει αποφασισθεί και θα υποβληθεί σαν μεγάλο project στην commission να εγκριθεί, δεν αρκεί. Είναι ένα σωστό βήμα, ένα θετικό βήμα αλλά θεωρούμε ότι δεν επαρκεί. Γιατί έχουμε τεράστια θέματα στη Χώρα μας τα οποία πρέπει να τα λύσουμε. Και πρέπει να τα λύσουμε όχι μόνο γιατί έχουμε μόνο πρόστιμα ή γιατί μας το επιβάλλει κάποιος ευρωπαϊκός κανονισμός ή κάποια οδηγία. Πρέπει να τα λύσουμε γιατί τα πιστεύουμε εμείς οι ίδιοι. Εμείς θεωρούμε ότι ο τρόπος διαχείρισης, πρόληψης κατ'αρχάς των σκουπιδιών, το πόσα σκουπίδια δημιουργούμε, πρόληψη στην πηγή και ανακύκλωσης των σκουπιδιών και ο τρόπος που διαχειριζόμαστε τα σκουπίδια είναι ένας από τους πιο βασικούς δείκτες του επιπέδου μιας κοινωνίας. Αντικατοπτρίζει στην ουσία το επίπεδο μιας κοινωνίας. Πως σέβεται το περιβάλλον, πως σέβεται καταρχάς τον ίδιο της τον εαυτό. Άρα λοιπόν εδώ έχουμε να κάνουμε τεράστια βήματα. Και δεν φτάνουν μόνο τα ΣΔΙΤ. Πρέπει να κάνουμε τεράστια βήματα στα θέματα πρόληψης στην πηγή και ανακύκλωσης, που είμαστε πάρα πολύ πίσω. Αν

δούμε τους δείκτες που βρισκόμαστε μεταξύ των Κρατών Μελών είμαστε στις τελευταίες θέσεις. Πραγματικά να πω στην προτελευταία. Εγώ ζω τα τελευταία 38 χρόνια σε μία Χώρα το Βέλγιο γιατί έτυχε να είμαι από τους Έλληνες που πέρασαν τον πρώτο διαγωνισμό πρόσληψης Ελλήνων υπαλλήλων στην ευρωπαϊκή επιτροπή. Διάβαζα τις προάλλες την κατάταξη των Χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα ανακύκλωσης. Με δεδομένα 2014 πρέπει να σας πω ότι το Βέλγιο ανακυκλώνει το 78% των σκουπιδιών του. Το 78%. Και αυτό το 2014. Με δεδομένα 2014. Και το έκανε γιατί δεν του επέβαλε κάποιος κάποιον στόχο 2020 να ανακυκλώνει μέχρι το 2020 να ανακυκλώνει το 50% των σκουπιδιών του. Το έκανε γιατί κάποιοι πήραν την πολιτική απόφαση και το έκαναν πράξη διότι θεώρησαν ότι αυτό έπρεπε να κάνουν. Σαν κοινωνία. Δεν περίμεναν δηλαδή την οδηγία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να τους πει ποιος θα είναι ο στόχος τους και να τους επιβάλλει ένα στόχο. Το έκαναν από μόνοι τους. Μιλήσαμε για πράσινα σημεία σε κάποιες άλλες επιτροπές παρακολούθησης ανακύκλωσης σκουπιδιών. Να τα δημιουργήσουμε, που θα τα δημιουργήσουμε. Που θα τα χωροθετήσουμε. Έχουμε πρόβλημα να τα χωροθετήσουμε. Έχουμε αντιδράσεις. Εγώ ζω σε ένα Δήμο 70 χιλ. κατοίκων του Βελγίου, λίγο έξω από τις Βρυξέλες. Υπάρχει πράσινο σημείο τα τελευταία 25 χρόνια που ζω εκεί. Και ότι έχω να πετάξω, τον καναπέ μου, το στρώμα μου, τα σίδερα, τα παλιόξυλα οτιδήποτε, τα πηγαίνω εκεί. Και υπάρχουν χώροι που τοποθετούνται ανάλογα με το τι έχω να τοποθετήσω. Δωρεάν. Ο Δήμος μου δίνει μια σακούλα να βάζω τα οργανικά μου σκουπίδια από το σπίτι και την πληρώνω 1€ αυτή τη σακούλα, αλλά συγχρόνως μου δίνει και μία μπλε σακούλα όπου πρέπει να βάζω τα πλαστικά μου, τα μεταλλικά μου κουτάκια της coca cola και όλα τα παρεμφερή ανακυκλώσιμα στην δωρεάν μπλε σακούλα. Τι μου κάνει με αυτό; Περιορίζω τα οργανικά μου. Για να μην πληρώνω πολλές σακούλες του 1 €. Υπάρχουν χίλιοι δύο τρόποι. Γιατί εμείς δεν μπορούμε να τα κάνουμε αυτά τα πράγματα; Δεν είναι δηλαδή roxians. Πρέπει λοιπόν εδώ να κάνουμε συγκεκριμένες δράσεις. Πρέπει να οργανωθούμε. Και να οργανωθούμε συστημικά. Αλλιώς δεν θα μπορέσουμε να έχουμε αποτελέσματα στα θέματα της ανακύκλωσης που είναι τόσο σημαντικά. Κάποιος φίλος μου είπε ότι παράγουμε σαν πολίτες 250 κιλά σκουπιδιών ο καθένας μας το χρόνο. Όταν σε άλλες χώρες της Ευρώπης που ανακυκλώνουν τα σκουπίδια που παράγουν και πηγαίνουν στις χωματερές είναι 20 κιλά, 30 κιλά. Εμείς στέλνουμε στις χωματερές 250 κιλά ο καθένας μας σκουπιδιών το χρόνο. Πρέπει να αλλάξουμε. Δεν γίνεται να συνεχίσουμε έτσι. Θεωρούμε λοιπόν ότι τουλάχιστον στην επόμενη προγραμματική περίοδο αυτό θα αποτελέσει τροφή για σκέψη. Ίσως να μην είναι αντικείμενο μιας επιτροπής παρακολούθησης, αλλά εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να το πούμε και κάποιοι μπορούν να το μεταφέρουν. Και να έχουμε κάποια καλύτερα αποτελέσματα. Η συνάδελφος από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Ανάπτυξης ανέφερε κάτι πολύ σημαντικό επίσης. Ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Επόμενη περίοδο γίνεται δουλειά, μελέτη το πώς θα προχωρήσουμε σε αυτό. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Έρευνες δείχνουν ότι οι Χώρες οι οποίες έχουν κάνει μεγάλα βήματα στα θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και έχουν διαφάνεια, έχουν και πολύ υψηλό επίπεδο ανάπτυξης. Άρα διαφάνεια και ηλεκτρονική διακυβέρνηση είναι έννοιες πολύ συνυφασμένες με την οικονομική ανάπτυξη. Άρα εδώ έχουμε τεράστια βήματα να κάνουμε και όχι γιατί δεν τα κάνουμε επειδή δεν υπάρχει το ανθρώπινο εκείνο δυναμικό για να τα κάνουμε. Διότι υπάρχουν εξαιρετικοί επιστήμονες στην Ελλάδα. Και σε θέματα τεχνολογίας και σε θέματα εξειδίκευσης και σε θέματα ψηφιακής τεχνολογίας. Εξαιρετικοί επιστήμονες. Δεν τα κάνουμε γιατί πρέπει να οργανωθούμε καλύτερα. Και εδώ. Και πρέπει να κάνουμε ένα πλάνο το οποίο θα πρέπει να το υλοποιήσουμε. Να μην μπορούμε να παρεκκλίνουμε. Θα σας πω ένα απλό πράγμα.

Το είπα σε κάποιους συνεργάτες σας κ. Περιφερειάρχη χθες όταν μιλήσαμε. Εγώ στο Δήμο που μένω στο Βέλγιο για όποια προβλήματα έχω επικοινωνώ με email. Έξω από το σπίτι μου ξεράθηκε ένα δέντρο. Τα δέντρα στη γειτονιά έχουν αρίθμηση. Δεν μπορεί ο καθένας να κάνει ότι θέλει με τα δημόσια δέντρα που είναι στο πεζοδρόμιο. Ούτε να τα κόβει, ούτε να τα αλλάζει ούτε να τα ...το δέντρο όμως ξεράθηκε. Έπρεπε να πω στο Δήμο ότι ξεράθηκε γιατί δίπλα είχε μια κολόνα ηλεκτρισμού και κινδύνευε να γίνει και ατύχημα. Έστειλα ένα email στο Δήμο. Την επόμενη ημέρα πήρα απάντηση. Περάσαμε και το είδαμε και σας ενημερώνουμε ότι επειδή έχει χαλάσει το μηχανήμα εκρίζωσης – διότι δεν ήταν θέμα μόνο να κοπεί – έπρεπε να το εκριζώσουν για να μην μείνει πάνω από το πεζοδρόμιο και γίνει ατύχημα. Θα έρθουμε την τάδε του μηνός. Μου έγραψαν. Τρεις εβδομάδες μετά από τότε που τους ενημέρωσα. Την ημέρα που μου είπαν το πρωί 8 ή ώρα πριν να φύγω στο γραφείο μου, ήταν ο Δήμος με το μηχανήμα έξω από το σπίτι μου και ξερίζωνε το δέντρο. Ούτε μίλησα στο Δήμαρχο, ούτε επικοινωνήσα με κανένα Δημοτικό Σύμβουλο, ούτε τίποτα και ούτε τους ξέρω. Και δεν με αφορούν. Εγώ σαν πολίτης είχα ένα θέμα. Το επικοινωνήσα με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και πήρα απάντηση. Και όχι μόνο απάντηση. Βρέθηκε και η λύση που με βάση τον προγραμματισμό τους- γιατί έχουν προγραμματισμό- μού είπαν ποια ακριβώς ημερομηνία θα γίνει. Αυτό είναι λειτουργία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Αυτό είναι ένα παράδειγμα. Σε ότι ανέφερε η συνάδελφός σας η αγαπητή Γιάννα η οποία είναι δίπλα και από τον Αντώνη. Για την προβολή, για την πληροφόρηση. Έχουν γίνει πάρα πολλά πράγματα. Και το αναγνωρίζουμε. Και ευχαριστούμε πάρα πολύ. Για αυτό θεωρούμε ότι όπως πολύ σωστά τέθηκε, αυτό πρέπει να γίνεται μόνο με τη συμμετοχή του πολίτη. Χαρακτηριστικά όμως θα αναφέρω ότι όπως και για τα σκουπίδια η ευαισθητοποίηση ξεκινάει από νωρίς, έτσι και για το ότι ανήκουμε στην Ευρωπαϊκή οικογένεια πρέπει να ξεκινάει από νωρίς γιατί αυτό είναι θέμα συνείδησης. Δεν μπορούμε να αξιολογήσουμε ούτε το πώς λειτουργεί μία οικογένεια μέσα στην οποία ανήκουμε, αν δεν ευαισθητοποιηθούμε. Είχα την ευκαιρία στην Κοζάνη Δυτική Μακεδονία να παρευρεθώ σε μία αντίστοιχη εκδήλωση που είχε να κάνει με τα θέματα ενημέρωσης, προβολής και τα λοιπά τι κάνει η Ευρώπη στην Περιφέρεια εκείνη. Πρέπει να πω ότι όπως και η δική σας ήταν πολύ αξιόλογη. Γιατί; Γιατί είχαν την πρωτοβουλία και τη σκέψη να κάνουν ένα διαγωνισμό στα σχολεία, στα παιδιά γιατί από εκεί πρέπει να ξεκινήσει η ευαισθητοποίηση. Από τους νέους, από τα παιδιά. Διαγωνισμό φωτογραφίας, ζωγραφικής, φιλοσοφίας πάνω στο τι αυτά πιστεύουν ή βλέπουν ότι έχει κάνει η Ευρώπη στην πόλη τους, στη γειτονιά τους, στο χωριό τους, εκεί που ζουν. Γιατί όταν τα παιδιά αρχίζουν να προβληματίζονται και να κοιτάνε γύρω τους και να κάνουν ζωγραφιές για το τι έχει κάνει η Ευρώπη, αρχίζουν να εμπλέκονται και οι γονείς. Σου λέει τι γίνεται εδώ πέρα. Τι κάνει το παιδί μου. Άρα είναι σημαντικό να δούμε καταρχάς πως οι νέοι θα ευαισθητοποιηθούν και θα πληροφορηθούν. Και ίσως αντίστοιχες – όχι ακριβώς ίδιες- αντίστοιχες δράσεις θα μπορούσαν να προβλεφθούν και στο μέλλον. Εγώ προσωπικά έδωσα στο βραβείο σε ένα παιδάκι της δευτέρας δημοτικού, το οποίο είχε κάνει μια πάρα πολύ ωραία ζωγραφιά για το πώς ήταν το σχολείο του που είχε χρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή ένωση. Πήρε το βραβείο του με ένα χαμόγελο μέχρι εκεί και που νομίζω ότι θα το θυμάται για πάντα. Άρα λοιπόν είναι πολύ σημαντικό αυτό να ευαισθητοποιήσουμε τους νέους κυρίως. Ολοκληρωμένες χωρικές παρεμβάσεις αγαπητέ Αντώνη τα είπες όλα. Και είπες ότι πραγματικά βάζουμε τις βάσεις. Διότι αυτό για την επόμενη προγραμματική περίοδο δεν είναι μόνο σημαντικό ως προς τους χρηματοδοτικούς όρους, δεν είναι θέμα χρημάτων. Ναι θα δοθούν περισσότερα χρήματα και καλώς θα δοθούν γιατί είναι σημαντικό να κάνουν τις Πόλεις μας πιο ευχάριστες, πιο βιώσιμες και πιο

λειτουργικές. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Θα πρέπει να το σχεδιάσουμε καλύτερα. Θα πρέπει να αποκτήσουμε συνείδηση σχεδιασμού καλύτερα. Θα πρέπει να μπορούμε στη λογική του τι σημαίνει ολοκληρωμένο. Δεν αρκούν μόνο οι δράσεις ανάπλασης, οι οποίες προφανώς είναι χρησιμότητες. Είδαμε την ανάπλαση της Πόλης του Άργους. Φανταστικό έργο. Αναγκαίο. Αλλά δεν αρκούν. Υπάρχουν θέματα σημαντικά όπως είναι η κινητικότητα στις πόλεις. Αυτό που λέμε urban mobility plan. Έχουμε ένα πρόβλημα εκεί στις πόλεις μας με τα αυτοκίνητα. Πως κινούνται. Ένα άλλο θέμα πολύ σημαντικό είναι η ηλεκτροδότηση της κινητικότητας. Ζώντας στο Βέλγιο ή στο Δήμο που ζω στους κεντρικούς δρόμους δεν επιτρέπεται το παρκάρισμα συμβατικών αυτοκινήτων. Γιατί ; γιατί στις θέσεις παρκαρίσματος έχουν μπρίζες για να φορτίζονται μόνο ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα στο κέντρο της Πόλης. Αυτό είναι το extra mile που πρέπει να κάνουμε αυτή την περίοδο. Δηλαδή εμείς δεν καλούμαστε να ανακαλύψουμε τον τροχό. Αυτά γίνονται γύρω μας σε άλλους. Και πρέπει να εμπνευστούμε. Και πρέπει να βρούμε τους τρόπους να τα προωθήσουμε. Άρα καλή η μαγιά όπως πολύ σωστά είπεσ Αντώνη, αλλά θέλουμε να κάνουμε ένα δρόμο περαιτέρω και νομίζω ότι μπορούμε να εμπνευστούμε και από τι έχουν κάνει οι άλλοι. Δεν θα σας κρατήσω άλλο γιατί όλοι πεινάμε. Άκουσα τη συνάδελφο για τα κοινωνικά θέματα – είτε κάτι πολύ σημαντικό. Γιατί όλοι μας έχουμε ευαισθησία για τους ανθρώπους με ειδικές ανάγκες. Τι ήταν αυτό που είπε; Είπε αυξημένη μοριοδότηση σε επιχειρηματίες που έχουν αναπηρία, αλλά επίσης και αυξημένη μοριοδότηση σε ανθρώπους που εργοδοτούν ανθρώπους με αναπηρία. Αυτό κ. Περιφερειάρχη πρέπει να το προσέξουμε. Πρέπει να το κάνουμε πράξη αυτή την αυξημένη μοριοδότηση. Δεν ξέρω κατά πόσο ισχύει ή όχι. Δεν είμαι ειδικός στα θέματα τα κοινωνικά, αλλά είναι κάτι πάρα πολύ σημαντικό. Είπα και στα παιδιά χθες εγώ είχα την ευκαιρία εδώ και τρεις εβδομάδες να πάω σε ένα εστιατόριο στην avenue Louise στις Βρυξέλες που πιθανότατα τη γνωρίζετε. Και το εστιατόριο αυτό είναι μία μη κερδοσκοπική οργάνωση που απασχολεί επτά άτομα με ειδικές ανάγκες, σύνδρομο down και με ένα μικρό ποσοστό αυτισμού. Φανταστικό. Τα παιδιά αυτά ήταν ευτυχή. Πρέπει να κάνουμε τέτοια πράγματα. Και πρέπει να δίνουμε σε αυτούς τους ανθρώπους αυξημένη μοριοδότηση. Θα κλείσω λέγοντας ένα μεγάλο ευχαριστώ συγχαρητήρια για όλη την προετοιμασία που κάνατε σήμερα. Ότι ετοιμάστηκε από την άποψη υλικού για να έχουμε μια άρτια πληροφόρηση, ενημέρωση προκειμένου να κάνουμε μια καλή συζήτηση ήταν εξαιρετικό. Και θέλω να το τονίσω. Με την ευκαιρία αυτή προσωπικά είχα τη δυνατότητα να δω και παλιούς συνεργάτες σημαντικότες αξιολογότες, χάρηκα πάρα πολύ αλλά και νέους πολύ σημαντικούς και αξιολογότες επαγγελματίες. Αυτή είναι δηλαδή η αίσθηση που έχω αποκομίσει. Και θέλω να σας ευχαριστήσω. Με μεγάλη χαρά περιμένω να σας ξαναδώ. Αυτά είχα να πω από την πλευρά μου. Χίλια ευχαριστώ για σήμερα.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης: Και εμείς ευχαριστούμε για τις εύστοχες παρατηρήσεις που κάνατε.

κ. Ιακώβου: Εγώ δεν θέλω να φύγουμε αν δεν σας ευχαριστήσω προσωπικά εκ μέρους του τομέα του πολιτισμού. Με έχετε βάλει και εκ δεξιών στην τιμητική θέση δίπλα στους εκπροσώπους της ευρωπαϊκής επιτροπής. Όλοι θα νομίζατε επειδή υπήρξατε κάποτε Υπουργός μου , αλλά ξέρω ότι είναι λόγω του αδιάπτωτου ενδιαφέροντος και της διαχειριστικής σας αρχής και προσωπικά ημών στον τομέα. Πραγματικά το ότι βρεθήκαμε σήμερα σε αυτό το εμβληματικό κτίριο οφείλεται , όπως είπε ο κ. Γκόγκος, εσείς , ο κ. Λογοθέτης στις προσπάθειες πολλών ανθρώπων και έχει φέρει την Καλαμάτα στο διεθνή χορό γιατί όπως ξέρουμε όλοι γίνεται εδώ το διεθνές φεστιβάλ χορού Καλαμάτας, που το έχει χρηματοδοτήσει και η δική μας

επιτελική μέσω του ΕΠΑΝΕΚ. Δεν ξέρω. Θέλω να σας πω ένα μεγάλο ευχαριστώ και για την επόμενη περίοδο. Περιστοιχιζόμαστε από αφίσες όλου αυτού του έργου που έχει γίνει, το μουσείο της Τεγέας το βλέπετε εκεί, βραβείο europa nostra ένα από τα πιο έξυπνα μουσεία θεωρώ πανευρωπαϊκά, πίσω το Κάστρο της Μεθώνης, το φοβερό του Μπούρτζι, δίπλα στη Μητρόπολη του Μυστρά. Δεν έχω λόγια ήθελα να το πω και για τη διαχειριστική σας αρχή με την οποία έχουμε αποκτήσει σχέσεις ζωής πλέον. Και να πω ότι προσβλέπουμε και σας ευχαριστούμε πολύ και για την τρέχουσα περίοδο με τα 11 εκ. που έχετε δημοσιεύσει και που πάλι θα κάνουμε και καινοτόμα έργα. Κ. Γκόγκο πραγματικά ο αρχαίος δίορκος στην Κόρινθο που ήδη δύομισι χιλιάδες χρόνια πριν οι αρχαίοι πέρναγαν τα καράβια από το Σαρωνικό στον Κορινθιακό πριν τον Ισθμό της Κορίνθου, είναι ένα από τα εμβληματικά έργα που στοχεύουμε να βάλουμε τώρα. Και πάλι σας ευχαριστώ πάρα πολύ για όλα.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης: Είμαστε στο τέλος και φαίνεται ότι η ωριμότητα δεν είναι αναδρομική αλλά είναι τρέχουσα.

κ. Γκόγκος: Πολύ γρήγορα. Στα έργα του πολιτισμού για την Χώρα μας σαν κοιτίδα πολιτισμού είναι ιδιαίτερα σημαντικά. Και έχουμε κάνει πάρα πολύ ωραία έργα. Πρέπει να προσέξουμε λίγο το πώς πουλάμε αυτό το προϊόν. Εκεί πρέπει να καλυτερεύσουμε λίγο. Επίσης το πώς το λειτουργούμε. Έχουμε παρατηρήσει δηλαδή ότι στο θέμα λειτουργίας και το πώς το προωθούμε στο marketing, πώς το πουλάμε, έχουμε να κάνουμε λίγο μεγαλύτερο δρόμο. Αυτό ήθελα να τονίσω, γιατί είχα την ευκαιρία να επισκεφτώ και το χώρο των Θερμοπυλών στη Στερεά Ελλάδα και ζώντας στην περιοχή που έγινε μια άλλη μάχη σημαντική για την Ευρώπη, επειδή ζω στο Δήμο του Βατερλώ εκεί που έγινε η μάχη του Βατερλώ. Αυτά όμως κ. Περιφερειάρχη είναι πολύ σημαντικά θέματα και πρέπει να έχουμε τη δυνατότητα να τα προβάλλουμε και να τα πουλήσουμε. Εγώ βλέπω ο χώρος του πεδίου της μάχης εκεί που ζω, πόσο μεγάλη οικονομική ανάπτυξη έχει γιατί απλώς οι Βέλγοι οι οποίοι δεν πολέμησαν σε αυτή τη μάχη όπως έχουμε κάνει εμείς, έχουν όμως την ικανότητα να την πουλήσουν και να δημιουργήσουν οικονομική ανάπτυξη σε μία περιοχή μέσα από αυτό. Αυτό ήθελα να πω. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης: Νομίζω ότι η κουβέντα πλέον ξεπερνάει τα όρια και καλά κάνει γιατί δίνει ζωντανές σκέψεις για το πώς θα πρέπει κ. Λογοθέτη να αλλάξουμε αρκετά πράγματα στο θέμα της υλοποίησης του προγράμματος και των ευκαιριών που δίνει στη Χώρα μας η υλοποίηση ενός τέτοιου προγράμματος. Το βασικότερο ζήτημα είναι ότι πρέπει να απαλλαγούμε από την έννοια των εντάξεων των δεσμεύσεων και της εκταμίευσης. Θα πρέπει να αναπτυχθεί στο καινούργιο πρόγραμμα ένας μηχανισμός που θα αξιολογεί συνεχώς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά και τη συμβολή του πάνω στα οικονομικά, κοινωνικά και στα θέματα των υποδομών, ώστε κάθε τόσο να βελτιώνουμε συνεχώς αυτή τη λογική. Από την άλλη πλευρά θεωρώ ότι είναι δεδομένο και αυτή είναι η πρότασή μου στις πολιτικές ηγεσίες των Υπουργείων ότι θα πρέπει να γίνει προσεκτική διαβούλευση των Περιφερειών με τα στελέχη των Υπουργείων που έχουν επωμιστεί την ευθύνη για τον καταρτισμό της συμφωνίας για την καινούργια προγραμματική περίοδο. Θα πρέπει μέσα στον εθνικό σχεδιασμό να ενσωματωθούν και οι απόψεις και οι προτεραιότητες και οι προτάσεις των περιφερειακών σχεδίων ώστε να έχουμε μια συνολική πρόταση η οποία δεν θα υπακούει μόνο σε οριζόντιες πολιτικές αλλά θα δημιουργεί και πολιτικές οι οποίες θα εξειδικεύουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, που έχει η Χώρα μας ανά Περιφέρεια. Και νομίζω ότι αυτή τελικά η άποψή θα επικρατήσει και στο Υπουργείο γιατί την θεωρούμε πάρα πολύ χρήσιμη. Άκουσα πριν λίγο την εξαιρετική

παρέμβαση του κ. Γκόγκου. Και νομίζω ότι ουσιαστικά αυτός είναι και ο προβληματισμός όλων μας εδώ. Περίπου στο ίδιο επίπεδο έχοντας τη μεγάλη εμπειρία των προηγούμενων προγραμμάτων κυρίως τα ίδια ερωτηματικά μπαίνουν στο μυαλό μας και οι ίδιοι προβληματισμοί. Εμείς ουσιαστικά πρέπει να εκλαμβάνουμε αυτές τις εμπειρίες των άλλων Χωρών και να προσπαθούμε να τις ενσωματώνουμε εξειδικεύοντας τις μέσα στα δικά μας δεδομένα. Γιατί ξέρετε η προσπάθεια για επίτευξη προόδου σε μια Χώρα έχει κυρίως ένα κοινωνιολογικό στοιχείο. Έχει την ικανότητα, τη δυνατότητα και την παράδοση της κάθε Χώρας απέναντι σε αυτό που λέγεται πολιτιστικό background που αποτελεί όμως και το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που εάν το δεις σωστά, το ενσωματώνεις σε γρήγορα άλματα. Αυτή είναι ακριβώς και η έννοια της προόδου. Η κ. Ιακώβου που είπε προηγουμένως ότι βρίσκεται δεξιά, εγώ την βλέπω αριστερά μου και χαίρομαι πάρα πολύ, ακριβώς αυτό το θέμα έθεσε. Βάζει έναν καινούργιο προβληματισμό που προσπαθήσαμε εμείς από το 2004 με την Μάγια κοντά μας να δημιουργήσουμε μια άλλη αντίληψη στο Υπουργείο Πολιτισμού. Ότι το Υπουργείο Πολιτισμού και άκουσε τα πολύ προσεκτικά παρακαλώ κ. Λογοθέτη, δεν είναι αυτή τη στιγμή οι επενδύσεις που αναγκαία πρέπει να γίνονται στην ανάδειξη του πολιτιστικού μας αποθέματος αλλά κυρίως είναι πως θα ενσωματώσουμε αυτές τις τεράστιες μεγάλες επενδύσεις σε μια σύγχρονη οικονομία marketing και management του πολιτιστικού μας αποθέματος στις σύγχρονες ανάγκες της παγκόσμιας ανθρωπότητας. Γιατί ο πολιτισμός αυτός δεν είναι δικός μας. Έχει οικουμενικότητα. Ανήκει σε όλη την παγκόσμια κοινωνία και αυτό αποτελεί και το ενδιαφέρον το οποίο προσελκύει ξένους, οι οποίοι εδώ και 15 αιώνες επισκέπτονται τη Χώρα μας για να γνωρίσουν αυτόν τον πολιτισμό για να τον αγγίξουν και για να μνηθούν σε αυτές τις ανάγκες. Εμείς κάναμε ένα τεράστιο πρόγραμμα και συνεχίζουμε αυτό το πρόγραμμα. Δεν είναι τα 11 εκ. μόνο είναι και τις προβλέψεις μας για υπερδεσμεύσεις που κάνουμε πάνω στο θέμα, μεταφέροντας κυρίως την προσπάθεια σε εμβληματικά μνημεία τα οποία θα αποτελούν πόλο έλξης των τουριστών μας των ξένων πολιτών που αγαπάνε τη Χώρα μας, που αγαπάνε την Περιφέρειά μας προκειμένου να αξιοποιήσουμε αυτές τις δυνατότητες. Το 2^ο θέμα έχετε απόλυτα δίκιο, δεν είναι το θέμα του ΣΔΙΤ που θα λύσει το πρόβλημα. Εδώ έχουμε ένα μεγάλο πρόβλημα. Δυστυχώς με ευθύνες των πολιτικών μας και ημών έχουμε μια έμφαση θα έλεγα στον λαϊκισμό, δηλαδή δεν εμπιστεύεται ο ένας τον άλλον, ο ένας προσπαθεί να διαβάλλει τον άλλον λέγοντας πράγματα και ενοχοποιώντας πολιτικές που είναι εφαρμοσμένες στην Ευρώπη με κύριο στόχο να κερδίσει μια μικροκομματική προσέγγιση στην κοινωνία αλλά αλλοιώνει το φρόνημα της κοινωνίας. Και αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό γεγονός, το οποίο ταραξίζει τη Χώρα μας. Εκεί θεωρώ ότι το ΣΔΙΤ είμαστε οι πρώτοι που εισηγηθήκαμε – γιατί ξέρετε ότι όταν πρώτη φορά βρεθήκαμε με τους εκπροσώπους της Κυβέρνησης, με τους Υπουργούς για να τους πούμε την πρότασή μας – όλοι γελάγανε μαζί μας. Ευτυχώς εκείνη τη στιγμή υπήρξε ένας φωτισμένος πολιτικός ο οποίος την επόμενη ημέρα- το σκέφτηκε το βράδυ- με πήρε πρωί πρωί και λέει «φέρε την πρόταση μάλλον είναι σωστή». Και έτσι προχώρησαν τα ΣΔΙΤ. Από το 2012 μέχρι το 2018, μέχρι σήμερα, ταλαιπωρήθηκε πάρα πολύ το ΣΔΙΤ. Το ενοχοποίησαν όχι μόνο οι απλοί πολίτες, οι απλοί πολίτες δεν έχουν αυτή τη στάση ζωής, κυρίως όμως παρασύρθηκαν από διάφορους, με αποτέλεσμα να έχουμε μια καθυστέρηση έξι χρόνων με τεράστια επιδείνωση στο περιβαλλοντολογικό μας απόθεμα και στη δημόσια υγεία μας και στην οικονομία μας. Γιατί ξέρετε αυτή τη στιγμή εμείς κάνουμε μια μεγάλη προσπάθεια να προωθήσουμε τα προϊόντα της αγροτικής μας οικονομίας και τον τουρισμό μας. Αυτό είναι μια πληγή η οποία μας εμποδίζει στο να αναπτύξουμε όλες μας τις δυνάμεις. Παρόλα αυτά όμως σήμερα είμαστε στη θέση να

πούμε το έργο θα αρχίσει να ξεκινήσει, να υλοποιείται μέσα στις πρώτες 15 ημέρες του Γενάρη. Θα έχουμε το πρώτο εργοτάξιο ώστε να προχωρήσει. Και μιλάμε για ένα πράσινο έργο, που η Ευρωπαϊκή επιτροπή με τον τότε Επίτροπο τον κ. Χαάν το χαρακτήρισε ως πράσινο έργο. Η υπηρεσία περιβάλλοντος της commission το πιστοποιεί ως πράσινο έργο. Μέσα από μια καινοτομία ότι ήταν ανοιχτό σε όλες τις τεχνολογίες, ήταν ανοιχτό σε ιδιωτική χωροθέτηση, για πρώτη φορά στη Χώρα μας έγινε ιδιωτική χωροθέτηση με αποτέλεσμα να πάρουμε ΑΕΠΟ μέσα σε ένα χρόνο που καταλαβαίνετε ότι για τα δικά μας δεδομένα είναι γεγονός και να λήξει ένας διεθνής διαγωνισμός μέσα σε οκτώ μήνες χωρίς να υπάρξει καμία ένσταση. Αυτό το έργο λοιπόν ταλαιπωρήθηκε πολιτικά. Μέσα στο Δεκέμβριο θα υποβληθεί ο φάκελος μεγάλο έργο. Ήδη οι υπηρεσίες του Υπουργείου και οι δικές μας έχουν πολύ αγαστή συνεργασία ώστε να ξεπεράσουμε το πρόβλημα αλλά δεν είναι εκεί το ζήτημα. Πολύ σωστά το τονίσατε. Έχουμε δημοτικές αρχές οι οποίες παρόλο που βρισκόμαστε στο τέλος του 2018, στο σύνολό τους σχεδόν δεν δίνουν κανένα ενδιαφέρον στην υποχρέωση την εθνική υποχρέωση της Χώρας για το 2020 50% ανακύκλωση το 2020. Η Χώρα απειλείται με καινούργια πρόστιμα και εδώ το πρόβλημα έχει και πολιτικές ευθύνες της Κεντρικής Κυβέρνησης. Θα πρέπει να ξεπερνάμε τα προβλήματά μας. Δεν τα ξεπερνάμε. Τα μεγιστοποιούμε και αφήνουμε το περιβάλλον – όπως είπατε πολύ καλά- να αποκτάει μια τοξικότητα, η οποία τοξικότητα αποτελεί πρόβλημα. Δείτε. Σήμερα έλειπαν πάρα πολλοί από την επιτροπή παρακολούθησης. Δεν είναι κατάσταση αυτή. Δηλαδή μας δημιουργεί και εμάς εγγενή ζητήματα. Δεν έχουν μνηθεί σε αυτή τη λειτουργία. Θεωρούν ότι το πρόγραμμα είναι πρόγραμμα του Περιφερειάρχη. Ενώ ο Περιφερειάρχης δεν είναι ο δικαιούχος. Ο δικαιούχος είναι όλες οι δομές της Περιφέρειας. Φανταστείτε ότι σήμερα δεν βρέθηκε εδώ ο Δήμαρχος που μας φιλοξενεί. Θεωρώ ότι μπορώ εγώ εκ μέρους του να ζητήσω συγνώμη από την επιτροπή παρακολούθησης γιατί δεν βρέθηκε εδώ ως όφειλε να το κάνει. Και είπα για μια πρωτεύουσα πόλη η οποία απολαμβάνει τις ευεργεσίες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής με τον καλύτερο τρόπο. Και θα τελειώσω με το επιχειρηματικό περιβάλλον. Εκτιμώ ότι το επόμενο πρόγραμμα πρέπει να ξεφύγει από αυτά που μέχρι τώρα λέγαμε. Υπάρχουν πολιτικές εφαρμοσμένες, υπάρχουν μοντέλα τέτοια επενδυτικά και χρηματοδοτικά, τα οποία μπορούν να καλύψουν πολλά μεγάλα προβλήματα στο επίπεδο των υποδομών. Θεωρώ ότι το καινούργιο πρόγραμμα ένα μεγάλο του κομμάτι θα είναι στο να δημιουργήσει ένα διαφορετικό περιβάλλον στη διαχείριση και στην υλοποίηση του προγράμματος. Δηλαδή θα πρέπει να βρει νέες καινοτομίες και εδώ είναι η μεγαλύτερη καινοτομία, να βρει ένα τελείως διαφορετικό όραμα για να προσεγγίσει το καινούργιο πρόγραμμα. Γιατί το επιχειρηματικό περιβάλλον δεν είναι εύκολο να το δημιουργήσεις μονομερώς, δεν δημιουργείται μονομερώς, δημιουργείται από πολλούς παράγοντες και είναι bottom up. Δεν είναι από πάνω προς τα κάτω. Κάτι που ασφαλώς το καταλαβαίνετε ότι είναι πάρα πολύ δύσκολο. Δεν είναι το θέμα της επιδοτικής πολιτικής του επιδοματικού χαρακτήρα, της πολιτικής στην ενίσχυση. Υπάρχει ένα μεγάλο πρόβλημα. Το περιβάλλον θέλει μια άλλη αντίληψη για να σταθεροποιηθεί και να έχει θετική επίδραση πάνω στην επιχειρηματικότητα, κάτι που δυστυχώς κανένας δεν το κάνει, ούτε κεντρικά, ούτε πουθενά αλλού. Υπάρχει μια ενοχοποιημένη στάση σε μεγάλο ποσοστό μιας εξαιρετικά ανεκτικής κοινωνίας όπως είναι η ελληνική κοινωνία αλλά σε αυτό το κομμάτι υπάρχει μια ενοχοποιητική αντίληψη και αυτό δυσχεραίνει τα πράγματα. Από την άλλη πλευρά έχουμε ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα, το οποίο δημιουργεί τεράστια προβλήματα και πρέπει να είναι σε γνώση της ευρωπαϊκής επιτροπής. Δεν διευκολύνει το χρηματοπιστωτικό μας σύστημα την συνέπεια, λειτουργεί με έναν πατερναλιστικό τρόπο, δεν παίρνει ρίσκα στην

επιχειρηματικότητα. Αντιλαμβάνεστε ότι όλο το ρίσκο μεταφέρεται μόνο στον επιχειρηματία με αποτέλεσμα αυτή τη στιγμή να μην υπάρχει το ανάλογο ενδιαφέρον και η μεγάλη συνέπεια για να δημιουργήσει αυτή τη θέση εμπιστευτικότητας στην ανάπτυξη του επιχειρηματικού κόσμου. Βρίσκεστε σε μια Περιφέρεια, που θα σας πω κάτι που δεν το ξέρετε. Είμαστε η 3^η εξαγωγική Περιφέρεια στη Χώρα. Που σημαίνει ότι οι μεγάλες μας επιχειρήσεις, μεσαίες και μεγάλες, κυρίως στηρίζονται στην ικανότητά τους της αυτοχρηματοδότησης αυτής της προσπάθειας. Σε ένα περιβάλλον που σας είπα με τεράστια προβλήματα και όμως η Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι η 3^η εξαγωγική Περιφέρεια. Είμαστε μόνον 200 εκ. κάτω από την Κεντρική Μακεδονία και είμαστε πάνω από όλες τις υπόλοιπες Περιφέρειες. Καταλαβαίνετε λοιπόν ότι έχουμε μια αντίληψη ότι οι επιδοματικές πολιτικές δεν είναι αναγκαίες και ικανές για να συντηρήσουν την ευρωστία και την ικανότητα ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι σκέψεις μου μετά από όλη αυτή την πορεία της συζήτησης είναι ότι έχουμε κάνει κάποια βήματα σημαντικά. Θα έλεγα ότι δεν εκφράζω συναισθηματικά κατά πόσο είμαι ικανοποιημένος ή όχι. Πιστεύω ότι χρειάζεται πάρα πολλή δουλειά, εντατικοποίηση της προσπάθειας, περισσότερες συνέργειες προκειμένου να επιτύχουμε τους στόχους και να δικαιολογήσουμε με τον καλύτερο τρόπο την ελπιδοφόρα προσέγγιση που είχαμε από όλη την Επιτροπή. Αλλά πιστεύω απόλυτα ότι χρειαζόμαστε ακόμα μεγάλη προσπάθεια, προκειμένου να προχωρήσουμε γρήγορα. Μάγια το Υπουργείο Πολιτισμού να κινητοποιηθεί και να δραστηριοποιηθεί πιο γρήγορα γιατί αυτή τη στιγμή έχουμε εν εξελίξει προσκλήσεις και θα πρέπει πολύ γρήγορα να προχωρήσουμε σε αυτό το κομμάτι. Εγώ θερμά θα ήθελα να σας ευχαριστήσω και χαίρομαι πάρα πολύ για την παρουσία εχθές του γεγονότος του event, το οποίο ήταν αυστηρά παραδοσιακό. Είδατε τους μαθητές και τα παιδιά ενός σημαντικού μουσικού Γυμνασίου, έναν άριστο Διευθυντή πόσο εξαιρετικά επαγγελματικά ανταποκρίθηκαν στις απαιτήσεις της ποιότητας των παραγόμενων υπηρεσιών όπως και τα υπόλοιπα χορευτικά μας τα οποία αποτελούν, αν θέλετε, σημαντικό στοιχείο του πολιτιστικού background, που κυρίως θα έπρεπε να έχουν άμεση δυνατότητα πρόσβασης σε αυτό το κτίριο. Γιατί τα κτίρια αυτά είναι δημόσια κτίρια. Και οι δημόσιοι χώροι πρέπει ιδιαίτερα από τα συγχρηματοδοτούμενα έργα, θα πρέπει ουσιαστικά να διευκολύνουν την πρόσβαση όλων των κοινωνικών δομών, όλων των πολιτιστικών ομάδων και να υπάρχει κάποιος που το 2020 θα βγάζει δοβλέτια απαγόρευσης του ενός ή του άλλου ή θα δίνει τη δυνατότητα μόνον σε επαγγελματικές ομάδες να κάνουν χρήση αυτού του χώρου. Για άλλη μία φορά θερμά σας ευχαριστώ.

κ. Ψαράκης Αντώνης : Ευχαριστώ. νομίζω ότι ακούστηκαν όλες οι θέσεις, είναι πολύ χρήσιμα τα συμπεράσματα τα οποία αποτυπώνονται και αυτή τη στιγμή και σε λίγο νομίζω θα μπορούμε να τα αναγνώσουμε και να τα ακούσουμε όλοι. Εγώ από τη μεριά μου θα ήθελα να ευχαριστήσω πάρα πολύ όλους τους συναδέλφους στην ειδική υπηρεσία διαχείρισης του επιχειρησιακού προγράμματος. Γιατί νομίζω ότι όχι μόνο για το διήμερο αυτό αλλά και για το διήμερο που είχαμε ενημέρωση των δικαιούχων, στο οποίο επίσης υπήρχε πολύ μεγάλη συμμετοχή και υπήρχε και ζωντανή αναμετάδοση μέσω της ιστοσελίδας το οποίο ήταν σχετικά πρωτοποριακό να μπορεί το κάθε στέλεχος του δικαιούχου από οποιαδήποτε περιοχή να μπορεί να ενημερώνεται και από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΠΣ και τα λοιπά για όλα τα θέματα που τον αφορούν. Νομίζω όμως ότι για τα στελέχη της ειδικής υπηρεσίας, παρότι λιγότερα σε σχέση με το παρελθόν, εντούτοις ανταποκρινόμενα σε συνθήκες πάρα πολύ πιο απαιτητικές και επαναλαμβάνω ενόψει του κλεισίματος του έτους, έχουμε πάντα πολύ συγκεκριμένες υποχρεώσεις που πρέπει να έρχονται σε πέρας και

σε επίπεδο Χώρας για να παρουσιαστούν απορροφήσεις οι οποίες πρέπει τη στιγμή που γίνονται να καταχωρούνται και στο σύστημα για να μη χαθεί ο χρόνος και να μη χαθεί η ευκαιρία να παίρνει η Χώρα τη συγχρηματοδότηση που της αναλογεί. Επίσης με την αρχή κάθε έτους έχουμε όλο τον προγραμματισμό για τους στόχους που έχουν τεθεί. Πράγματι και η δική μας υπηρεσία επιτελεί ένα έργο το οποίο είναι πάρα πολύ δύσκολο με την έννοια των απαιτήσεων. Έχουμε όμως τους δικαιούχους οι οποίοι νομίζω ότι είναι όλοι πλέον σιγά σιγά σε ένα διαφορετικό επίπεδο συνεργασίας και του ευχαριστούμε για αυτό. Και θα ήταν παράλειψή μου να μην ευχαριστήσω όλους τους εξωτερικούς συνεργάτες, οι οποίοι είτε από απλούς τεχνικούς για τη χθεσινή εκδήλωση για τις σημερινές υποδομές, είτε καθαρά σύμβουλοι για θέματα που αφορούν το επιχειρησιακό μας πρόγραμμα, όλοι μας συνέδραμαν αποφασιστικά για να μπορούμε πάντα σαν σύνολο και πάντα σαν ομάδα – όπως συνηθίζω να λέω- να αποδώσουμε αυτό που εσείς εισπράξατε. Θα παρακαλούσα μόνο να έχουμε δύο τρία λεπτά υπομονή να μπορέσουμε να φτάσουμε στην τελική μορφή του κειμένου, να είμαστε απόλυτα και τυπικά σωστοί να το αναγνώσουμε ώστε να το ακούσουν όλοι οι παριστάμενοι.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης: Αντώνη δώστε μου και εμένα δύο τρία λεπτά για να κάνω χρήση αυτού του χρόνου.

κ. Ψαράκης Αντώνης: Το ζήτησα πάρα πολύ νωρίτερα για τις τοποθετήσεις για να τις ακούσουν όλοι να μπορέσουν να μιλήσουν τα στελέχη της ευρωπαϊκής επιτροπής. Δύο φορές μάλιστα γύρισα την αίθουσα. Δεν θέλω να ..να την κάνετε την τοποθέτησή σας. Κάντε την τώρα.

κ. Παπαρίδου Γιώτα: Συγνώμη που για πολύ λίγο βγήκα ίσως να μην σας άκουσα. Χίλια συγνώμη. Από το Διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου επιχειρήσεων πληροφορικής και επικοινωνιών Ελλάδας. Να πω και εγώ τα συγχαρητήρια μου για χθες. Ήταν κάτι εξαιρετικό αυτό που είδαμε και πολύ συγκινητικό μάλιστα. Πολύ γρήγορα θα σας πω ότι επειδή θα προχωρήσετε σε θέματα καταρτίσεων, εμείς ως ΣΕΠΕ πολύ ολοκληρώσαμε ένα μεγάλο πρόγραμμα εκπαίδευσης ανέργων 3 χιλιάδων ανέργων στο κομμάτι της τεχνολογίας. Και είμαστε στη διάθεσή σας να σας βοηθήσουμε στην οποιαδήποτε δράση. Αυτό που είναι σημαντικό να κρατήσετε υπόψη σας είναι ότι κάναμε μια έρευνα στους δικαιούχους μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος και το 25% από αυτούς έχει ήδη βρει δουλειά. Οπότε είναι πολύ σημαντικό πιστεύω αυτό. Κάτι άλλο που ήθελα να σας πω είναι ότι επειδή έχετε ήδη δώσει 6 εκ. στο ΤΕΠΙΧ από ότι λέτε και επειδή θα δούμε πως θα δουλέψει το ηλεκτρονικό σύστημα που μπήκε σε εφαρμογή τώρα για την υποβολή των δανειοδοτήσεων, των αιτήσεων για δανειοδοτήσεις, θα έχουμε πάρα πολλά παράπονα και καταγγελίες μέχρι στιγμής από το πώς λειτουργούν τα πράγματα σε αυτό και ίσως θα ήταν καλό να το δείτε σαν Περιφέρεια, διότι μέχρι στιγμής η διαχείριση από τις τράπεζες δεν αφήνει στους δικαιούχους να δανειοδοτηθούν. Ενώ υπάρχει 70 με 80% είναι η κρατική συμμετοχή η οποία είναι άτοκη και εγγυημένη, οι τράπεζες ζητούσαν από τους δικαιούχους εξασφάλιση για το 100% και ένα μικρό μεν επιτόκιο, αλλά το οποίο το ζητούσαν για το σύνολο του ποσού. Οπότε αν θέλετε να προχωρήσει και επειδή δίνετε 6 εκ. θα προτείναμε να κάνετε κάποια γραμμή κάτι για καταγγελίες, για να το παρακολουθήσετε επειδή υπάρχει πρόβλημα. Και ένα τελευταίο θέμα και να τελειώσω και πάνω σε αυτό που είπε ο κ. Γκόγκος για την ανταγωνιστικότητα – έρευνα- επιχειρηματικότητα, έχουμε κάνει πάρα πολλές προτάσεις. Τα θέματα είναι περισσότερα σε εθνικό επίπεδο, αλλά θα έλεγα στο δικό σας επίπεδο όπως και σε οποιαδήποτε άλλα θέματα αφορούν σε κρατικές ενισχύσεις, είτε αυτά είναι της ΓΕΕΤ

είτε οπουδήποτε αλλού, κάτι που είναι πάρα πολύ σημαντικό, ίσως και το πιο σημαντικό από το ποια είναι η ίδια η δράση, είναι ότι αυτοί οι οποίοι υποβάλλουν προτάσεις να πληρώνονται να παίρνουν τα χρήματά τους σε κάποιο εύλογο χρονικό διάστημα. Αυτό που παρατηρείται αυτή τη στιγμή γενικά είναι μια τεράστια καθυστέρηση και έτσι δεν υποβάλλουν πολλοί γιατί ξέρουν ότι θα καθυστερήσουν πάρα πολύ να χρηματοδοτηθούν. Ευχαριστώ και πάλι.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης: Απλώς θέλω να σχολιάσω κάτι που το άφησα ασχολίαστο. Σε σχέση με τα ΠΣΕΚ. Ξέρετε έχουμε ένα μεγάλο πρόβλημα. Η κοινωνία μας δεν είναι εθισμένη στο θέμα της διαβούλευσης και βλέπετε σε πολλά σημαντικά θέματα, που υπάρχει η αναφερόμενη διαβούλευση, δεν μπαίνουν μέσα να συμμετέχουν διάφοροι πολίτες, ομάδες και αυτά. Εκτιμώ ότι εδώ πρέπει να είναι πιο επαγγελματική δομή. Η δομή θα πρέπει να έχει μία στόχευση και ένα πλαίσιο που θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα μιας ανοιχτής διαβούλευσης με τις δομές και τους θεσμούς κάθε Περιφέρειας. Και εκεί ουσιαστικά να οριστικοποιηθούν ως μελέτη σκοπιμότητας προκειμένου μετά να γίνει επαγγελματική διαβούλευση των στοχεύσεων. Γιατί η στόχευση έχει άμεση σχέση με το αναπτυξιακό μοντέλο. Για αυτό και βλέπετε όλα τα ΠΣΕΚ στην Ελλάδα δεν έχουν καμία πρόταση. Και εδώ είναι ακριβώς και το μεγάλο πρόβλημα. Έρχονται με ιδέες δικές τους θεωρητικές χωρίς να μπορούν να τις εντάξουν σε ένα πλαίσιο υλοποίησης και ιδιαίτερα στο αναπτυξιακό αποτύπωμα που μπορεί να προσφέρει. Νομίζω ότι αυτή η δυνατότητα πρέπει να μας δοθεί. Και το δεύτερο θέμα το κρίσιμο θέμα το οποίο μας απασχολεί εμάς ως Περιφέρειες. Είναι το θέμα της περιφερειακής διακυβέρνησης. Περιφερειακή διακυβέρνηση χωρίς ηλεκτρονική διακυβέρνηση δεν μπορεί να γίνει. Εγώ θεωρώ ότι από την αρμόδια υπηρεσία από την έρευνα και την τεχνολογία, θα πρέπει να εκχωρηθεί άμεσα κάποια κεφάλαια προκειμένου να προχωρήσουμε σε περιφερειακό επίπεδο την ηλεκτρονική διακυβέρνηση μαζί με τη δημόσια διοίκηση. Η διακυβέρνηση στη Χώρα μας έχει άμεση σχέση με την ποιότητα της Δημόσιας Διοίκησης. Δεν φταίνε οι δημόσιοι υπάλληλοι που κατά καιρούς ακούτε να λένε διάφοροι. Φταίει το μοντέλο. Ποτέ δεν καθίσαμε κάτω να δημιουργήσουμε ένα μοντέλο ποιότητας και μετεξέλιξης της Δημόσιας Διοίκησης. Εάν το κάνει μια Περιφέρεια αυτό το πράγμα, είναι σίγουρο σας το λέω με μεγάλη σιγουριά ότι ως καλή πρακτική αμέσως θα το αγκαλιάσουν όλες οι Περιφέρειες, θα αμβλυνθούν οι αρνητικές τάσεις κάποιων από την κοινωνία. Και πολύ εύκολα πλέον σε κεντρικό επίπεδο η οποιαδήποτε Ελληνική Κυβέρνηση θα μπορεί σε συνεργασία πολιτική να το επιβάλλει και να το κάνει πρόσταγμα για την αναβάθμιση όλης της Δημόσιας Διοίκησης. Αυτά ήθελα να πω επειδή το είχα σημειώσει και δεν το σχολίασα. Ξέρετε το πρόγραμμα της καινοτομίας της έρευνας και της τεχνολογίας πάντοτε υστερεί. Είναι ελλειμματικό. Υπάρχει μια αντίληψη από τη Γενική Γραμματεία ότι είναι δικά της τα χρήματα και ότι αυτή θα μπορούσε σε πολλούς τομείς στο Υπουργείο Πολιτισμού παραδείγματος χάρη, στο Υπουργείο Υγείας, σε όλες τις δραστηριότητες της κοινωνικής και οικονομικής μας ζωής, θα μπορούσε να χαράξει πλαίσιο λειτουργίας και να εκχωρήσει αυτά τα χρήματα τα οποία η ίδια δυστυχώς δεν μπορεί.

κ. Χατζηπαραδείσης Αστέρης: Αυτό που έκανα σημαίνει ότι ζητάω το λόγο. Έτσι γίνεται στην ευρωπαϊκή ένωση στον ΟΟΣΑ και στους άλλους οργανισμούς. Σχετικά με τα ΠΣΕΚ έχετε δίκιο αλλά πρέπει να τα δούμε σαν ένα καινούργιο θεσμό, ο οποίος σιγά σιγά θα βρει το βηματισμό του. Δηλαδή την περασμένη Παρασκευή να σας δώσω και μια πληροφόρηση πολύ πρόσφατη, την περασμένη Παρασκευή έγινε στην Πάτρα η συνάντηση όλων των ΠΣΕΚ της Ελλάδας. Δεν ήρθαν από όλες τις Περιφέρειες. Ήρθαν από 10 Περιφέρειες. Ήταν μια εποικοδομητική συζήτηση

δηλαδή διευκρινίστηκαν μια σειρά από θέματα για τα οποία υπήρχαν εσφαλμένες εντυπώσεις ή διαφορετικές εν πάση περιπτώσει. Μπήκαν μπροστά κάποια βήματα τα οποία θα γίνουν το επόμενο χρονικό διάστημα. Παραδείγματος χάριν ένας κανονισμός λειτουργίας των ΠΣΕΚ. Ορισμένες Περιφέρειες και δεν μπορούμε να απαιτήσουμε από όλες τις Περιφέρειες να τρέξουν με την ίδια ταχύτητα. Είναι κάποιες Περιφέρειες που η έρευνα και η καινοτομία είναι πολύ μεγάλη προτεραιότητα – θα σας αναφέρων την Κρήτη για παράδειγμα η οποία έχει κάνει πάρα πολλές ενέργειες και μεταξύ των οποίων έκανε και κανονισμό που τον έχει δώσει σε άλλες τρεις τέσσερις Περιφέρειες και τον χρησιμοποίησαν. Είπαμε λοιπόν εκεί ότι αυτόν τον κανονισμό θα πρέπει να τον πάρει η κάθε Περιφέρεια να τον προσαρμόσει στις δικές της επιθυμίες, επιδιώξεις, στο δικό της προφίλ εν πάση περιπτώσει και στη συνέχεια να τον εφαρμόσει. Είπαμε ότι θα κάνουμε μία συνάντηση στις αρχές του επόμενου χρόνου πιθανόν το πρώτο τρίμηνο του επόμενου χρόνου για να βάλουμε και άλλα βήματα όσον αφορά τη λειτουργία τους. Η Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας η οποία είχε την πρωτοβουλία να οργανώσει αυτή τη συνάντηση, θα βγάλει κάποια πρακτικά, τα οποία εγώ τους έχω προτείνει να τα κοινοποιήσουν σε όλες τις Περιφέρειες για να τα δουν και να δουν πως μπορούν να προχωρήσουν και οι υπόλοιπες. Και στα Υπουργεία βεβαίως. Είναι δημόσια έγγραφα. Εκεί συζητήσαμε για παράδειγμα αυτό το θέμα που έθεσε ο κ.Γκόγκος πολύ σωστά στη Θράκη και το μετέφερα και εγώ στην Πάτρα το θέμα της ιστοσελίδας. Δηλαδή να υπάρχει ένας χώρος όπου να αναρτώνται οι εργασίες του ΠΣΕΚ, οι οποίες είναι συμβουλευτικές, είναι προτάσεις. Είπαμε επίσης για την οργάνωση συναντήσεων σε τακτά χρονικά διαστήματα. Δεν είπαμε αν πρέπει να γίνονται ανά εξάμηνο ή ανά έτος και λοιπά. Θα δούμε σε σχέση με το βηματισμό που θα αποκτήσει αυτός ο θεσμός. Πάντως πρέπει να ξεκινήσει. Η Περιφέρεια της Πελοποννήσου έχει δυσκολίες γιατί έχει ένα Πανεπιστήμιο σχετικά νέο, δεν έχει άλλα μεγάλα ερευνητικά κέντρα. Παρόλα αυτά όμως έχει επιχειρήσεις που συμμετέχουν. Μπορούμε να το δούμε και μπορούμε να δούμε για την στελέχωση του ΠΣΕΚ της Πελοποννήσου και ανθρώπους από το κέντρο όπως έχουν και άλλες Περιφέρειες. Δεν είναι υποχρεωτικό να είναι μόνο από την Περιφέρειά τους. Εκεί έχουμε ένα μητρώο 5 χιλιάδων επιστημόνων που μας έχουν στείλει βιογραφικά. Μπορούμε να δούμε μια σειρά από ονόματα, τα οποία προσιδιάζουν στο προφίλ της Περιφέρειας και θα ενδιαφέρονταν την Περιφέρεια να είναι μέσα στο περιφερειακό τους συμβούλιο έρευνας και καινοτομίας και να προχωρήσουμε στην επόμενη ενέργεια που είναι η συγκρότηση του ΠΣΕΚ. Υπάρχουν και άλλα πράγματα που μπορεί κανείς να δει προς την κατεύθυνση αυτή. Όσον αφορά το θέμα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης η Γενική Γραμματεία έχει ξεκινήσει αυτό το θέμα της ηλεκτρονικής υπογραφής, διακίνησης εγγράφων στο εσωτερικό της, πιλοτικά για κάποιο χρονικό διάστημα και πιθανόν από την καινούργια χρονιά να το βάλει και επίσημα. Μπορούμε να δούμε και τέτοιες πλευρές. Αλλά τα θέματα της έρευνας και της καινοτομίας είναι μεγάλη προτεραιότητα. Εγώ όπως και ο κ. Γκόγκος είμαστε από την αρχή στα κοινοτικά πλαίσια στήριξης που υπάρχουν εδώ και σχεδόν τριάντα χρόνια. Δεν είδα μεγάλη προθυμία από την πλευρά της Ελλάδας να δώσει πόρους στα θέματα έρευνας και καινοτομίας, η Ευρωπαϊκή επιτροπή δείχνει μεγαλύτερη προθυμία και μεγαλύτερη προτεραιότητα, αλλά εν πάση περιπτώσει όπως και να έχει στην οικονομία της γνώσης ξέρουμε ότι χωρίς παραγωγή νέας γνώσης, δηλαδή έρευνα και χωρίς εφαρμογή αυτής της νέας γνώσης δηλαδή καινοτομία δεν μπορούμε να σταθούμε στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον. Κατά συνέπεια πρέπει να τα δούμε αυτά και όχι μόνο στο επίπεδο του σχεδιασμού όπως είπα αλλά και στο επίπεδο του σχεδιασμού της υλοποίησης. Πρέπει να σχεδιάσουμε και την υλοποίηση. Μαζί με το σχεδιασμό των πολιτικών πρέπει να υπάρχει ένα

πακέτο που θα λέει ότι αυτά θα υλοποιηθούν έτσι και έτσι την επόμενη προγραμματική. Αυτά ήθελα να πω ευχαριστώ πάρα πολύ για το λόγο που μου δώσατε και στη διάθεσή σας.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης: Ο κ. Λογοθέτης θέλει να πει δύο κουβέντες.

κ. Λογοθέτης: Και εμείς με τη σειρά μας να ευχαριστήσουμε πάρα πολύ για την όλη διοργάνωση. Πραγματικά ήταν καταπληκτική. Θέλω να πω ότι η συνεργασία η οποία έχουμε και με τη διαχειριστική αλλά και με τις όλες διαχειριστικές πραγματικά και τις επιτελικές ομάδες και υπηρεσίες. Νομίζω έχει βελτιωθεί. Αισθανόμαστε όλοι ότι είμαστε ένα σύνολο. Νομίζω ότι έχουμε πετύχει ένα ποιοτικό άλμα στην όλη συνεργασία μας. Ξέρουμε τους στόχους που έχουμε όλοι μας και πραγματικά δουλεύουμε ομαδικά θα μπορούσαμε να πούμε για τον κοινό μας στόχο. Λύνουμε τα προβλήματα ενδιάμεσα τα οποία τα βλέπουμε, τα αντιμετωπίζουμε, τα λύνουμε και πάμε ένα βήμα παραπέρα. Άρα αυτό πιστεύω ότι είναι ένα ποιοτικό άλμα στη Δημόσια Διοίκηση. Ένα δεύτερο σημείο που ανέφερες Χρίστο και μάλιστα θέλω να σε ευχαριστήσω γιατί το είχαμε ξεκινήσει πολύ παλιά είναι ο εκσυγχρονισμός τηλεπικοινωνιών, ταχυδρομείων και λοιπών προγραμμάτων και πραγματικά οι ιδέες σου είναι πάρα πολύ θετικές και πάρα πολύ σύγχρονες και κρίσιμες. Αναφέρθηκες στις υποδομές. Πιστεύω ότι οι υποδομές είναι πραγματικά ένα ταλέντο, το οποίο είχαμε αναπτύξαμε, έχουμε κάνει καταπληκτικά πράγματα. Τώρα ερχόμαστε σε ένα επόμενο βήμα. Νομίζω ότι τώρα πια με τις υποδομές αυτές όλοι μας λίγο έχουμε γίνει σχετικοί τουρίστες στη Χώρα μας. Το πόσες φορές έχω πάει στην Καλαμάτα, ή έχω πάει στη Λάρισα, στα Γιάννενα δεν το έχω κάνει καμία άλλη φορά πέρα από τα τελευταία δύο χρόνια, που υπάρχουν αυτοί οι αυτοκινητόδρομοι και αισθάνομαι ασφαλής ώστε να μετακινηθώ. Η Εγνατία για παράδειγμα μου έλεγαν άνθρωποι σε ξενοδοχεία απομονωμένα ότι είναι απόσταση αναπνοής πια από τη Θεσσαλονίκη και υπάρχει μια πληρότητα η οποία είναι τεράστια. Άρα υπάρχει αναπτυξιακό υπόβαθρο σε όλες αυτές τις υποδομές. Να αναφερθώ στο κτίριο αυτό. Πραγματικά εγώ το ήξερα λόγω της κόρης μου η οποία είχε ασχοληθεί με τη ρυθμική γυμναστική, ένα από τα ταλέντα τα οποία έχει, ότι ήταν πραγματικά πρωτοποριακό κέντρο χορού παγκόσμιου επιπέδου η Καλαμάτα πριν να ξεκινήσει οτιδήποτε άλλο ακόμα και στην Αθήνα. Νομίζω ότι αυτό το κέντρο πρέπει να το δούμε σαν cluster επιχειρηματικότητας συνδυασμένο με τα ξενοδοχεία, συνδυασμένο με τουριστικούς χώρους. Άρα πάμε ένα βήμα μετά. Αυτό είναι το οποίο πρέπει να σχεδιάσουμε και νομίζω ότι ο νέος σχεδιασμός και οι ευκαιρίες οι οποίες μας δίνονται πρέπει να στραφούν προς αυτό. Έχουμε τα εργαλεία, μπορούμε να τα εκμεταλλευτούμε, μπορούμε να σχεδιάσουμε ώστε αυτό το επόμενο βήμα πραγματικά να έρθει. Και νομίζω ότι έχουμε ξεφύγει από την κλασική υποδομή και μπορούμε να πάμε αυτό το βήμα πιο πέρα. Σίγουρα ένα πολύ σημαντικό θέμα που έθιξες είναι το οικονομικό περιβάλλον- το έθιξε και ο Περιφερειάρχης – νομίζω ότι δεν είναι θέμα επιδοματικής πολιτικής, είναι καθαρά το να μπορέσουμε να κάνουμε τη Χώρα μας ελκυστικό προορισμό ξένων επενδύσεων ή γενικά επενδύσεων, χωρίς τα οικονομικά κίνητρα, χωρίς επιδοτήσεις, αλλά ξέροντας ότι θα υπάρχει ένα σημείο που θα μπορεί να λύνει όλα τα προβλήματα και να μπορούμε να προχωράμε στο επόμενο βήμα μας. Ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο και για την όλη προσπάθεια.

Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης: Ευχαριστούμε τον κ. Λογοθέτη. Την κ. Νικολάκου να διαβάσει τα συμπεράσματά της 4^{ης} επιτροπής παρακολούθησης.

κ. Νικολάκου Κωνσταντίνα: Θα προσπαθήσω με τους συνεργάτες μας εδώ να είμαι σύντομη. Να διαβάσω όμως όλα αυτά τα οποία απαιτούνται.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4^{ΗΣ} ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 2014-2020

30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2018

ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Πελοπόννησος 2014-2020, η οποία συγκροτήθηκε με την αρ. πρωτ. 1226/18-3-2015 απόφαση του Περιφερειάρχη, συνήλθε στην 4^η συνεδρίαση στις 30-11^{ου} του 2018 στην Καλαμάτα μετά την με αρ. πρωτ. 3201/16-11-2018 πρόσκληση του Προέδρου της του κ. Πέτρου Τατούλη Περιφερειάρχη Πελοποννήσου.

Στην 4^η συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης της Περιφέρειας Πελοποννήσου παρέστησαν 36 μέλη με δικαίωμα ψήφου επί συνόλου 65 και 6 μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου. Επισυνάπτεται βέβαια έγγραφο με υπογραφές. Αφού λοιπόν διαπιστώθηκε η απαρτία προχωρήσαμε στην ημερήσια διάταξη. Το εισαγωγικό μέρος είχε την έγκριση των πρακτικών της 3^{ης} συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης καθώς και την εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Ακολούθησε η πρόοδος υλοποίησης αναλυτικά με παρουσίαση της προόδου υλοποίησης - Ενημέρωση για την ετήσια έκθεση υλοποίησης του 2017-Αναθεώρηση του επιχειρησιακού προγράμματος - Συμπεράσματα ευρήματα της 1^{ης} αξιολόγησης εφαρμογής καθώς και ενημέρωση για την πορεία εξειδίκευσης με νέες δράσεις προς εξειδίκευση και κριτήρια επιλογής πράξεων. Υπήρξε ενημέρωση για την πορεία εφαρμογής στρατηγικής για την πληροφόρηση και επικοινωνία καθώς και τις δραστηριότητες και τα μέτρα ενίσχυσης προβολής που θα πραγματοποιηθούν το επόμενο έτος. Υπήρξε ενημέρωση για την πορεία εφαρμογής των ολοκληρωμένων χωρικών παρεμβάσεων.

Στα οριζόντια θέματα: Απαιτήσεις παρακολούθησης δεικτών ΕΥΣΑΑ – Ενημέρωση για την πρόοδο υλοποίησης του ΕΣΠΑ Ενέργειες επιτάχυνσης εφαρμογής ΕΥΣΕ.

Επόμενη προγραμματική περίδος 2021- 2027. Εισήγηση της ΕΥΣΑΑ σχετικά με την πορεία διαπραγμάτευσης και στρατηγικού σχεδιασμού. Εισήγηση της ΕΥΣΕΚΤ σχετικά με τον κανονισμό ΕΚΤ.

Άλλα θέματα. Η Επιτροπή Παρακολούθησης μετά την παρουσίαση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης και της συζήτησης που ακολούθησε κατέληξε στα παρακάτω συμπεράσματα:

1. Έγκριση πρακτικών 3^{ης} συνεδρίασης Επιτροπής Παρακολούθησης. Εγκρίθηκαν τα πρακτικά της 3^{ης} συνεδρίασης 8-12^{ου} του 2017 στην Τρίπολη έγινε αυτή η συνεδρίαση.

2. Εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής και Περιφερειάρχη Πελοποννήσου. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης Περιφερειάρχης Πελοποννήσου αναφέρθηκε στην ιδιαίτερη σημασία της παρούσης 4^{ης} συνεδρίασης, ενώ παρουσίασε την πρόοδο εφαρμογής του με επισήμανση την ιδιαίτερη επιτάχυνση ενεργοποίηση και υλοποίηση το έτος 2018, αφού αμβλύθηκαν οι αντικειμενικές δυσκολίες εφαρμογής μέχρι το τέλος του 2017. Επεσήμανε τις σημαντικές παρεμβάσεις που υλοποιούνται μέχρι σήμερα στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος και ανέφερε τις σημαντικότερες παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν εντός του έτους 2019 με την πλήρη ενεργοποίηση του προγράμματος. Συνέδεσε δε την ανάγκη της αποτελεσματικής εφαρμογής κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 με το σχεδιασμό των επιχειρησιακών προγραμμάτων της νέας περιόδου 2021-2027.
3. Πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης και προγραμματισμός. Ενημέρωση για την ετήσια έκθεση υλοποίησης του 2017. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε από την ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου για τα πρόσφατα στοιχεία αναφορικά με το επίπεδο και την πρόοδο ενεργοποίησης και υλοποίησης του προγράμματος εξειδικεύσεις προσκλήσεις εντάξεις συμβάσεις και πληρωμές. Με τον προγραμματισμό ενεργειών του προγράμματος και τη στοχοθέτηση υλοποίησης του ως το τέλος του 2018 και το 2019 καθώς και με ενέργειες ολοκλήρωσης των διαδικασιών έγκρισης της ετήσιας έκθεσης υλοποίησης του έτους 2017.
4. Η 2^η αναθεώρηση του προγράμματος και οι βασικές τροποποιήσεις που περιλαμβάνει καθώς και με την προταθείσα 2^η αναθεώρηση του προγράμματος και τις βασικές τροποποιήσεις που περιλαμβάνει.
5. Συζήτηση και έγκριση των νέων εξειδικεύσεων και των κριτηρίων επιλογής πράξεων. Παρουσιάστηκαν και εγκρίθηκαν 14 νέες δράσεις προς εξειδίκευση καθώς και η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής πράξεων συνολικού προϋπολογισμού 29.93 εκ. €, ενώ παράλληλα παρουσιάστηκαν και εγκρίθηκαν δύο τροποποιήσεις εξειδικεύσεων των δράσεων 3 Α1 και 10.1 Α με τις αντίστοιχες τροποποιήσεις προϋπολογισμών με αύξηση του συνολικού προϋπολογισμού εξειδικεύσεων και ως προς τη μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής πράξεων. Εξειδικεύτηκαν συγκεκριμένα η πράξη 1.2.1. για την ενίσχυση της αναβάθμισης και τα λοιπά. 1.Β.3.1, 2Β2.2, 3 Α.1 και Α.2.1. και Α.2.2., 3Δ.1.1., 3Δ.2.1. και τα λοιπά. 8.3.1, 9.1.4, 9.2 και τα λοιπά. Παράλληλα η Επιτροπή Παρακολούθησης εξουσιοδοτεί την ΕΥΔ του επιχειρησιακού προγράμματος Πελοποννήσου για περιορισμένης κλίμακας αλλαγές στα κείμενα και στα κριτήρια επιλογής και ένταξης πράξεων κατά τις αντίστοιχες προσκλήσεις προς δυνητικούς δικαιούχους οι οποίες δεν αναιρούν τα βασικά χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων δράσεων. Ενημέρωση για την πορεία εφαρμογής της στρατηγικής την πληροφόρηση και επικοινωνία 2014-2020 και έγκριση σχεδίου για το 2019. Η ΕΥΠ Περιφέρειας παρουσίασε αναλυτικά στα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης τον απολογισμό των δράσεων πληροφόρησης και ενέκρινε το επικοινωνιακό σχέδιο δράσης για το έτος 2019 το οποίο ανέρχεται στο ποσό των 385 χιλιάδων €. Ενημέρωση για την πορεία εφαρμογής ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης. Η ΕΥΔ Πελοποννήσου ενημέρωσε την Επιτροπή για την πορεία εφαρμογής της ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης του επιχειρησιακού προγράμματος. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε από την ΕΥΔ σχετικά με την

υλοποίηση δύο εγκεκριμένων στρατηγικών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και της εγκεκριμένης στρατηγικής ΤΑΠ ΤΟΚ που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο 2014-2020 του επιχειρησιακού προγράμματος. Επιπρόσθετα ενημερώθηκε η επιτροπή παρακολούθησης για τη διερεύνηση των στρατηγικών χωρικής ανάπτυξης με το σχεδιασμό δύο περιοχών ΟΧΕ.

Οριζόντια θέματα. Πρόοδος υλοποίησης ΕΣΠΑ ανά θεματικό στόχο στόχους δαπανών 2018 ανάγκες επιτάχυνσης εφαρμογής ειδικές κατηγορίες έργων, μηχανισμός συνδέοντας την Ευρώπη. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε από τον εκπρόσωπο της ΕΣΥΕΑ τις απαιτήσεις παρακολούθησης των δεικτών του επιχειρησιακού προγράμματος, αναφέρθηκαν οι κανονιστικές και οι άλλες απαιτήσεις της γενικής αιρεσιμότητας 7- το πλαίσιο επίδοσης και οι ανάγκες αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Έγινε αναφορά στην πρόσφατη εμπειρία των ελέγχων συστημάτων παρακολούθησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και επισημάνθηκαν οι παράγοντες αξιοπιστίας των συστημάτων παρακολούθησης των δεικτών. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε για τις ενέργειες των υπηρεσιών της ΕΑΣ στο πλαίσιο της παρακολούθησης των δεικτών με στόχο την αρωγή των διαχειριστικών αρχών και των τελικών δικαιούχων. Έγινε σύντομη αναφορά για τις προβλέψεις της προγραμματικής περιόδου αναφορικά με το σύστημα δεικτών 2021- 2027. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε από τον εκπρόσωπο της ΕΥΣΑΑ για την πορεία διαπραγμάτευσης και στρατηγικού σχεδιασμού της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Η Επιτροπή ενημερώθηκε για την επόμενη πρόταση προϋπολογισμού για το 2021-2027, έγινε αναφορά στις επενδυτικές προτεραιότητες που συγχρηματοδοτούνται με μεθοδολογία κατανομής πόρων πολιτικής συνοχής και ιδιαίτερα το αποτέλεσμα της πρότασης και τις δυσκολίες για τη Χώρα μας. Έγινε αναφορά στις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις της πρότασης προϋπολογισμού και του κανονιστικού πλαισίου. Δόθηκε έμφαση των σχεδίων των νέων κανονιστικών στη χωρική ανάπτυξη και αναφέρθηκε στη θετική εμπειρία εφαρμογής της Περιφέρειας σε δράσεις χωρικής ανάπτυξης στην τρέχουσα περίοδο.

Η Επιτροπή ενημερώθηκε από τον εκπρόσωπο της ΕΥΣΕΚΤ για τον κανονισμό ΕΚΤ της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Από τον εκπρόσωπο της ΕΥΣΕΚΤ για την εξέλιξη της εφαρμογής σχεδίου αξιολόγησης. Οι εκπρόσωποι των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής επιτροπής εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την πρόοδο εφαρμογής του.

Η εκπρόσωπος των εργαζομένων της ΜΟΔ ΑΕ ενημέρωσε τα μέλη της επιτροπής για τα μισθολογικά αιτήματα. Ο εκπρόσωπος της γενικής συνομοσπονδίας ατόμων με αναπηρία σε παρέμβασή της τόνισε πρόβλεψη σε όλες τις υποδομές που χρηματοδοτούνται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα, την προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία. Ευχαρίστησε την Περιφέρεια Πελοποννήσου και την ΕΥΔ για την άριστη συνεργασία σε αυτό τον τομέα. Ο Περιφερειάρχης ευχαρίστησε τον εκπρόσωπο της Γενικής συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία για τη συνεργασία και ανακοίνωσε την πρόθεση της Περιφέρειας για διάθεση πόρων από το επιχειρησιακό πρόγραμμα για δημιουργία δύο campus εκπαίδευσης, κατάρτισης και συμβουλευτικής για άτομα με αναπηρία και μακροχρόνιας διαμονής.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2014-2020 Περιφέρειας Πελοποννήσου

κ. ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ.

Θέλω και εγώ να σας ευχαριστήσω κυρίως τον κ. Γκόγκο και τον κ. Κονίδα κι όλους τους εκπροσώπους των Υπουργείων. Κ. Γκόγκο ήταν πολύ σημαντικό για εμάς που σας άρεσε η χθεσινή εκδήλωση ανοίξαμε τις πύλες του Μεγάλου Χορού της Καλαμάτας στους πολίτες και με αυτό που μας είπατε θεωρώ ότι θα το κάνουμε πολύ σύντομα πάλι. Να είστε καλά.

Σας ευχαριστούμε όλους. Καλή επιστροφή σε όλους και καλό Σαββατοκύριακο. Η επιστροφή μετά το φαγητό μην το παρεξηγήσουμε ότι σας διώχνουμε. Έχει φαγητό οπωσδήποτε. Αυτό είναι αυτονόητο σε εμάς.